

Treball de Fi de Grau

Títol

Ultraprocessats a la premsa:

Anàlisi sobre la presència del terme *ultraprocessat* en les publicacions de diferents mitjans escrits

Autoria

Laia Solanes i Cristina Pujol

Professorat tutor

José Luis Terrón

Grau

Comunicació Audiovisual	
Periodisme	X
Publicitat i Relacions Públiques	

Tipus de TFG

Projecte	
Recerca	X

Data

03/06/2019

Full resum del TFG

Títol del Treball Fi de Grau:

Català:	Ultraprocessats a la premsa: Anàlisi sobre la presència del terme <i>ultraprocessat</i> en les publicacions de diferents mitjans escrits		
Castellà:	Ultraprocesados en la prensa: Análisis sobre la presencia del término <i>ultraprocesado</i> en las publicaciones de diferentes medios escritos		
Anglès:	Ultra-processed food in the press: Analysis of the presence of the term <i>ultra-processed food</i> in publications of different media press		
Autoria:	Laia Solanes i Cristina Pujol		
Professorat tutor:	José Luis Terrón		
Curs:	2018/19	Grau:	Comunicació Audiovisual
			Periodisme
			Publicitat i Relacions Públiques

Paraules clau (mínim 3)

Català:	Anàlisi, salut, nutrició, ultraprocessats, premsa
Castellà:	Análisis, salud, nutrición, ultraprocesados, prensa
Anglès:	Analysis, health, nutrition, ultra-processed food, media press

Resum del Treball Fi de Grau (extensió màxima 100 paraules)

Català:	El present treball consisteix en analitzar la presència del terme <i>ultraprocessat</i> en determinats mitjans escrits durant un període de temps concret, quin tipus d'informació escriuen i com ho publiquen.
Castellà:	El presente trabajo consiste en analizar la presencia del término <i>ultraprocesado</i> en determinados medios escritos durante un periodo de tiempo concreto, qué tipo de información escriben y como lo publican.
Anglès:	The present project consists of analysing the presence of the term <i>ultra-processed food</i> in certain media press during a specific period, what type of information they write and how they publish it.

ÍNDEX

1. Índex de figures.....	pàg 2
2. Introducció.....	pàg 3
3. Marc Teòric.....	pàg 4
a. Comunicació, periodisme i salut.....	pàg 4
b. Ultraprocessats.....	pàg 12
c. Ultraprocessats als mitjans: la publicitat.....	pàg 21
4. Hipòtesis.....	pàg 23
5. Metodologia.....	pàg 25
6. Anàlisi.....	pàg 27
a. Variables.....	pàg 28
i. Número de publicacions.....	pàg 28
ii. Periodicitat.....	pàg 29
iii. Autoria.....	pàg 35
iv. Secció.....	pàg 39
v. Gèneres periodístics.....	pàg 42
vi. Fonts utilitzades.....	pàg 44
vii. Informació.....	pàg 48
b. Anàlisi de resultats.....	pàg 54
7. Conclusions.....	pàg 56
8. Referències bibliogràfiques.....	pàg 59
9. Annexos: Notícies analitzades.....	pàg 63
a. <i>La Vanguardia</i>	pàg 63
b. <i>El Periódico</i>	pàg 78
c. <i>Ara</i>	pàg 80
d. <i>El País</i>	pàg 83
e. <i>El Punt Avui</i>	pàg 103
f. <i>El Segre</i>	pàg 104
g. <i>Diari de Tarragona</i>	pàg 105
h. <i>El Mundo</i>	pàg 107
i. <i>20Minutos</i>	pàg 114
j. <i>Diari de Girona</i>	pàg 122

1. Índex de figures

a) Taules

a.	1. Processament d'aliments.....	pàg 14
b.	2. Indicacions obligatòries de l'etiquetatge a Espanya.....	pàg 19
c.	3. Evolució de textos sobre ultraprocessats entre gener i desembre de 2014.....	pàg 30
d.	4. Evolució de textos sobre ultraprocessats entre gener i desembre de 2015.....	pàg 31
e.	5. Evolució de textos sobre ultraprocessats entre gener i desembre de 2016.....	pàg 32
f.	6. Evolució de textos sobre ultraprocessats entre gener i desembre de 2017.....	pàg 33
g.	7. Evolució de textos sobre ultraprocessats entre gener i desembre de 2018.....	pàg 34/35
h.	8. Número de publicacions totals per mesos.....	pàg 35
i.	9. Número de publicacions segons firma i mitjà.....	pàg 37
j.	10. Número de publicacions firmades per dones i homes segons mitjans.....	pàg 38
k.	11. Redactors que han firmat més textos sobre ultraprocessats entre 2014 i 2018.....	pàg 39
l.	12. Suplements i blogs amb més publicacions d'ultraprocessats.....	pàg 42
m.	13. Distribució de les publicacions segons el seu gènere i el mitjà.....	pàg 44
n.	14. Distribució de les fonts utilitzades per mitjans.....	pàg 47
o.	15. Classificació de les publicacions segons enfocament.....	pàg 49

b) Figures

a.	1. Número total de publicacions en paper i en línia entre els anys 2014 i 2018.....	pàg 29
b.	2. Percentatge de publicacions segons la firma.....	pàg 36
c.	3. Percentatge de textos publicats per homes i dones.....	pàg 37
d.	4. Número total de publicacions internes i en suplements/blogs.....	pàg 40
e.	5. Número de publicacions per diari en pàgines interiors i suplements/blog....	pàg 41
f.	6. Número de publicacions totals segons el seu gènere.....	pàg 43
g.	7. Número total de fonts utilitzades segons la seva tipologia.....	pàg 46

2. Introducció

Les tendències alimentàries han anat variant al llarg dels anys i l'interès per a portar una vida saludable va creixent amb el temps. No obstant això, aquesta idea de millorar l'estil de vida no va acompanyat d'una reducció del consum d'aliments perjudicials per a la salut inclús a vegades, l'augmenta. Aquest és el cas d'algunes dietes vegetarianes que, tot i incrementar la bona alimentació a través de consumir productes saludables, poden acabar recorrent a aliments ultraprocessats. S'ha arribat a un punt on la societat vol cuidar-se i mantenir una vida saludable, però el consum d'ultraprocessats no es redueix. Aquest increment és degut a l'estil de vida frenètic que la població duu -hi ha menys temps per cuinar i, per tant, es recorre més a productes ultraprocessats de fàcil preparació- i a les capacitats de la indústria alimentària de modificar qualsevol aliment per generar un producte atractiu i apetitiu.

L'interès social que en els últims anys ha despertat l'alimentació ha convertit els mitjans de comunicació en una eina essencial per a poder apropar la salut nutricional a la societat. Ara bé, aquests no sempre utilitzen bé aquesta responsabilitat. Donada la importància que avui en dia es dona a la salut, el present estudi realitza una anàlisi sobre si els mitjans de comunicació informen dels productes ultraprocessats i, en el cas que ho facin, com en parlen.

Gràcies a moviments com el *Realfooding* -iniciat a través de les xarxes socials pel dietista-nutricionista Carlos Ríos- aliments molt perjudicials per a la salut com els ultraprocessats s'han donat a conèixer. Tanmateix, encara hi ha una forta ignorància al voltant d'aquests aliments i les seves conseqüències per a la salut. És tan recent l'aparició del concepte "ultraprocessat" que diccionaris com la RAE (Real Academia Española) o el DIEC (Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans) encara no han incorporat el terme al seu vocabulari.

El següent projecte es basa en una anàlisi teòrica de les publicacions sobre ultraprocessats que determinats mitjans de comunicació han publicat en un període fixat. L'objectiu de la investigació resideix en, a través de la recopilació de dades, la creació d'una base de dades i la posterior anàlisi d'aquesta, comprovar la importància que els mitjans de comunicació han atorgat als ultraprocessats al llarg d'un període i quina ha estat l'evolució del tractament mediàtic d'aquesta temàtica. Mitjançant l'anàlisi de diferents variables s'ha pogut construir un fil analític de les publicacions estudiades i així obtenir unes conclusions sobre l'objecte d'estudi.

L'elecció d'aquest tema sorgeix de la curiositat que ens provoca la desconexió del concepte “ultraprocessat” i que, com a consumidors de premsa, no havíem rebut mai informació per part dels mitjans de comunicació. A partir d'aquí, observant a través de l'anàlisi d'una base de dades creada, analitzem fins a quin punt la premsa parla dels ultraproductes. Així, s'arriba a la conclusió que la millor manera de fer una anàlisi el més exhaustiu possible era seleccionar un període de temps concret i uns mitjans de comunicació determinats per a limitar l'objecte d'estudi. A més, l'anàlisi de la premsa en paper i la premsa en línia d'aquests diaris ha permès dotar l'anàlisi de més profunditat i complexitat.

3. Marc teòric

Dins del marc teòric es presenta una revisió teòrica per delimitar l'àrea d'estudi i determinar els coneixements que existeixen sobre el tema que ens ocupa. Per tant, anirà encarat a conèixer quins són els estudis que s'han realitzat relacionats directa o indirectament amb la matèria a tractar així com a definir conceptes essencials per a entendre l'objecte d'estudi.

a. Comunicació, periodisme i salut

Comunicació i salut

L'Organització Mundial de la Salut (1998:18) defineix el concepte de “comunicació per la salut” com: “una estratègia clau destinada a informar a la població sobre aspectes relacionats amb la salut i mantenir qüestions sanitàries importants en la agenda pública”.

Els autors Benjamin R. Bates i Rukhsana Ahmed (2013) -citats per Ferreres, M (2016:35)- redefiniren el terme “comunicació per la salut” de l'OMS substituint-lo per “comunicació en salut” i definint-lo com “el estudi i el ús de les estratègies de comunicació per informar, influenciar i motivar a persones, institucions i comunitats a prendre decisions efectives per millorar la salut i potenciar la qualitat de vida”.

Aquest canvi de concepte fou ratificat per Daniel Catalán (2015:218) qui perfilà la definició de l'OMS i dels dos autors esmentats anteriorment, concretant el concepte com “el estudi i la utilització de estratègies de comunicació interpersonal, organitzacional i mediàtica destinades a informar i influir en les decisions individuals i col·lectives propícies per a la millora de la salut”.

La salut sempre ha format part -en major o menor mesura- de l'interès de la població i aquesta inquietud s'ha vist incrementada al llarg dels anys. Segons dades publicades en el baròmetre sanitari de 2018 elaborat pel Centre d'Investigacions Sociològiques (2018:1), la població enquestada situava la “sanitat” com la primera àrea d'interès amb un 29,2%, seguida molt de prop pel treball (27,2%).

Aquest interès que mostra la població per temes lligats amb la salut va acompanyat d'un augment de l'espai informatiu destinat a aquesta secció. Els diaris han sigut al mateix temps “motor de la educación sanitaria de la población y reflejo de la misma” (Casino, 2003:22).

Servaes i Malikhao (2010), citats per Ferreres, M (2016:35) definiren el principi de la comunicació per a la salut com:

“Al principio, la comunicación para la promoción en salud se utilizaba básicamente como herramienta para transmitir información sin tener en cuenta el contexto social del destinatario. Sin embargo, no tardaron en florecer y desarrollarse nuevos enfoques periodísticos que se han ido incorporando gradualmente a la praxis de la comunicación”.

Com bé argumenta González, A (2004:302): “la salud tan sólo era objeto informativo en casos contados referidos a reivindicaciones sindicales, relacionada con hospitales, informaciones de corte político o como “tributo” por favores personales de médicos a periodistas”.

Avui en dia, els mitjans d'informació van més enllà de ser simples transmissors d'informació, a vegades, es converteixen en fonts principals de consulta en temes de salut (Catalán, 2015:217). L'autor afegeix: “la sociedad actual utiliza cada vez más los medios tradicionales e internet para informarse sobre enfermedades, tratamientos y estilos de vida saludables y, a menudo, recopila información antes de acudir al médico”.

L'Organització Mundial de la Salut (2007) -citada per Catalán, D (2015:217)- va alertar de l'ús de l'augment dels mitjans de comunicació com “la principal fuente de información para los temas de salud”. Un any abans de la publicació de l'estudi de l'OMS, l'Associació Espanyola Contra el Càncer (2006:5) ja es va referir a la relació entre els mitjans de comunicació i les informacions sobre salut, i definí aquest lligam en tres punts:

- Un increment sostingut de notícies de salut
- Una major especialització i sensibilització dels professionals dels mitjans de comunicació
- I una demanda creixent d'informacions sobre salut per part de la població

Aquesta crida per part de la societat d'un major nombre d'informacions sobre salut, va provocar que molts mitjans de comunicació se sentissin atrets per la idea de publicar informacions d'aquesta índole. Ara bé, aquest no va ser l'únic factor: l'aparició de nous fenòmens de màrqueting, de la medicalització i l'augment de la publicitat també foren components decisius per a l'augment de publicacions sobre salut. Existeixen diferents estudis que mostren quina és la presència dels temes de salut als mitjans de comunicació espanyols: l'Informe Quiral n'és un d'ells i consisteix en un estudi que analitza la compareixença i profunditat dels temes de salut a la premsa espanyola. L'any 2009 fou l'últim any que l'informe tractà la sanitat com a matèria general, ja que a partir d'aquell moment cada edició començà centrar-se en un aspecte concret de la sanitat.

L'Informe Quiral va registrar l'any 2009, 13.439 publicacions relacionades amb la salut de cinc dels mitjans més importants com són: *El País*, *El Mundo*, *ABC*, *La Vanguardia* i *El Periódico de Catalunya*. I en aquesta anàlisi també hi van incloure tots els suplementes publicats conjuntament amb cada un dels diaris. Aquest nombre de publicacions fou el segon més alt des que es va iniciar la realització de l'informe. Per tant, com que no s'han trobat dades concretes d'aquest passat 2018 ni dels anys anteriors -a causa del fet que l'informe se centrà a analitzar temes específics de salut com l'Alzheimer o el càncer- no podem saber si la xifra de publicacions referents a la sanitat ha augmentat, s'ha mantingut o ha disminuït. No obstant això, sí que cal afirmar que actualment es publica molt menys i és possible que la xifra de publicacions en salut hagi patit una davallada a causa d'aquest factor.

Diferents edicions d'aquest Informe Quiral van ser reunides per Revuelta i De Semir (2006) en una anàlisi recopilatori de 10 anys d'informació sanitària dels cinc mitjans comentats amb anterioritat. Durant aquells anys es publicaren 88.555 textos referents a salut i medicina i quatre de cada cinc textos s'inclogueren a les pàgines interiors del diari. En finalitzar l'any 2006, tres dels cinc diaris esmentats -*El País*, *El Mundo* i l'*ABC*- disposaven de seccions específiques en salut o ciència. Aquest gran pas es va realitzar gràcies a l'augment de la demanda

d'informacions de salut (Casino, 2003:23). Ara bé, actualment no tots els diaris esmentats segueixen mantenint la secció de salut: El País n'és un exemple.

Catalán, D. (2015:220) assenyala que aquest estudi va revelar que “aunque, se han tratado temas de salud muy diversos, la información en realidad se concentra en unas pocas cuestiones más mediáticas, que son las que marcan a su vez la agenda social”. És a dir, que per molt que els mitjans publiquessin un elevat nombre d'articles de salut, els temes sempre anaven encaminats cap a la mateixa direcció: per tant, hagués valgut més qualitat que quantitat.

Tot i aquesta inclusió de temes de sanitat a la premsa espanyola, encara queda molt per fer. Muñoz-Álvarez (2011) va analitzar el diari *ABC* i *La Razón* de l'any 2011 i va observar que quasi el 2% de l'espai total estaven dedicats a qüestions de salut. Avui en dia, amb l'augment de l'interès de la població pels temes de salut per mantenir un bon “estil de vida”, aquest percentatge és probable que hagi augmentat.

Pel que fa a la premsa local, Catalán, D. (2015:221) cita una investigació realitzada a la premsa d'Almeria (Hernández García, 2011) on gairebé el 7% dels espais de la premsa estaven dedicats a la salut. Amb això, podem comprovar com la premsa local dona més importància a tractar temes de sanitat que la premsa generalista. Aquesta pràctica és possible gràcies al fet que la premsa local no comprèn tant territori i no té tan sobre què parlar.

Periodisme de Salut

El periodisme de salut s'hauria d'entendre com aquell periodisme especialitzat que focalitza la seva atenció en tractar continguts de caràcter sanitari tenint molt present l'ètica humana.

La inquietud pels temes de salut no fa tant de temps que es veu reflectida als mitjans de comunicació. Gonzalo Casino (2003:21) situa els inicis del periodisme de salut als anys vuitanta, unit amb dos esdeveniments importants que exigiren informació especialitzada: la Síndrome Tòxica per oli de colza desnaturalitzat i la Síndrome d'Immunodeficiència adquirida conegut com a Sida.

Carol Larrosa (2003:43) recull la mateixa idea:

“La aparición del Síndrome Tóxico y el Sida en los ochenta marcan un antes y un después (...) A partir de estos dos hechos, se crean espacios en las páginas, los guiones

y las escaletas para la información sanitaria y de salud y se empieza a disponer de profesionales especializados”.

A partir d'aquí, la premsa començà a usar la premsa com a font per obtenir informació sobre temes de salut. Entre 1995 i 2000 el volum de publicacions referents a salut va anar en augment. No obstant això, com bé diu Márquez, V. (2010:165): “pese a este incremento en el número de noticias científicas y médicas, el número de periodistas especializados (...) no ha variado, lo que representa una dificultad para mantener el nivel adecuado de calidad, rigor y profundidad en el tratamiento de la información”.

Els primers anys del segle XXI van ser claus per a la consolidació del fenomen del periodisme de salut gràcies a l'interès creixent per la cura de la salut que tenia la societat (Recio, 2003:109). Això es veu latent avui en dia, on el concepte d' “estil de vida” està molt present a la societat. Internet es va convertir en el mitjà principal d'informació no només per a la població informada sinó també pels mateixos informadors (Casino, 2003:25).

Ara bé, l'aparició d'internet sí que afavorí la presència d'informació de salut i el coneixement de la població, però a més informació, més contingut nefast i, per tant, més s'ha d'aprendre a buscar amb criteri. Del Águila (2003:134) afirma: “en Internet cualquier persona u organización puede informar sobre lo que considere oportuno, sea o no cierto o, al menos, veraz”.

En definitiva, que el nou paradigma digital d'avui en dia ofereix moltes possibilitats d'informació, però cal tenir en compte, quin tipus de notícies es consulten. Com bé diu Del Águila (2003:135):

“Hay que aprender a descubrir las conexiones adecuadas, a buscar las fuentes más fiables. En definitiva, hay que aprender a navegar por la información y a utilizar los actuales servicios de información que filtran y personalizan la información”.

Prensa especialitzada i suplementos

L'especialització en salut del periodisme és una disciplina que està en augment. “No solamente por el creciente interés de la población, sino también por el necesario filtro que se debe hacer a la inmensa cantidad de información que existe actualmente en internet” (Catalán, 2017:496). Existeix una enorme suma d'informacions a la xarxa sobre salut i aquesta pot no ser la més adient, per això és necessària una filtració per seleccionar amb cura quines informacions són

les adequades i verídiques. Ara bé, l'autor cita una informe de l'Eurobaròmetre (2010) que indica que encara que existeixi més informació disponible per la població, aquests se senten més desinformatats en temes relatius a la salut.

Segons Catalán (2017:499) l'especialització del periodisme sanitari es pot entendre com “una necesidad emergente para ofrecer a la sociedad una información objetiva ,contrastada y con la que pueda adquirir capacidad de criterio sobre diversos temas de la salud y que, en definitiva, permita la toma de decisiones libres”.

L'inici de les publicacions científiques especialitzades a Espanya va començar -segons López, J (2003:81)- l'any 1974 amb *Ephemerides Barométrico-Médicas Matritenses* i va ser al llarg del segle XIX quan el sector de la premsa especialitzada en salut es va consolidar fins a situar-se entre els primers d'Europa. Aquesta esplendor es degué a dos factors molt importants: en primer lloc, el col·lectiu professional de salut era el més nombrós -és a dir, que l'oferta i la demanda d'informació científica era més superior que la de qualsevol altre àmbit- i, en segon lloc, les millores constants requerien una difusió immediata de les novetats, això va provocar que la premsa especialitzada es convertís en un element clau per a la promoció d'aquestes millores (López, 2003:81-82).

López, J (2003:82) situa el primer diari mèdic l'any 1859 sota el nom de *El Látigo Médico* sota l'epígraf “Periódico crítico y defensor de les intereses morales y materiales de los profesores de las ciencias del curar”.

Des de l'aparició d'aquest primer diari mèdic els continguts sobre salut pública als mitjans de comunicació ha anat canviant adequant-se als interessos de la població, les institucions i la societat en general. Els temes que es publiquen venen definits pel concepte de l'*agenda-setting* o agenda mediàtica que radica en la idea de la influència dels mitjans de comunicació sobre el públic. “La influencia de los medios de comunicación en las opiniones y actitudes se pone de manifiesto, evidenciándose una vez más la importancia que tienen los medios de comunicación en el ámbito de la salud” (Catalán, 2017:497).

Catalán (2017:497), utilitzant la classificació en àrees temàtiques de Blanco y Paniagua (2007), defineix els temes de salut en els mitjans -referint-se a malalties- de la següent manera:

- **Política sanitària:** camp que inclou tots els canvis en la legislació sanitària del país.
- **Divulgació científica-sanitària:** aquesta àrea engloba els avenços en salut.
- **Successos d'índole sanitària:** esfera que integra tots els temes referents a infeccions, malalties, tractaments, vacunes, etcètera.

L'interès general d'un tema o la novetat d'aquest és el que farà que aquest contingut tingui presència en els mitjans de comunicació.

El periodisme de salut és periodisme especialitzat i, per tant, s'ha de regir pels mateixos criteris. Catalán, D. (2017:498-499) defineix el periodisme especialitzat en quatre elements claus:

- S'ha de *conèixer la realitat sobre la qual s'informarà*, és a dir, cal que el periodista estigui especialitzat a l'hora d'informar sobre un tema. L'autor insisteix en la importància de l'especialització en salut perquè la informació que aporta el periodista pot influenciar la salut pública.
- S'han de **delimitar àrees temàtiques** perquè “el periodista especializado en salud podría abarcar diversas áreas de la salud”
- Necessitat de **contextualitzar les informacions**, això és que el periodista ha d'aportar dades de context per una millor comprensió per part del públic.
- **Satisfer les demandes d'informació especialitzada** de l'audiència: no tot el que es publiqui interessarà a tothom, no obstant això, cal seguir l'interès general.

L'any 2013, Alexander J. Fowler (2013) -citat per Ferreres, M (2016:47)- establí un decàleg de bones pràctiques en l'elaboració de notícies sobre salut i ciència:

- Indicar la font d'informació
- Especificar la naturalesa de l'estudi
- En informar sobre la relació entre dos ítems, cal marcar si hi ha proves o no
- Dotar d'un sentit i un enfocament realista a la investigació
- En informacions sobre riscos, cal incloure el risc absolut
- Intentar contextualitzar amb informacions de proves anteriors
- Citar els investigadors i fonts externes amb cura
- Distingir entre resultats i interpretacions
- Recordar als pacients
- Els titulars no han de ser enganyosos ni exagerats

Es tracta d'informar amb rigor i veracitat i “educar en salud, con mensajes que también formen y sean de utilidad para la población, elaborados por profesionales responsables que eviten el sensacionalismo” (Blanco y Paniagua, 2007:6). El periodista ha de ser, segons Casino (2003:34):

“Más que un mero transmisor de información, el periodista ha de aspirar a ser el narrador de los hechos que permitan entender el complejo mundo de la salud y los agentes implicados. Y esta narración ha de tener como principio y fin la pretensión de objetividad”.

Castillo y Paniagua (2007:8) afegeixen que a més de la tasca informativa, el periodista especialitzat a desenvolupar “una tarea pedagógica y didáctica que contribuye a la formación de la sociedad en temas como la prevención y tratamiento de enfermedades así como la conservación de la salud”.

El vessant informatiu és ratificat per Carlos Elías (2008:139) que indica que el periodista especialitzat en salut ha de contrastar les fonts i dirigir-se a la societat de forma clara i senzilla. El llenguatge que s'ha d'utilitzar ha de ser comprensible, ja que es tracta d'intentar apropar un tema especialitzat a tota la població i, per tant, el llenguatge ha de ser senzill i entenedor.

El periodisme especialitzat en salut és un dels àmbits que més influeix en la vida de la societat. Per tant, “el periodista debe ejercer con responsabilidad la profesión y dominar las competencias propias del periodismo general y especializado, especialmente las que hacen referencia al desarrollo de herramientas metodológicas para acceder a la información de interés público” (Catalán, 2017:504).

L'augment de l'interès de la població pels temes de salut ha provocat que els mitjans de comunicació creessin suplementos per englobar informació més completa (Muñoz, 2011:4). Aquesta opinió també es veu reflectida en l'estudi de Casino, G (2003:26) d'uns anys anteriors:

“La información pura y dura no siempre es suficiente para entender lo que está pasando en el mundo de la medicina, y por eso hace falta recabar continuamente opiniones más completas de los expertos [...] Los suplementos semanales de salud parecen ser el lugar idóneo. Estos suplementos, por lo general, contemplan la inclusión de noticias de actualidad, junto con entrevistas y reportajes, más la presencia de columnistas”.

Tenim, per tant, una evolució de la premsa de salut a mesura que l'interès de la població s'incrementava: en un inici la salut no tenia gaire presència a la premsa generalista però arran de l'aparició de la Sida i de la Síndrome Tòxica, va començar a pujar amb força. Més endavant, es dedicaren unes seccions dels diaris a la premsa de la salut, aquesta s'encaminarà a definir-se com a premsa especialitzada. I, finalment, l'augment d'inquietuds per part de la societat -entre altres factors- va provocar l'aparició dels suplementes de salut.

b. Ultraprocessats

El canvi en la producció i consum d'aliments

Als anys setanta es comencen a veure més clars els canvis en el consum d'aliments de la població espanyola. Segons Soler Sanz (1992: 171-172) aquests canvis es poden traduir en una disminució del consum d'hidrocarburs, cereals i patates; que es contrasta amb un augment del consum de carn, llet i altres derivats làctics. Amb la industrialització, els canvis en la forma de consumir de la població també va canviar a l'hora de consumir els productes alimentaris.

J. Contreras (1999:17-33) considera que els anys finals de la dècada dels cinquanta i tota la dècada dels anys seixanta, que van ser acompanyats de transformacions econòmiques, democràtiques, socials i culturals, guarden una relació directa amb la transformació en els comportaments alimentaris de la població espanyola. Contreras senyala els següents punts com les transformacions mencionades anteriorment en els hàbits de consum d'aliments de la població:

- Els processos d'urbanització, d'industrialització i salarització
- Modificacions en el temps de treball i els ritmes socials: fet que provoca una *desconcentració* dels àpats, que varien de quantitats i d'horaris d'ingesta. També hi afecta la deslocalització: ja no es menja només al menjador de casa, també fora la llar.
- Allargament del període dedicat al treball remunerat i fora de la llar per part de les dones.
- Augment de l'escolarització, amb la implementació dels menjadors escolars.

Les anteriors transformacions, enteses com un canvi cap a un procés de desenvolupament econòmic i de modernització de la societat, generen unes noves pautes de consum dels aliments

que van acompanyades d'una forma de producció que cerca la qualitat i la competitivitat (Entrena Durán, 1997:201-214):

“Este modelo resulta adecuado para satisfacer las demanda de unos consumidores cuyo más elevado nivel de vida les hace ser más exigentes, pero también para requerimientos estandarizados con referencia a normas de calidad, de presentación o de envasado de productos que se imponen a escala mundial, así como para la imagen corporal y estilos de vida propiciados por la nueva situación productiva más sedentaria y divulgados por la publicidad y medios de comunicación de masas, con una creciente incidencia a este respecto.”

Aquests canvis en la forma de consumir els aliments afavoriran l'aparició dels aliments ultraprocessats, principal tema d'anàlisi en aquest estudi.

El processament dels aliments

L'Organització de les Nacions Unides per a l'Agricultura i l'Alimentació (FAO, 2004) remarca en l'estudi *Processed foods por improves livelihoods* la diferència existent entre la preparació de menjar -d'un àpat concret- i el que són els aliments processats i ultraprocessats. Defineixen el processament d'un aliment, el que podríem entendre per *cuinar*, de la següent forma:

“Implica la aplicación de principios científicos y tecnológicos para conservar los alimentos al disminuir o detener los procesos naturales de descomposición. También permite que los cambios en la calidad alimentaria de los alimentos se realicen de forma predecible y controlada. El procesamiento de alimentos utiliza el potencial creativo del procesador para cambiar las materias primas básicas en una gama de productos sabrosos y atractivos que proporcionan una variedad interesante en las dietas de los consumidores.”

És per això que a l'hora d'atribuir un valor nutricional als aliments, s'hauria de tenir primer en compte el processament pel qual ha sigut sotmès abans de distribuir-se per la seva consumició, i així poder veure l'efecte del processament sobre la qualitat dels aliments.

La FAO (2004) fa una divisió dels tipus de processament dels aliments segons l'escala d'operació que es pot dur a terme:

- Processament a **escala domèstica**: no requereix un equipament especialitzat en processament d'aliments, tan sols estris domèstics i una cuina.
- Processament a **micro-escala**: requereixen habilitats tècniques i generen productes que podran ser venuts a minoristes o intermediaris al mercat. Són produccions que requereixen habilitats financeres i de màrqueting.
- Processament a **petita escala**: requereix inversions per la producció de grans quantitats de producte, equips i espais especialitzats en el processament d'aquests aliments, i acostumen a desenvolupar embalatges atractius i tècniques que garanteixin la qualitat del producte i la seva venda pel funcionament correcte d'una petita empresa.

A nivell més quotidià, com que no es disposa d'equipaments especialitzats, s'han desenvolupat diferents tècniques per a processar els aliments. A la Taula 1 podem observar diferents exemples d'aquests procediments.

Taula 1. Processament d'aliments

Categoria del procés	Exemples de tipus de processos
Escalfament per destruir enzims i microorganismes.	Bullir, escaldar, torrar, graellar, pasteuritzar, coccionar, fumar
Eliminar l'aigua del menjar	Assecar, concentrar per bullir, filtrar, premsar
Eliminació de la calor del menjar	Refrigerar, congelar
Augment de l'acidesa dels aliments	Fermentar, afegir àcid cítric o vinagre
Utilitzar productes químics per prevenir l'activitat enzimàtica i microbiana	Salar, fer xarops, fumar, afegir conservants químics com el metabisulfit de sodi o el benzoat de sodi
Excloure l'aire, la llum, la humitat, els microorganismes i les plagues	Embalar

Font: extret de *FAO (2004)* però adaptat de *Trager (1996)*

Aquesta divisió que fa l'Organització de les Nacions Unides per a l'Agricultura i l'Alimentació és interessant per poder entendre la diferència entre el processament al qual es pot sotmetre un aliment dins la cuina d'una llar qualsevol, que no ha de per què ser negativa pels valors nutricionals de l'aliment, i el processament industrial al qual se sotmeten els aliments processats i ultraprocessats que podem trobar a qualsevol supermercat.

L'ensenyament ortodox en nutrició i salut, segons Monteiro C.A (2009:729-731), se centra gairebé sempre en els nutrients, vitamines i minerals que contenen els aliments per classificar-los com a aliments més o menys saludables. Segons Monteiro, però, es passa per alt el processament del menjar a l'hora d'informar, educar i comunicar en nutrició i salut. Així doncs, Monteiro considera que el problema no es troba en els aliments, ni en els nutrients, sinó en el processament en què s'han sotmès aquests productes alimentaris.

Classificació dels aliments

Monteiro C.A (2009:2040-2041) fa una distinció de tres grups d'aliments processats que té a veure amb el tipus, intensitat i propòsit de la transformació d'aquests aliments:

- Grup 1: s'hi engloben els aliments mínimament processats. Les seves propietats nutricionals no s'han vist alterades durant el processament. Els processos inclouen: "Els processos inclouen la neteja, l'eliminació de fraccions no comestibles, porció, refrigeració, congelació, pasteurització, fermentació, precocció, assecat, esquinçat, embotellat i envasos" (Monteiro C.A, 2009). Exemples d'aliments que entren dins d'aquest grup són la carn fresca, la llet, grans, llegums, fruites, verdures...
- Grup 2: són substàncies extretes d'aliments sencers. Exemples d'aquests aliments són l'oli, greixos, farines i pastes, sucres... Acostumen a ser aliments que s'afegeixen a altres aliments, no es produeixen per ser consumits sols.
- Grup 3: els aliments del grup 2 són una de les bases de la matèria primera per formar el tercer grup d'aliments, els denominats ultraprocessats. Es caracteritzen per incloure les substàncies del grup 2 -en quantitats relativament petites- que són afegides a aliments del grup 1, acompanyats de sal i altres conservants, sabors i colors. Exemples d'aliments ultraprocessats són els pans, les galetes, els gelats, la pastisseria i dolços, les patates

fregides i begudes ensucrades. Segons Monteiro C.A (2009), solen comercialitzar-se per semblar saludables i frescos, tot i no ser-ho.

Els aliments ultraprocessats

Un estudi per la prevenció dels efectes nocius del tabac, l'alcohol i les indústries alimentàries d'ultraprocessats (Moodie R., 2013) -citada per Monteiro, C.A (2013:21-28)-, defineix els productes ultraprocessats com aliments que “es fabriquen a partir de substàncies processades extretes o refinades d'aliments sencers, com ara olis, olis i greixos hidrogenats, farines i midons, variants de sucre i peces barates o restes de menjar d'animals”, i en fiquen d'exemple les hamburgueses, pizza congelada i plats de pasta, patates fregides, galetes, pastisseria, barres de cereals, begudes carbonatades i les begudes ensucrades, entre d'altres.

Segons Monteiro C.A (2010) els aliments ultraprocessats “poden dividir-se en aperitius o productes susceptibles de ser consumits com a aperitius o postres, i en productes preparats prèviament per substituir els plats i els menjars preparats a la llar”. Més endavant, Monteiro C.A (2012:1-4) englobarà les empreses que produeixen aquests aliments sota el terme *Big Food*, fent referència a les empreses transnacionals i altres grans empreses que produeixen i distribueixen els productes ultraprocessats arreu del món. En fa la següent definició:

“Els productes es formulen per ser intensament apetitosos i enganyar els mecanismes de control de la gana del cos. Molts d'aquests productes, encara que siguin legals, en realitat són falsificacions, fetes per semblar i tastar com el menjar sa. Estan formulats i envasats per tenir una llarga durada i per eliminar la necessitat de preparació culinària. Es poden consumir en qualsevol lloc, de forma immediata o gairebé immediatament, i sovint prescindeix de la necessitat de taules, cadires, plats, coberts i tasses. Per tant, sovint es denominen productes "ràpids" o "de conveniència".

La classificació NOVA (Monteiro, C. A., Cannon, G, 2016) classifica els aliments i productes alimentaris en quatre grups, essent el quart grup el denominat *Aliments ultraprocessats i begudes*, on es defineix l'objectiu principal del procés industrial d'aquests aliments de la següent manera:

“Crear productes preparats per menjar, beure o escalfar, susceptibles de substituir els aliments no processats o mínimament processats que són naturalment llestos per

consumir, com fruites i fruits secs, llet i aigua, i begudes acabades de preparar, plats, postres i menjars. Els atributs comuns dels productes ultraprocessats són la híper-palatabilitat, un envàs sofisticat i atractiu, un màrqueting multimèdia i un altre d'agressivitat per a nens i adolescents, reclamacions per a la salut, alta rendibilitat i marca i propietat de corporacions transnacionals.”

Segons l'informe *Diet, Nutrition and the Prevention of Chronic Diseases* (2003:4-7) organitzat per la World Health Organization on van debatre-hi diversos grups d'experts de l'OMS i la FAO, a causa dels canvis en les pautes dietètiques i l'estil de vida que ha canviat al llarg d'aquestes últimes dècades, les malalties no transmissibles cròniques com l'obesitat, la diabetis, les malalties cardiovasculars, la hipertensió i l'ictus, incloent-hi també alguns tipus de càncer, han augmentat i generen càrregues superiors en els pressupostos sanitaris dels països.

The Brazilian food and nutrition guide (2014:45-51) que va publicar el Ministeri de Salut de Brasil, dona un seguit de directius dietètiques per la població brasilera, basades en estudis sobre les condicions de salut de la població i nutrició d'aquesta en referència amb la seva alimentació. Entre aquestes directrius s'hi fan algunes recomanacions en relació als aliments ultraprocessats, en concret es recomana evitar-los amb la següent justificació:

“A causa dels seus ingredients, els productes ultraprocessats, com ara aperitius, refrescs i fideus instantanis, són desequilibrats nutricionalment. Com a resultat de la seva formulació i presentació, solen consumir-se en excés i desplacen els aliments naturals o mínimament processats. Els seus mitjans de producció, distribució, màrqueting i consum perjudiquen la cultura, la vida social i el medi ambient.”

Per acabar, a *The Brazilian food and nutrition guide* (2014:47-50) es proporciona l'anomenada “regla d'or”: “Preferir sempre aliments naturals o mínimament processats i plats i menjars acabats de fer als productes ultraprocessats”.

L'etiquetatge dels productes ultraprocessats

La guia “Ultraprocessados: qué son y como identificarlos” (Monteiro, C.A. 2019:1) analitza la composició d'aliments amb què s'han fabricat els aliments ultraprocessats i proposa una manera pràctica per identificar-los: comprovar si la seva llista d'ingredients -que es troba a l'etiquetatge

del producte- conté aliments que no s'utilitzen en les cuines de les llars o dels restaurants. La guia proposa identificar aliments afegits del següent estil:

“Xarop de blat de moro d'alta fructosa, olis hidrogenats o interesterificats, i proteïnes hidrolitzades, o classes d'additius dissenyats per fer que el producte final sigui agradable o més atractiu (com sabors, potenciadors del sabor, colors, emulsionants, sals emulsionants, edulcorants, espessidors) , i agents antiespumants, de càrrega, carbonatació, escuma, gelificació i envidrament.”

Pel que fa a la normativa d'etiquetatge espanyola, el Real Decreto 1334/1999 de 31 de juliol aprova la *Norma general de etiquetado, presentación y publicidad de los productos alimenticios* (1999), que contempla l'àmbit d'aplicació de l'etiquetatge i els productes que se n'exclouen, les definicions alimentàries, els principis generals d'etiquetatge, la informació obligatòria de l'etiquetatge i la seva presentació obligatòria i les respectives possibles contemplacions.

Segons el Real Decreto 1334/1999 de 31 de juliol, la norma d'aquest s'aplicarà a l'etiquetatge dels productes alimentaris destinats a ser entregats al consumidor, com també s'aplicarà a aquells aliments destinats a ser entregats a establiments com restaurants, o edificis públics com hospitals, cantines i altres. El decret en concret defineix l'etiquetatge de la següent manera:

“Etiquetado: las menciones, indicaciones, marcas de fábrica o comerciales, dibujos o signos relacionados con un producto alimenticio que figuren en cualquier envase, documento, rótulo, etiqueta, faja o collarín que acompañen o se refieran a dicho producto alimenticio.”

El Capítol III del Real Decreto 1334/1999 de 31 de juliol especifica els dos principis generals d'etiquetatge: aquests no han de ser de tal naturalesa que indueixin a l'error o confusió al comprador, especialment sobre les característiques del producte alimentari -naturalesa, identitat, qualitats, composició, quantitat, duració, origen o procedència i mode de fabricació-, i estableix que està prohibit atribuir efectes o propietats al producte que no posseeixi, o atribuir als productes propietats preventives, terapèutiques o curatives de malalties humanes.

La informació obligatòria de l'etiquetatge a Espanya queda establerta al Capítol IV, on s'especifica les indicacions obligatòries:

Taula 2. Indicacions obligatòries de l'etiquetatge a Espanya

Denominació de venda del producte
Llista d'ingredients
Quantitat de determinats ingredients o categoria d'ingredients
El grau alcohòlic en les begudes amb una graduació superior de volum a l'1,2 per 100
La quantitat neta, per productes envasats
La data de durada mínima o la data de caducitat
Les condicions especials de conservació i d'utilització
Instruccions d'ús, quan la seva indicació sigui necessària per fer un ús adequat del producte alimentari
Identificació de l'empresa: el nom, la raó social o la denominació del fabricant o l'envasador o d'un venedor establert dins de la Unió Europea i, en tot cas, el seu domicili.
El lot
El lloc d'origen o procedència

Font: BOE, 1999.

En l'article 7 s'especifiquen les normes establertes en la menció dels ingredients d'un producte alimentari. Es requereix que la llista d'ingredients vagi precedida del títol "Ingredients", i que la llista estigui constituïda per la menció de tots els ingredients en ordre decreixent al seu pes. Els ingredients que hagin sigut elaborats a partir de diversos ingredients, hauran de ser considerats i mencionats un per un, com la resta d'ingredients individuals.

El 13 de desembre de 2014 va entrar en aplicació el Reglament (UE) N° 1169/2011 del Parlament Europeu i del Consell de 25 d'octubre de 2011 sobre la informació alimentària facilitada al consumidor.

En aquest reglament es contemplen uns objectius i àmbits d'aplicació en el Capítol de Disposicions Generals. Es considera de rellevància en l'estudi mencionar el Capítol II (Reglament UE N° 1169/2011), on s'estableixen els principis generals sobre informació alimentària definits en 4 objectius generals:

- La información alimentaria facilitada perseguirá un nivel de protección elevado de la salud y los intereses de los consumidores, proporcionando una base para que el consumidor final tome decisiones con conocimiento de causa y utilice los alimentos de forma segura, teniendo especialmente en cuenta consideraciones sanitarias, económicas, medioambientales, sociales y éticas.
- La legislación sobre información alimentaria aspirará a lograr en la Unión la libre circulación de alimentos producidos y comercializados legalmente, teniendo en cuenta, en su caso, la necesidad de proteger los intereses legítimos de los productores y de promover la producción de productos de calidad.
- En caso de que la legislación sobre información alimentaria establezca nuevos requisitos, se concederá un período transitorio tras su entrada en vigor, excepto en casos debidamente justificados. Durante dicho período transitorio, podrán comercializarse los alimentos cuyo etiquetado no sea conforme con los nuevos requisitos y podrán seguir comercializándose hasta que se agoten las existencias los alimentos que se hayan introducido en el mercado antes del final del período transitorio.
- En el proceso de elaboración, evaluación y revisión de la legislación sobre información alimentaria se procederá a una consulta pública, abierta y transparente, incluyendo a las partes interesadas, ya sea directamente o a través de órganos representativos, excepto cuando no sea posible debido a la urgencia del asunto.

La indústria alimentària, els distribuïdors, consumidors i governs d'arreu del món estan re-evaluant la informació nutricional que es disposa a les etiquetes dels productes alimentaris (Babio, N., López, L., & Salas-Salvado, J., 2013). Segons Salas-Salvado (2013:147), l'etiquetatge nutricional és un instrument essencial per comunicar la informació sobre la composició i el valor nutricional dels productes, i aquesta informació ha de ser apropiada i comprensible pel consumidor i que comporti un impacte positiu en el seu comportament a l'hora d'escollir els aliments.

Feunekes GI (2008) a l'estudi *Front-of-pack nutrition labelling: testing effectiveness of different nutrition labelling formats front-of-pack in four European countries*, estudia els diversos fabricants i distribuïdors d'aliments que, durant els últims anys, han començat a usar representacions gràfiques a la part frontal dels productes per tal d'ajudar als consumidors a interpretar la informació nutricional del producte. S'han establert diversos sistemes: les GDA (Guideline Daily Amounts), que equivalen a les ingestes dietètiques recomenades proposades per la Unió Europea (Confederation of the Food and Drink Industries of the EEC, 2005), el sistema del Semàfor (Traffic Light) -que consisteix en un codi de colors que indica el nivell de nutrients- i logotips saludables com el Sweden's Green Keyhole o l'Australian Tick Sign.

Segons el Comitè d'experts acadèmics nacionals d'etiquetatge frontal d'aliments i begudes no alcohòliques per a una millor salut de Mèxic (2018:483), es considera que s'ha de posar èmfasi en l'etiquetatge perquè sigui una forma de proporcionar informació de comprensió fàcil i clara sobre els ingredients nocius que poden perjudicar la salut del consumidor, com el sucre afegit, les grasses saturades, les grasses *trans* i el sodi, com també la quantitat de calories d'un producte concret.

c. Ultraprocessats als mitjans: la publicitat

Com bé s'ha comentat anteriorment, hi ha diferents estudis que avaluen quina és la presència dels temes de salut a la premsa, però aquests se centren a analitzar la compareixença de l'àmbit sanitari general i no en un tema específic. L'Informe Quiral des del 2009 sí que analitza la presència d'un tema concret de salut -com l'Alzheimer o el càncer- a la premsa però mai han avaluat el tema que ens interessa: els ultraprocessats.

És molt difícil trobar algun estudi o informe que parli sobre quina importància donen els mitjans de comunicació al tema dels ultraprocessats i quan n'apareix un, està relacionat amb la publicitat d'aquests aliments.

Morales et al. (2017:222), citant a l'Organització Mundial de la Salut (2010), afirmaren que la publicitat "tiene capacidad de influir en los comportamientos alimentarios de todos los estragos sociales y en todas las franjas de edad de la población, especialmente en la población infantil, afectando a sus preferencias, solicitudes de compra y hábitos de consumo". Per tant, és essencial que aquesta publicitat estigui ben fonamentada i no promoció de productes de manera enganyosa.

L'any 2018 va ser el cinquè any de creixement de la inversió publicitària amb el 2% d'increment i d'aquesta inversió, la salut es va situar a la dotzena posició amb 123,5 milions d'euros (InfoAdex, 2019). L'any 2017 a Catalunya el 17,8% de la publicitat que es realitzà va ser d'alimentació, molt superior a la mitjana d'Espanya d'aquell any que estava en el 7,4% (InfoAdex, 2018).

Morales et al. (2017) realitzaren un estudi sobre els anuncis dels productes processats i ultraprocessats emesos en cinc canals de televisió espanyols l'any 2016. Escolliren els cinc canals amb més audiència l'any anterior, quatre generalistes -Telecinco, Antena3, La Sexta i Cuatro- i un de programació infantil -Boing-. Per poder avaluar els aliments publicitats, es basaran en el model del semàfor del Regne Unit que assigna els aliments a tres unitats -verd, ambre i vermell- segons les quantitats de grassa, grassa saturada i sucres presents en 100 g d'aliment o 100 ml de beguda.

Aquest estudi va identificar 2.616 anuncis, dels quals 514 (el 19,6%) eren d'aliments processats i ultraprocessats (1 de cada 5 anuncis). El canal infantil que van analitzar -Boing-, va presentar una pressió d'aquest tipus de publicitat del 36,8%, duplicant la mitjana dels canals generalistes (Morales et al, 2017:224).

Dels aliments processats i ultraprocessats que apareixien a la televisió podem destacar els derivats dels làctics, el menjar ràpid, els cereals, les galetes, la xocolata, les begudes energètiques, etcètera (Morales et al, 2017:225).

Aquests aliments són publicitats de maneres molt diverses segons el missatge que volen oferir al seu públic. González (2013:7) va definir algunes de les estratègies de publicitat segons els aliments de la següent manera:

“Las marcas de yogures y lácteos apuestan los mensajes claramente centrados en las propiedades saludables de sus productos [...] Los cereales, caramelos y golosinas diseñan el spot atendiendo a mensajes que sugieran vivencia de aventuras, diversión o juegos con el producto. La categoría de chocolates apuesta por la estrategia comunicativa que versa en informar al potencial consumidor del sabor exclusivo del producto [...] Los productos de cacao se centran en los mensajes que hablan de los premios, promociones o rebajas que el producto trae consigo”.

González (2013) també posa èmfasis en l'estratègia que fan servir algunes de les empreses productores d'aquests productes -cereals, galetes o cacau- de presentar els seus productes juntament amb d'altres, “fomentando de este modo una dieta sana y equilibrada”.

La publicitat alimentària ha anat evolucionat amb el temps des que va néixer la societat de consum al nostre país aproximadament als anys seixanta fins a l'actualitat. Ara bé, els anuncis de productes alimentaris sempre han intentat atraure el consumidor de totes les maneres possibles caient, a vegades, en l'anomenada publicitat enganyosa.

La publicitat alimentària està regulada per la Ley 31/1998, de 11 de novembre, General de Publicidad (actualitzada per última vegada el 28 de març del 2014) que indica que és il·lícit la “publicidad engañosa, la publicidad desleal y la publicidad agresiva”. Segons l'article 4 del Título II d'aquesta llei la publicitat és enganyosa quan:

Induce o puede inducir a error a sus destinatarios, pudiendo afectar a su comportamiento económico [...] Es asimismo engañosa la publicidad que silencie datos fundamentales de los bienes, actividades o Servicios cuando dicha omisión induzca a error de los destinatarios (Ley 31/1998, artículo 4).

Com ja hem vist, l'anàlisi dels ultraprocessats als mitjans està lligat a la publicitat que se'n fa a la televisió i quin és el tipus de publicitat alimentària que hi ha actualment. Per això, és interessant anar més enllà i conèixer quina és la presència dels ultraprocessats a la premsa, quina informació aporten els mitjans escrits i com la comuniquen.

4. Hipòtesis

Una vegada establert el marc teòric que envolta el tema d'estudi és essencial emmarcar els objectius del projecte dins d'una pregunta general i altres d'específiques que permetran establir un fil conductor al llarg de tota l'anàlisi. La qüestió principal és la següent: els mitjans de comunicació escrits informen sobre els ultraprocessats? A partir d'aquesta pregunta en sorgeixen d'altres que enriqueixen la seva resposta:

- Amb quina quantitat publiquen els mitjans?
- Cada quan ho fan?
- Els autors de les publicacions són periodistes especialitzats?

- Ho fan a través de suplementos o blogs? En el cas d'ubicar els articles en les pàgines interiors del mitjà, dins de quines seccions ho fan?
- Quins gèneres utilitzen?
- A quin tipus de fonts recorren i citen?
- Com informen sobre els ultraprocessats?

Al voltant d'aquestes qüestions s'obren diferents hipòtesis abans d'iniciar la cerca i la posterior anàlisi:

- H1. Els mitjans de comunicació no publiquen gaire sobre ultraprocessats
- H2. Quan publiquen, ho fan puntualment.
- H3. Els agents externs marquen l'agenda mediàtica del mitjà quan es publiquen estudis, estadístiques o s'organitzen congressos i fires de nutrició.
- H4. Dates senyalades com el Nadal o l'estiu també influeixen en l'agenda mediàtica.
- H5. La meitat dels autors de les publicacions són periodistes especialitzats i l'altre meitat agències de comunicació.
- H6. Els mitjans publiquen les informacions en els suplementos i no tant a les pàgines interiors dels diaris.
- H7. Quan publiquen dins del diari, ubiquen les publicacions en seccions com *Societat* o *Vida* i no tant en la secció de *Salut*.
- H8. El gènere estrella d'aquestes publicacions és l'informatiu però redactats sense profunditzar en la matèria.
- H9. Els mitjans recorren a reportatges quan volen escriure articles més centrats en el terme "ultraprocesat".
- H10. Sí que utilitzen referències de científics i experts en nutrició però no tant en anomenar estudis científics referents al tema.
- H11. En comptes de parlar científicament sobre en què consisteixen aquests aliments i quines conseqüències tenen, se centren a mencionar el concepte relacionat amb altres conceptes d'alimentació. És a dir, que no dediquen publicacions senceres a parlar exclusivament dels ultraprocessats sinó que els anomenen a l'escriure articles de nutrició d'altres matèries. Tot i que no incideixen en tractar aquesta temàtica en exclusiva, quan els citen ho fan negativament.

A través d'analitzar les diferents publicacions que els diaris seleccionats han publicat al llarg del període determinat, es podran reafirmar o rebutjar les hipòtesis definides en aquest apartat i contestar a les preguntes establertes.

5. Metodologia

Els estudis publicats fins ara han centrat la seva atenció a analitzar quina és la presència de la salut en la premsa escrita, però no en estudiar la importància que els mitjans de comunicació donen als ultraprocessats. Tot i això, sí que hi ha algun informe que va més enllà i analitza la presència dels temes d'alimentació a la premsa: l'Informe Quiral 2005 va posar de manifest que de les 20.000 publicacions realitzades aquell any a la premsa escrita, la meitat estaven destinades a parlar sobre alimentació.

Aquestes notícies publicades pels mitjans de comunicació poden arribar a influir en l'alimentació de la societat: segons l'estudi *Alimentos y Bebidas, ¿Qué piensan los españoles?* dut a terme per *MyWord* (2014), aproximadament el 39% dels enquestats canvien el seu consum davant d'una notícia negativa sobre alimentació i el 40% busca informació addicional abans de decidir què fer. La resta declara no veure's afectat per les informacions publicades.

Per tant, al demostrar la influència dels mitjans de comunicació sobre l'alimentació és interessant conèixer com aquests informem sobre temes de salut alimentària i, concretament, sobre ultraprocessats. L'objecte d'estudi del present treball resideix en analitzar -qualitativament i quantitativament- quina és la presència d'aquests aliments en els mitjans de comunicació i els objectius se centren a esbrinar quina quantitat de notícies de la premsa escrita parlen d'ultraprocessats, quin tipus d'informació ofereixen i com les publiquen.

La investigació consisteix a realitzar una anàlisi, utilitzant una base de dades pròpia i feta a mida, sobre la presència del terme "ultraprocessat" als mitjans escrits escollits i com aquest és utilitzat. L'anàlisi tractarà de fer una valoració de la quantitat de publicacions així com la qualitat d'aquestes. El procés d'elaboració de la base de dades resideix en triar un període de temps delimitat i uns mitjans escrits concrets per a definir quin serà el ventall de notícies a analitzar.

El criteri seguit per a fixar els mitjans de comunicació escrits a analitzar, ha estat seguir les dades del Centre d'Estudis d'Opinió (CEO) que indiquen que, segons els enquestats, els diaris escollits per a realitzar aquest estudi van ser els més llegits en premsa escrita l'any 2017 a Catalunya. Per ordre de venda de l'edició escrita, aquests són: *La Vanguardia* (en català i castellà), *El Periódico* (en català i castellà), *l'Ara*, *El País*, *El Punt Avui*, el *Segre*, el *Diari de Tarragona*, *El Mundo*, el *20Minutos* i, finalment, el *Diari de Girona*. Cal destacar que, en l'estudi que es presenta a continuació, també hi apareixen alguns suplementos dels diaris esmentats perquè donen informació sobre l'objecte d'estudi. D'aquests mitjans, s'ha analitzat tant la premsa en paper com la publicada en línia, no obstant això el *Diari de Tarragona* no van publicar articles d'ultraprocessats a la seva versió web i, per tant, la seva mostra és més petita.

També, cal esmentar, que el diari *Ara* va publicar els mateixos articles tant en premsa impresa com en línia així que es va decidir analitzar aquestes publicacions dins del primer sector. A més, l'eina utilitzada per l'estudi no proporcionava notícies d'ultraprocessats en premsa impresa del *Diari de Girona* i *El Periódico*.

Un cop seleccionats els mitjans, el període de temps triat ha estat de cinc anys -des de l'1 de gener del 2014 fins al 31 de desembre del 2018- per acotar la línia temporal i centrar-nos només en un límit de temps concret.

L'eina principal utilitzada per a realitzar el present treball ha estat *Mynews*, una hemeroteca digital de premsa escrita que et permet recuperar notícies publicades als mitjans espanyols des de 1996. Aquest instrument facilita la cerca de notícies gràcies al fet que et permet determinar el període de temps, les paraules claus i els mitjans escrits a buscar. A més de tots els articles que l'hemeroteca ha proporcionat, també s'han seleccionat aquelles notícies de la pàgina web de cada mitjà que parlen d'ultraprocessats. Tant *Mynews* com les webs dels diaris han estat els instruments claus per a poder realitzar l'anàlisi que ens ocupa. Després de fer el recull de totes les notícies a analitzar, s'han comptabilitzat 183 articles.

Per a poder analitzar les notícies de manera precisa, s'han seleccionat diferents variables per a caracteritzar cada un dels articles investigats: en primer lloc, el nombre de publicacions de cada mitjà per fer un esquema global sobre quants articles han publicat sobre ultraprocessats; també la data de publicació per a conèixer la periodicitat amb què els diaris publiquen informacions sobre ultraprocessats. En tercer lloc, l'autoria també ha estat important per a classificar els

mitjans segons si les publicacions eres pròpies o arribaven a través de les agències de premsa. En aquest punt, també és interessant veure si publiquen més homes o dones. En quart lloc, el gènere periodístic ha permès saber si les informacions publicades eren de caràcter informatiu (notícies i breus), d'opinió (columna i editorial) o interpretatiu (crònica, entrevista i reportatge).

A més a més, l'anàlisi de la secció en què es troba l'article ha ajudat a tenir una idea sobre la importància que li donen al tema, ja que no és el mateix publicar una notícia en primera plana que en un suplement. Les fonts utilitzades també han estat un element rellevant a tenir en compte perquè serveix per a analitzar quines referències han buscat cada mitjà per a dotar les seves publicacions de millor informació. Catalogar els articles segons si ofereixen informació positiva, negativa o neutre dels ultraprocessats ha estat útil per a definir les seves argumentacions. El criteri seguit per a classificar les publicacions segons els paràmetres comentats en la línia anterior ha estat el següent: si l'article aconsellava que calia evitar els ultraprocessats i que aquests eren perjudicials per a la salut, era considerat negatiu; si per al contrari, no desaconsellava el consum, entrava dins del grup positiu; i si l'article efectuava comentaris ambivalents, era considerat neutre.

Com a síntesi de tots els elements anteriors, analitzar en trets generals cada una de les publicacions ha permès fer un comentari general i valorar de quina manera els mitjans de comunicació analitzats proporcionen informació o parlen sobre els ultraprocessats.

Finalment, hi ha un seguit de limitacions en l'estudi que han reduït les dimensions de l'anàlisi. Disposar de més temps hauria permès ampliar la cerca de notícies a analitzar, és a dir, es podria haver incorporat publicacions de mitjans a nivell estat. Eixamplar l'àmbit d'estudi a la premsa audiovisual hauria permès comparar dos sectors periodístics diferents.

6. Anàlisi

L'ús de diferents paràmetres per analitzar -quantitativament i qualitativament- les publicacions dels mitjans escollits ha permès construir un fil analític al llarg de tot l'estudi. Gràcies a les variables utilitzades s'ha pogut analitzar els aspectes més rellevants de cada un dels articles i així establir una comparativa entre els diferents mitjans.

a. Variables

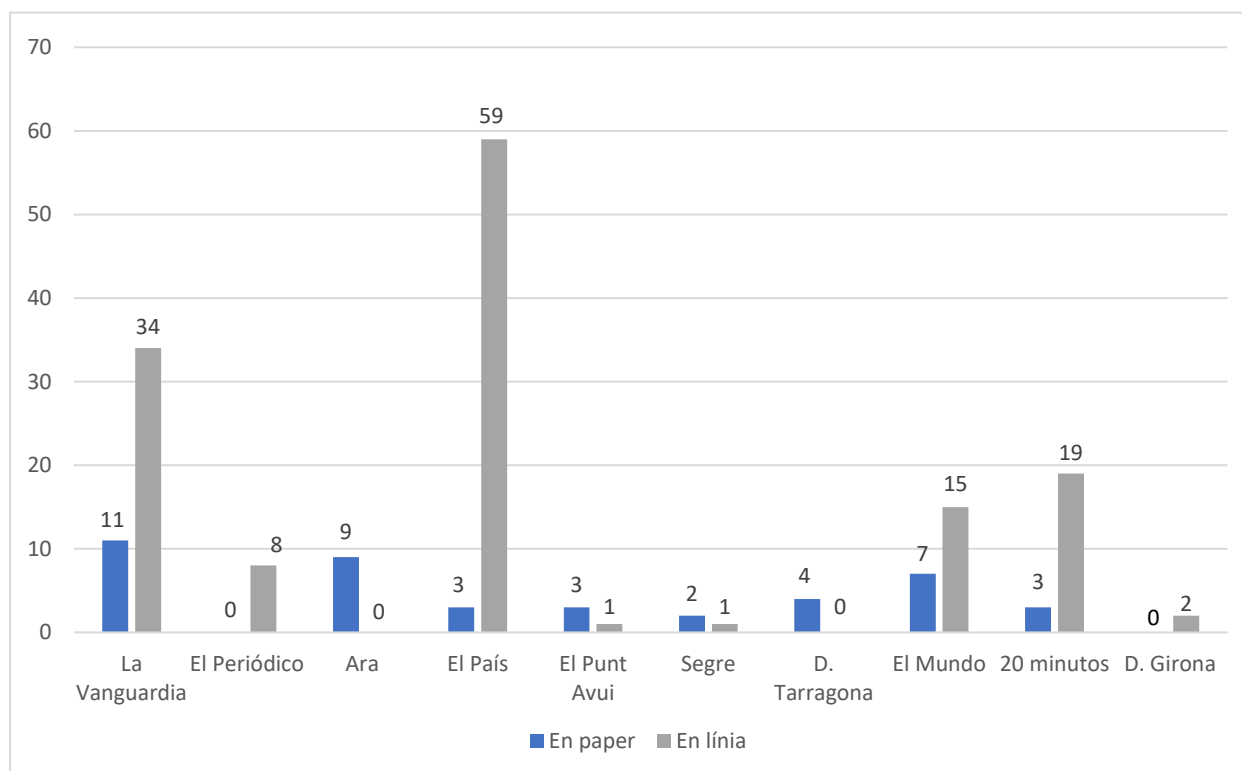
i. Número de publicacions

A la variable de publicacions s'analitzen la quantitat de publicacions en línia i en paper en les que, els mitjans utilitzats com a mostra d'aquest estudi, han parlat sobre els aliments ultraprocessats entre els anys 2014 i 2018.

A la figura 1, en què es mostra un gràfic comparatiu, es fa un recull quantitatiu de les publicacions en paper publicades (42) pels mitjans analitzats i el número de publicacions en línia (144). En paper, *La Vanguardia* és el mitjà que ha fet més publicacions (11), i *El Periódico* i el *Diari de Girona* els mitjans que n'han fet menys. Cal destacar que en aquest estudi no s'ha pogut accedir a les publicacions en paper d'*El Periódico* perquè l'eina de recaptació de dades no ho permetia, per això la xifra és 0. El segon mitjà que ha publicat més textos on es mencionaven els ultraprocessats durant els cinc anys analitzats, és el diari *Ara* (9).

En l'edició en línia, es pot apreciar un contrast destacable: *El País* (59) és el mitjà que més ha publicat sobre ultraprocessats durant aquesta etapa, triplicant a la resta de mitjans, excepte *La Vanguardia*, que el segueix amb 34 publicacions. No s'han comptabilitzat les publicacions en línia de l'*Ara* perquè publica les mateixes que en la seva versió impresa. El *Diari de Tarragona* no han dedicat, al llarg d'aquests cinc anys, cap espai de la seva premsa digital, a parlar dels aliments ultraprocessats.

Figura 1. Número total de publicacions en paper i en línia entre els anys 2014 i 2018

FONT: Pròpia

El número de publicacions en línia és, en comparativa amb les publicacions que es fan en la premsa en paper, bastant més alta. Els mitjans que gairebé no en parlen en les seves pàgines en paper com *El País*, després sí que ho fan en línia. Els mitjans que sí que parlen sovint sobre ultraprocessats, mantenen un nivell de publicació més desigual que aquells que no ho fan tant, publicant més en la seva versió en línia.

ii. Periodicitat

La variable de periodicitat vol estudiar quina ha sigut l'evolució del número de textos sobre ultraprocessats que han fet els mitjans analitzats durant el llarg de cinc anys, entre 2014 i 2018. Per tal de visualitzar clarament quina i com ha sigut aquesta evolució, es presenten sis taules, cinc per cada any analitzat i una de final on es recompten, per mesos, les publicacions que s'han fet durant els cinc anys.

A la taula 3 podem observar com, al 2014, els ultraprocessats només han sigut mencionats 5 vegades, pel diari *Segre*, pel *Diari de Tarragona*, per *El Mundo* i dues vegades per *20Minutos*.

Malgrat la poca presència del terme “ultraprocessat” durant l’any 2014, aquestes taules ens serviran més endavant per contrastar la quantitat de vegades que es menciona aquest terme en les publicacions del 2018.

Taula 3. Evolució de textos sobre ultraprocessats entre gener i desembre de 2014

2014	GEN	FEB	MAR	ABR	MAI	JUN	JUL	AG	SET	OCT	NOV	DES	TOTAL
LA VANGUARDIA													
EL PERIÓDICO													
ARA													
EL PAÍS													
EL PUNT AVUI													
SEGRE		1											1
DIARI DE TARRAGONA		1											1
EL MUNDO		1											1
20MINUTOS		1					1						2
DIARI DE GIRONA													
TOTAL		4					1						5

FONT: Pròpia

El mateix passa amb la taula 4, on es pot veure com, durant el 2015, el número total de publicacions dedicades a parlar sobre els aliments ultraprocessats és de 5 publicacions. Aquesta vegada *La Vanguardia* i *El País* ja en fan alguna menció.

Taula 4. Evolució del número de textos sobre ultraprocessats entre gener i desembre de 2015

2015	GEN	FEB	MAR	ABR	MAI	JUN	JUL	AG	SET	OCT	NOV	DES	TOTAL
LA VANGUARDIA												2	2
EL PERIÓDICO													
ARA													
EL PAÍS										1			1
EL PUNT AVUI													
SEGRE													
DIARI DE TARRAGONA													
EL MUNDO						1							1
20MINUTOS						1							1
DIARI DE GIRONA													
TOTAL						2				1		2	5

FONT: Pròpia

A la taula 5 es pot apreciar com, durant l'any 2016, ja gairebé tots els mitjans analitzats en aquest estudi fan menció dels aliments ultraprocessats: excepte el diari *Segre*, el *Diari de Tarragona* i el *20Minutos*. Les publicacions es tripliquen, essent ara un total de 16. Els diaris que més mencionen el terme “ultraprocessat” són *La Vanguardia* i *El País*. El mes en què s’han fet més publicacions és el desembre. Durant la primera meitat d’any, en canvi, podem veure que el terme “ultraprocessat” no s'utilitza a gairebé cap dels diaris.

Taula 5. Evolució del número de textos sobre ultraprocessats entre gener i desembre de 2016

2016	GEN	FEB	MAR	ABR	MAI	JUN	JUL	AG	SET	OCT	NOV	DES	TOTAL
LA VANGUARDIA		2					1	1				2	5
EL PERIÓDICO													
ARA									1				1
EL PAÍS										1	1	3	5
EL PUNT AVUI									1				1
SEGRE													
DIARI DE TARRAGONA													
EL MUNDO									1	1			2
20MINUTOS													
DIARI DE GIRONA			1		1								2
TOTAL		1	1		1		1	1	3	2	1	5	16

FONT: Pròpia

Seguidament, a la taula 6 podem apreciar l'augment de vegades que els mitjans parlen dels aliments ultraprocessats, sobretot *El País* i *El Mundo*. Se'n fa una especial menció durant el mes d'abril del 2017, on es dediquen dos articles a parlar sobre la relació dels olis de palma amb els aliments ultraprocessats (*Segre*), com també al mes de maig es dedica un article a l'oli de palma a *El Mundo*.

Taula 6. Evolució del número de textos sobre ultraprocessats entre gener i desembre de 2017

2017	GEN	FEB	MAR	ABR	MAI	JUN	JUL	AG	SET	OCT	NOV	DES	TOTAL
<i>LA VANGUARDIA</i>	1									1	1		3
<i>EL PERIÓDICO</i>		1	1										2
<i>ARA</i>											1		1
<i>EL PAÍS</i>	2	2	2	1	2					4	1	2	16
<i>EL PUNT AVUI</i>						1							1
<i>SEGRE</i>				2									2
<i>DIARI DE TARRAGONA</i>				1									1
<i>EL MUNDO</i>		1		1	1			1			1		5
<i>20MINUTOS</i>										1			1
<i>DIARI DE GIRONA</i>				1									1
TOTAL	3	4	3	6	3	1	0	1	0	6	4	2	33

FONT: Pròpia

Per acabar, la taula 7 mostra una clara diferència amb les tres primeres taules, on gairebé cap mitjà dedicava els seus espais a parlar sobre ultraprocessats. Durant l'any 2018, els mitjans analitzats, han publicat 123 peces que s'han analitzat en el present treball. Els mitjans que més han publicat sobre els aliments ultraprocessats durant el 2018 han sigut *El País* (40), *La Vanguardia* (35) i el *20Minutos* (17).

El País manté més o menys la mateixa quantitat de publicacions al llarg dels mesos, però en especial hi dedica més publicacions als mesos de març, on tres publicacions es fan en el suplement *Planeta Futuro* -dedicat a l'actualitat en desenvolupament global, just i sostenible-, el mes de maig, on 5 publicacions es fan també en suplement, i el mes de desembre.

La Vanguardia dedica 5 publicacions al mes de maig, que col·loca dins els seus canals *COMER* i *VIVO*, i també publiquen un reportatge sobre aliments vegans que podrien ajudar a eliminar el consum d'ultraprocessats de les dietes. El mes de novembre també dedica 5 publicacions dins el canal *COMER*, *Big Vang* i *VIVO*.

El desembre de 2018 fou el mes amb més publicacions de tot el període analitzat. Una de les causes d'aquest increment és la publicació de la guia d'aliments saludables per part de l'Agència de Salut Pública. Tots els mitjans van fer ressò d'aquesta data clau, i van publicar diferents articles sobre aquesta guia.

Taula 7. Evolució del número de textos sobre ultraprocessats entre gener i desembre de 2018

2018	GEN	FEB	MAR	ABR	MAI	JUN	JUL	AG	SET	OCT	NOV	DES	TOTAL
<i>LA VANGUARDIA</i>	4	3	2	5	1	3	1	1	3	3	5	4	35
<i>EL PERIÓDICO</i>	2		1						1	1	1		6
<i>ARA</i>		1			1	2		1			1	1	7
<i>EL PAÍS</i>	1	1	5	3	6	2	3		2	5	4	8	40
<i>EL PUNT AVUI</i>										1		1	2
<i>SEGRE</i>												1	1
<i>DIARI DE TARRAGONA</i>				2									2
<i>EL MUNDO</i>		3		2	2	1			1	1	1	1	12

20MINUTOS	1				1	1	3		2	3	4	3	18
DIARI DE GIRONA									1				1
TOTAL	7	9	8	12	11	9	7	2	10	14	16	19	124

FONT: Pròpia

L'evolució del número de publicacions de cada un dels mitjans ha anat en augment al llarg del període analitzat. Un exemple és l'any 2018 (taula 7), on es veu com al llarg dels mesos hi ha hagut un petit increment en el número de publicacions. Aquest seguirà ascendent, a causa de l'interès -que va creixent considerablement- per part de la societat sobre la seva alimentació.

Taula 8. Número de publicacions totals per mesos

2014-2018	GEN	FEB	MAR	ABR	MAI	JUN	JUL	AG	SET	OCT	NOV	DES	TOTAL
TOTAL	10	17	12	18	15	12	9	4	13	23	21	28	183

FONT: Pròpia

Al llarg dels cinc anys analitzats, s'observa com els mesos de més afluència de publicacions sobre ultraprocessats foren el desembre, l'octubre i el novembre respectivament. Dins l'estudi s'ha descobert que hi ha una tendència, general de tots els mitjans, de publicar més articles d'ultraprocessats a l'últim quadrimestre de l'any.

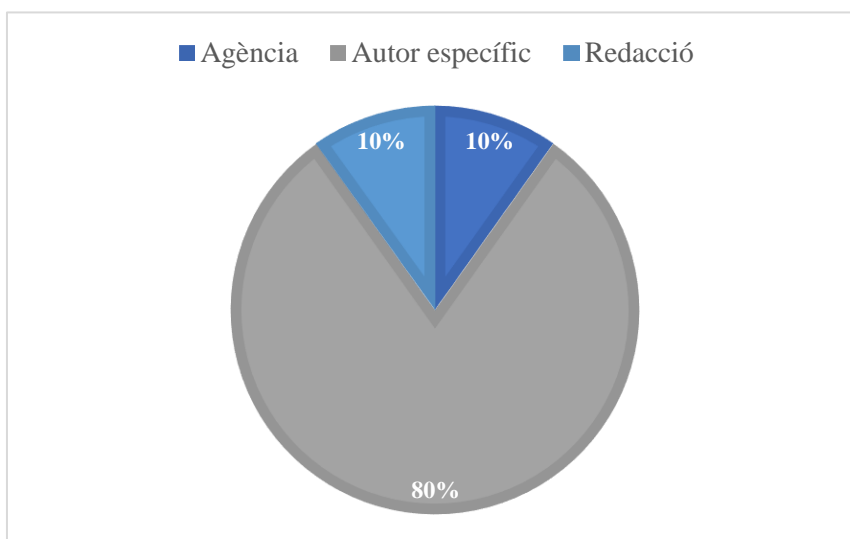
iii. Autoria

En la variable d'autoria s'han tingut en compte tres elements importants que han permès classificar les diferents publicacions analitzades: la identitat de l'autor, és a dir, si estaven redactades per un autor específic, si venien per agència o si era la mateixa redacció qui firmava els articles; s'ha analitzat també el sexe dels autors específics de cada publicació; i, finalment, s'han estudiat els autors amb més articles publicats i que, per tant, es repetien més.

En primer lloc, en els mitjans de comunicació analitzats predominen, i amb diferència, aquelles publicacions firmades per un autor específic (Figura 3) amb un 81% del total: dels 183 articles

analitzats, 147 estan redactats per un periodista concret. De la resta analitzada, un 10% correspon a notícies d'agència i l'altre 10% són publicacions firmades per la mateixa redacció. Aquests dos últims percentatges corresponen a 18 articles cadascun. Cal destacar que, en les publicacions analitzades firmades per agència, només n'apareixen tres de diferents: Agència Catalana de Notícies, Europa Press i l'agència EFE. D'aquestes tres, la que més predomina és l'agència EFE.

Figura 2. Percentatge de publicacions segons la firma

FONT: Pròpia

La combinació de publicacions amb les tres opcions de firma es troba únicament en les versions en línia dels mitjans, ja que en la impressa dominen les publicacions firmades per autors específics. Tot i que no tots els diaris analitzats tenen la mateixa proporció de notícies firmades per periodistes, per agència o de redacció (Taula 9), en línies generals, es molta la diferència que hi ha entre el nombre de publicacions firmades per un autor específic i les altres dues opcions de firma: per exemple, de les 62 publicacions que al llarg del període analitzat (2014-2018) ha tingut *El País*, 58 d'elles estan firmades per un periodista concret i les 4 restant per la mateixa redacció. Un altre cas és el de *La Vanguardia* que del seu total d'articles (45), 33 estan firmades per un autor específic, 9 per agència i només de redacció. Ara bé, no tots els mitjans tenen publicacions amb les tres opcions de firma: l'*Ara* només té articles amb periodistes específics (Taula 9).

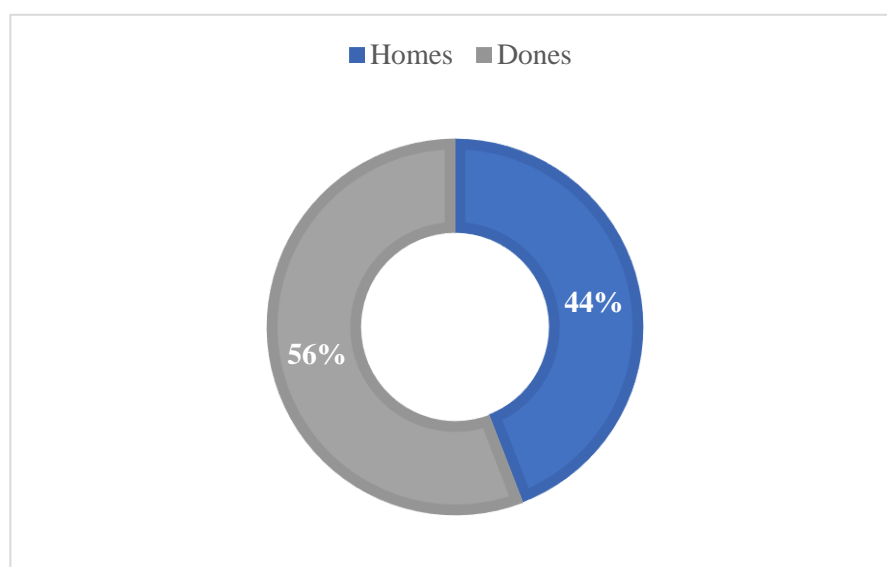
Taula 9. Número de publicacions segons firma i mitjà

	AUTOR ESPECÍFIC	AGÈNCIA	REDACCIÓ	TOTAL
LA VANGUARDIA	33	9	3	45
EL PERIÓDICO	6	1	1	8
ARA	9	0	0	9
EL PAÍS	58	0	4	62
EL PUNT AVUI	3	1	0	4
SEGRE	3	0	0	3
DIARI DE TARRAGONA	2	1	1	4
EL MUNDO	19	2	1	22
20MINUTOS	12	4	6	22
DIARI DE GIRONA	2	0	2	4
TOTAL	147	18	18	183

FONT: Pròpia

Tot seguit, les publicacions firmades per un autor específic s'han classificat segons el sexe del periodista. En el total dels 147 articles d'aquesta opció de firma, trobem que el 55% de les publicacions estan firmades per dones i el 45% restant per homes (Figura 4): concretament, 64 articles redactats per homes, 81 per dones i una notícia d'*El País* i una altra del *Periódico* co-escrita per un home i una dona.

Figura 3. Percentatge de textos publicats per homes i dones

FONT: Pròpia

Si analitzem cada un dels mitjans escollits individualment, podem comprovar com aquesta proporció entre articles publicats per homes i per dones es manté més o menys equilibrada (Taula 10). Per il·lustrar aquest resultat tenim *El País*, que del total de les seves publicacions - firmades per autors específics- 26 estan redactades per dones i 31 per homes. També es pot observar aquest equilibri, més o menys proporcional, amb els articles publicats pel *Periódico*, on dos estan firmats per homes, tres per dones i un co-escrit entre dos periodistes (home i dona).

No obstant això, no tots els mitjans analitzats segueixen aquesta línia: el total dels 9 articles de l'*Ara* firmats per autors específics, estan escrits per dones; en el diari *20Minutos*, trobem que aquest equilibri que hi ha en la gran majoria dels mitjans analitzats no és real, ja que dels seus 12 articles amb autor específic, 10 estan firmats per homes i només 2 per dones i en *El Mundo* passa el mateix que en el diari *20Minutos*: de les 19 publicacions, 15 estan escrites per dones i 4 per homes (Taula 10).

Taula 10. Número publicacions firmades per dones i homes segons mitjans

	DONA	HOME	CO-ESCRITS	TOTAL ARTICLES D'AUTORS ESPECÍFICS
<i>LA VANGUARDIA</i>	22	11	0	33
<i>EL PERIÓDICO</i>	3	2	1	6
<i>ARA</i>	9	0	0	9
<i>EL PAÍS</i>	26	31	1	58
<i>EL PUNT AVUI</i>	2	1	0	3
<i>SEGRE</i>	0	3	0	3
<i>DIARI DE TARRAGONA</i>	1	1	0	2
<i>EL MUNDO</i>	15	4	0	19
<i>20MINUTOS</i>	2	10	0	12
<i>DIARI DE GIRONA</i>	1	1	0	2
TOTAL	81	64	2	147

FONT: Pròpia

Com bé es veu a la taula 11 el número d'autors específics canvia segons el mitjà, tanmateix molts d'aquests periodistes han escrit més d'una publicació sobre ultraprocessats. En el període analitzat, trobem que el redactor amb més articles publicats és Carlos Laorden Zubimendi, un periodista que publica pel diari *El País*, però que també ho ha fet per altres mitjans. Seguidament hi ha Albert Molins, periodista de *La Vanguardia* que ha redactat 10 dels articles

publicats entre 2014 i 2018 sobre ultraprocessats. I, per acabar el top 3, tenim Claudia Loring, també periodista de *La Vanguardia* amb 9 publicacions en la versió en línia del mitjà (Taula 11).

Taula 11. Redactors que han firmat més textos sobre ultraprocessats entre 2014 i 2018

Autors	Mitjà	Nº de textos
Carlos Laorden	<i>El País</i>	12
Albert Molins	<i>La Vanguardia</i>	10
Claudia Loring	<i>La Vanguardia</i>	9
Iker Morán	<i>20Minutos</i>	5
Rosanna Carceller	<i>La Vanguardia</i>	5
Aitor Sánchez	<i>El País</i>	4
Cristina G. Lucio	<i>El Mundo</i>	4
Laura Conde	<i>La Vanguardia</i>	4
Lucía Martínez	<i>El País</i>	4
Julio Basulto	<i>El País</i>	3
Laura Saavedra	<i>El País</i>	3
Lara Bonilla	<i>Ara</i>	3
María P. Bonmatí	<i>El Mundo</i>	3

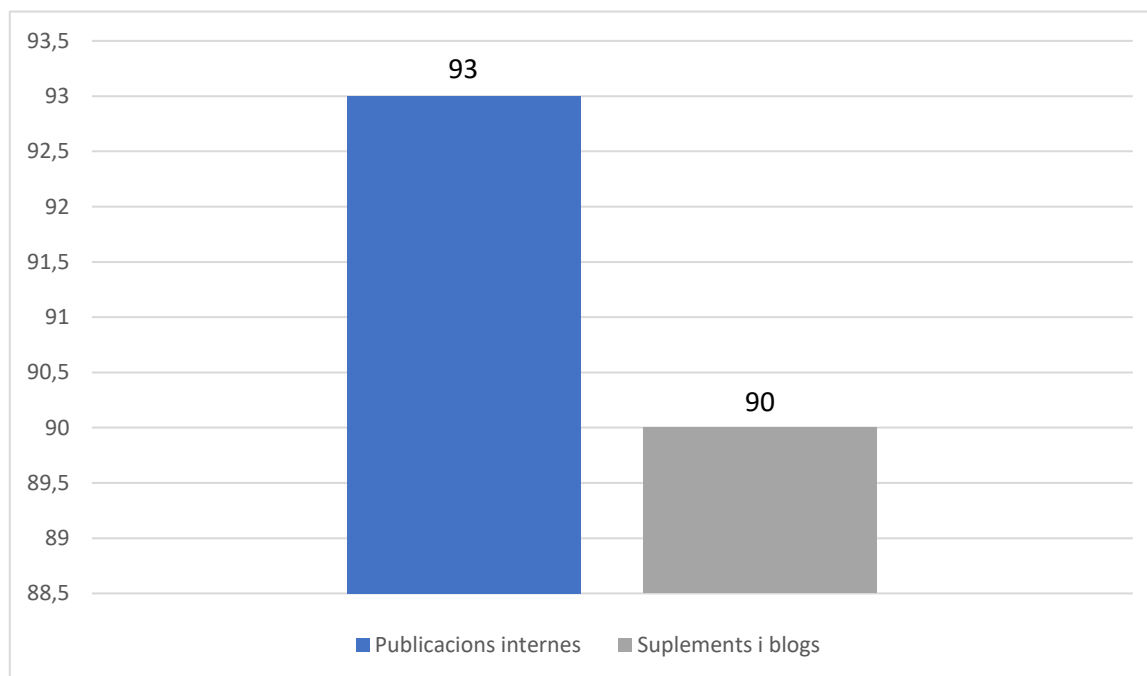
FONT: Pròpia

Aquesta repetició d'autors dins d'un mateix mitjà és molt comú, ja que el més habitual és que hi hagi periodistes fixats per a cada una de les seccions dels diaris i també dins dels suplementes d'aquests. Per exemplificar aquests resultats, tenim a Iker Morán, un periodista especialitzat en gastronomia que publica tots els articles al Blog La Gulateca del *20Minutos*. A més, molts dels autors que publiquen articles d'aquesta índole (ultraprocessats) són utilitzat per altres mitjans i periodistes com a fonts per a noves publicacions.

iv. Secció

Una altra de les variables que s'han analitzat en el present estudi és la secció en la qual estan publicats els articles a tractar. Com bé s'ha comentat anteriorment, no és el mateix una publicació dins del mateix diari que una publicada dins d'un suplement: el ressò i l'abast no serà el mateix. En aquest punt, s'han diferenciat totes aquelles publicacions internes d'aquelles en suplementes i blogs. Si dividim el total de publicacions (Figura 4) trobem que hi ha un equilibri entre aquelles publicades dins del diari (93) i les publicades en suplementes (90).

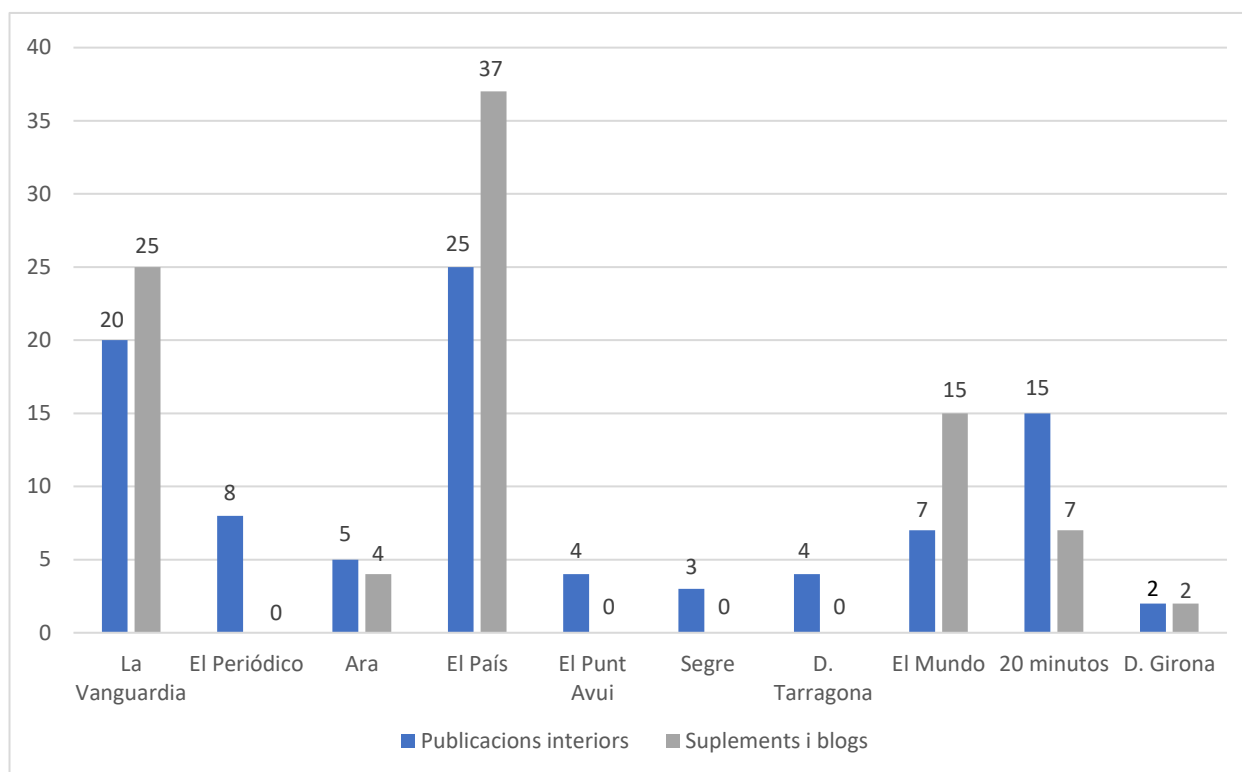
Figura 4. Número total de publicacions internes i en suplement/blogs

FONT: Pròpia

Seguint la Figura 5, es pot comprovar que alguns dels mitjans que disposen de suplement i blogs, publiquen més informació d'ultraprocessats en aquest sector del diari: és el cas de *La Vanguardia* que, durant el període analitzat, va publicar 20 articles dins del mitjà i 25 en algun suplement o blog. La distància entre els articles en les pàgines interiors i aquells en suplement i blogs s'eixampla més en *El País* (25 publicacions internes i 37 en suplement i blogs) i en *El Mundo* (7 publicacions internes i 15 en suplement i blogs). No obstant això, no tots els mitjans publiquen més en els suplement, tant l'*Ara* com el *20Minutos* publiquen més en les seves pàgines interiors. Finalment, l'altre mitjà que també té suplement és el *Diari de Girona* que de les quatre publicacions totals, dues les va incorporar dins del mateix mitjà i les altres dues en un suplement (Figura 5).

Figura 5. Número de publicacions per diari en pàgines interiors i suplement/blogs

FONT: Pròpia

Aquesta distribució de les publicacions en pàgines interiors i suplement i blogs es veu més amb precisió en les versions en línia dels mitjans, ja que en les edicions impreses gairebé tots els articles formen part de les pàgines interiors.

Dins d'aquestes pàgines interiors cada mitjà publica els articles sobre ultraprocessats en les seccions que més els interessa. Tanmateix, totes segueixen una línia molt semblant: aquells mitjans que disposen d'una secció de salut, acostumen a publicar els articles d'aquesta índole en aquest apartat del diari (*20Minutos*, *El Mundo* i el *Diari de Tarragona*), els que no en tenen escriuen els articles en seccions com ciència (*El País* i el *Periódico*), societat (*Ara* i *El Punt Avui*), més notícies (*Segre* i *Diari de Girona*) o dins de vida (*La Vanguardia*).

Tots aquells articles que no es publiquen dins de les pàgines interiors dels diaris, es redacten per a suplement i blogs. Cada mitjà amb suplement acostuma a publicar articles d'ultraprocessats en més d'un, segons el tipus d'informació que aporti. De tots els suplement, cal destacar *Buena Vida* d'*El País* amb 13 publicacions. Amb el mateix número d'articles hi ha

el blog *Comer* de *La Vanguardia* i tancant el top 3 està *Planeta Futuro* d'*El País* amb 11 publicacions (Taula 12). La gran majoria de suplementos i blogs que disposen d'articles sobre ultraprocessats estan dedicats a l'alimentació i la bona salut. Ara bé, n'hi ha d'altres que també inclouen altres àmbits d'informació, com és el cas de *Mamas&Papas* (*El País*), *El País Semanal* (*El País*) i *Estils* (*Ara*).

Taula 12. Suplementos i blogs amb més publicacions d'ultraprocessats

Suplements i blogs	Mitjà	Nº de textos
Buena Vida	<i>El País</i>	13
Comer	<i>La Vanguardia</i>	13
Planeta Futuro	<i>El País</i>	11
Vivo	<i>La Vanguardia</i>	10
Yo Dona	<i>El Mundo</i>	7
Mamas&Papas	<i>El País</i>	6
Zen	<i>El Mundo</i>	6
La Gulateca	<i>20Minutos</i>	4
El País Semanal	<i>El País</i>	3
Estils	<i>Ara</i>	3

FONT: Pròpia

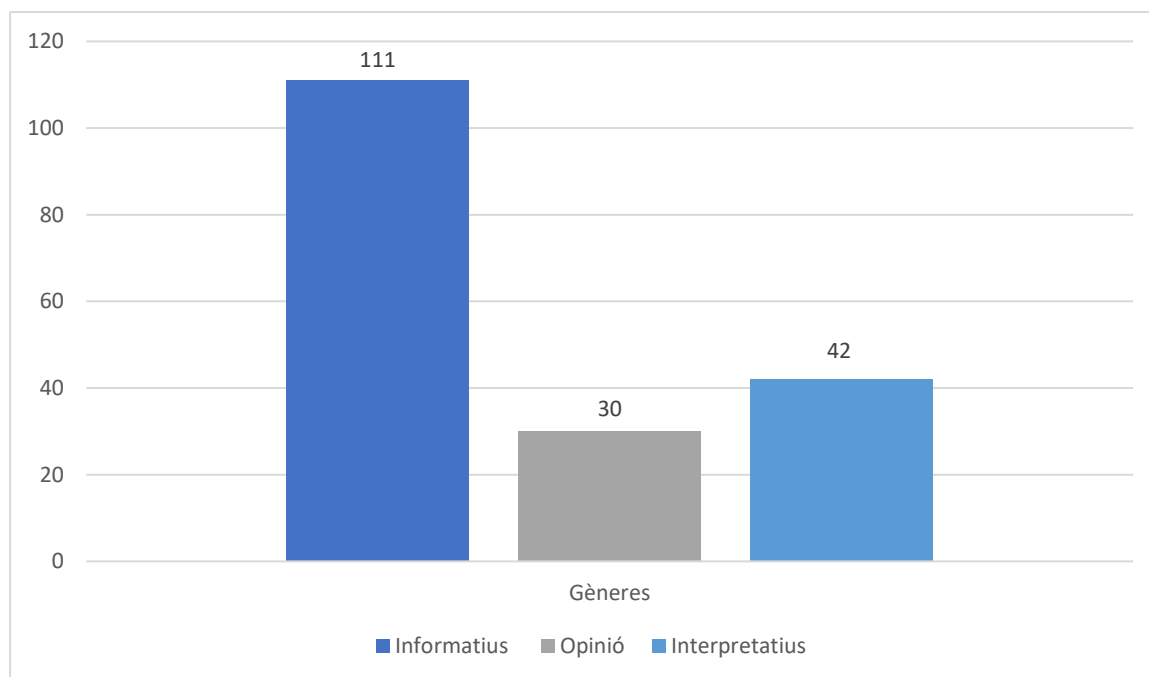
v. Gèneres periodístics

El criteri fixat per a classificar les publicacions analitzades en diferents gèneres, ha estat definir aquests en tres àmbits essencials: la informació, l'opinió i la interpretació. Dins del primer sector s'inclourien totes aquelles publicacions de caràcter informatiu com les notícies o els breus. En el segon grup, trobem les columnes, les editorials i els propis articles d'opinió. I en darrer terme, tots els articles que entremesclen els dos gèneres anteriors, com la crònica, l'entrevista o el reportatge.

Sense diferenciar les publicacions segons els mitjans, podem observar que el gènere que predomina, molt per sobre de la resta, és l'informatiu (Figura 5). No obstant això, aquestes publicacions de caràcter informatiu, no acaben de definir-se del tot dins del que s'entén com a "informació". Això és a causa del fet que, la gran majoria d'articles informatius que els mitjans analitzats han publicat al llarg del període escollit, no acaben d'entrar correctament al tema i no posen èmfasi en explicar de manera més precisa i correcte el tema dels ultraprocessats i les conseqüències que aquests tenen. Més endavant, s'insistirà en quin tipus d'informació

publiquen els diaris analitzats i com ho fan. Com bé indica la figura 6 de les 183 publicacions, 111 són informatives, 30 d'opinió i 42 de caràcter informatiu.

Figura 6. Número de publicacions totals segons el seu gènere

FONT: Pròpia

Convé destacar que aquesta proporció de publicacions informatives, d'opinió i interpretatives es veu més clar quan s'analitzen els diaris individualment (Taula 13). En línies generals, veiem com tots els mitjans publiquen més articles informatius que d'un altre gènere. No obstant això, la proporció no és igual en cada un dels diaris: mentre que la distància entre publicacions de diferents gèneres es nota molt en diaris com *La Vanguardia* o el *20Minutos* (30 articles informatius, 3 d'opinió i 12 interpretatius en el primer cas; i 13 d'informació, 4 d'opinió i 5 d'interpretació en el segon), hi ha altres mitjans on aquesta distància no es nota tant, com el cas de *El Mundo* que té 10 publicacions informatives, 5 d'opinió i 7 d'interpretatives.

Els diaris més petits, distribueixen aquestes publicacions més equitativament: per exemple, el *Diari de Girona* té 2 publicacions informatives i dues d'opinió; el *Diari de Tarragona*, en el període analitzat en aquest estudi, va escriure 3 articles informatius i 1 de caràcter interpretatiu (Taula 13).

Taula 13. Distribució de les publicacions segons el seu gènere i el mitjà

	INFORMATIUS	OPINIÓ	INTERPRETATIUS	TOTAL
<i>LA VANGUARDIA</i>	30	3	12	45
<i>EL PERIÓDICO</i>	7	0	1	8
<i>ARA</i>	6	0	3	9
<i>EL PAÍS</i>	36	15	11	62
<i>EL PUNT AVUI</i>	3	1	0	4
<i>SEGRE</i>	1	0	2	3
<i>DIARI DE TARRAGONA</i>	3	0	1	4
<i>EL MUNDO</i>	10	5	7	22
<i>20MINUTOS</i>	13	4	5	22
<i>DIARI DE GIRONA</i>	2	2	0	4
TOTAL	111	30	42	183

FONT: Pròpia

La distància entre els articles dels tres gèneres esmentats és proporcional tant en les publicacions impreses com en les versions en línia dels mitjans. Com que el número d'articles publicats en aquest últim àmbit és molt més elevat, es pot veure amb més precisió la distància entre els diferents gèneres utilitzats: en el cas concret d'*El País* (diari que ha publicat més) podem veure que mentre que en la versió impresa tenim 2 articles informatius i 1 interpretatiu, la distància entre les publicacions informatives i les altres dues (opinió i interpretació) s'allarga en la versió en línia amb 34 articles informatius, 15 d'opinió i 10 d'interpretatiu. Un altre exemple a destacar és el *20Minutos* que a la seva versió impresa no té cap article informatiu, 3 d'opinió i tampoc cap d'interpretatiu i, en canvi, a la versió en línia la distància es fa més visible i té 13 publicacions informatives, 1 d'opinió i 5 d'interpretació. El fet de poder veure que en les versions en línia dels mitjans, la distància entre els diferents gèneres s'allarga, és a causa del fet que hi ha més número de publicacions que en la versió impresa, i això és el que ens permet percebre aquest fet.

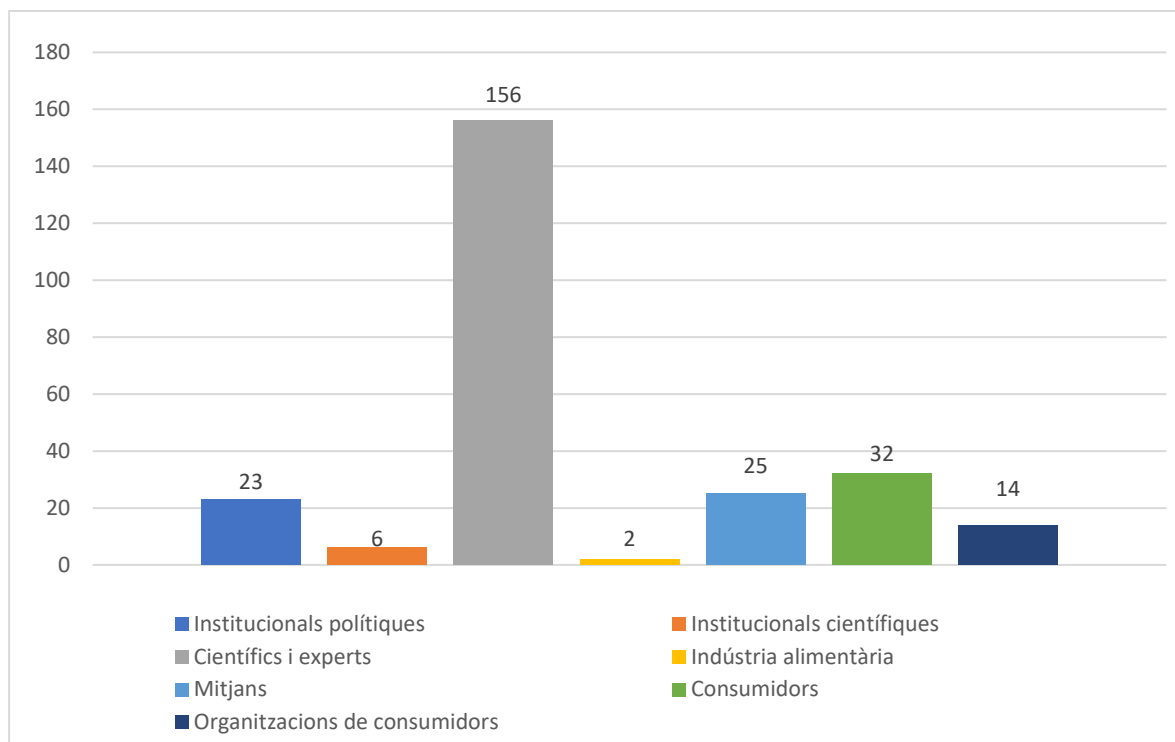
vi. Fonts utilitzades

La tipologia de les fonts utilitzades pels mitjans de comunicació analitzats varia segons les classes d'articles que es publiquen. Per poder fer una anàlisi d'aquelles fonts consultades per

part dels diaris, s'ha fet una classificació en set elements importants: en primer lloc, les institucions polítiques, és a dir, totes aquelles relacionades directa o indirectament amb l'estat; també les institucions científiques, definides dins de l'àmbit de la ciència i que, poden incloure's també dins de les institucions polítiques; en tercer lloc, els científics i experts que els autors de les publicacions utilitzen com a referència; la indústria alimentària per donar una visió diferent del que s'acostuma a pensar sobre els ultraprocessats; a més, els mitjans, això són tots els estudis i revistes científiques utilitzades pels periodistes; els consumidors que aporten experiència i, finalment, les organitzacions de consumidors.

Dins de publicació s'utilitzen aquelles fonts que els autors consideren adients per a dotar l'article de més informació precisa. Tots els mitjans analitzats, tant l'edició impresa com la versió en línia, segueixen una línia de tipologia de fonts. Els més utilitzats són, sense cap mena de dubte, els científics i experts que poden aportar la seva visió tècnica i especialitzada a les publicacions. (Figura 7). En els articles analitzats, podem trobar 156 fonts científiques diferents que ajuden a construir un relat definit sobre els ultraprocessats. La segona font més consultada i a molta distància de la primera són els consumidors amb 32 referències diferents. Després observem que els mitjans i les institucions polítiques freguen, més o menys, el mateix nivell amb 25 i 23 fonts respectivament. Una mica més allunyat estan les organitzacions de consumidors amb 14 i, finalment, tenim les institucions científiques amb 6 referències i, tancant la cua la indústria alimentària amb 2 fonts utilitzades (Figura 7).

Figura 7. Número total de fonts utilitzades segons la seva tipologia

FONT: Pròpia

La proporció de fonts utilitzades en les publicacions per a l'edició impresa i per la versió en línia dels mitjans, està lligat al número d'articles que es publiquen en cada apartat del diari: a més publicacions, més fonts utilitzades. Un aspecte rellevant de l'anàlisi de les fonts, és que alguns dels científics i experts usats, també han escrit algun article sobre ultraprocessats en els mitjans analitzats: un exemple és Aitor Sánchez, un nutricionista que apareix en alguna de les publicacions estudiades, però que també ha publicat articles a *El País*. Cal posar èmfasi, en el fet que molts dels articles sobre ultraprocessats, no només consulten institucions polítiques de l'estat, sinó que també recorren a altres països. El mateix passa amb els estudis i les revistes consultades pels autors de les publicacions analitzades.

Cada mitjà utilitza aquelles fonts que considera oportunes per a les seves publicacions. Si s'analitzen els diaris individualment (Taula 14), podem observar com tots segueixen la línia global: científics i experts com a principals fonts d'informació. Com s'ha comentat anteriorment, el número de fonts utilitzades per a cada mitjà dependrà del número de publicacions que hagi fet. En aquest sentit, un diari com *El País* que, al llarg del període

analitzat, ha publicat 62 articles tindrà més fonts científiques (40) que un mitjà com *El Diari de Girona* que només n'ha publicat 4.

Un aspecte que sorprèn és la xifra de fonts de consumidors utilitzades per *El Mundo*, això és a causa del fet que l'any 2017 dedicà un article (*Qué odiamos de la nueva cocina*) a donar veu a diferents dones sobre la cuina. A més, cal fer especial referència al fet que tot i que *El País* ha publicat més notícies que *El Mundo*, és aquest últim el que ha utilitzat més fonts que qualsevol altre mitjà (Taula 14).

Taula 14. Distribució de les fonts utilitzades per mitjans

	Institucionals Política	Institucionals Científiques	Científics i experts	Indústria alimentària	Mitjans	Consum	Organitzacions consumidors	TOTAL FONTS
<i>La Vanguardia</i>	13	5	49	2	10	4	6	89
<i>El Periódico</i>	3	0	11	0	3	0	0	17
<i>Ara</i>	4	0	12	0	1	1	0	18
<i>El País</i>	9	0	40	0	2	1	2	54
<i>El Punt Avui</i>	4	0	8	0	2	1	1	16
<i>Segre</i>	1	0	1	0	0	0	0	2
<i>Diari de Tarragona</i>	2	0	3	0	0	0	0	5
<i>El mundo</i>	8	1	34	0	12	24	0	79
<i>20Minutos</i>	4	1	18	0	3	4	5	35
<i>Diari de Girona</i>	0	0	4	0	0	0	0	4

FONT: Pròpia

Les fonts varien segons el mitjà que s'analitzi (Taula 14), no obstant això, la majoria acaben utilitzant les mateixes referències. Al llarg de tot l'estudi s'ha trobat un gran nombre de fonts usades en publicacions de diferents mitjans: és el cas de l'Organització Mundial de la Salut (OMS), l'Organització de les Nacions Unides per a l'Agricultura i l'Alimentació (FAO), l'Agència de Salut Pública o l'Agència Espanyola de Consum i seguretat alimentària. Ara bé, no només són les fonts institucionals les que es repeteixen, sinó que també les referències i cites de diferents científics i experts apareixen en diferents publicacions: alguns dels nutricionistes

més utilitzades són Carlos Ríos, Paloma Gil o Julio Basulto (que també escriu en *El País*). A més, també hi ha estudis que solen ser molt emprats com la revista *British Medical Journal* o *The New England Journal of Medicine*.

vii. Informació

La variable d'informació ha tingut en compte la valoració que se li ha atorgat a cada publicació segons l'enfocament que l'autor utilitza a l'hora de parlar dels ultraprocessats. El criteri seguit per a classificar les publicacions segons els paràmetres comentats ha estat el següent: si l'article aconsellava que calia evitar els ultraprocessats i que aquests eren perjudicials per a la salut, era considerat negatiu; si per al contrari, no parlava despectivament ni en desaconsellava el seu consum, entrava dins del grup positiu; i si l'article efectuava comentaris ambivalents, era considerat neutre.

Per tal de mostrar els resultats que s'han generat després d'analitzar la mostra, es presenta a continuació una taula on s'especifiquen els mitjans per separat i la quantitat en concret de cada valoració -positiva, neutral o negativa- que s'ha adjudicat a les seves publicacions. Després, per valorar-ne la situació global, es presenta un gràfic de tres barres amb la quantitat de publicacions que s'han adjudicat a cada valoració.

La taula 15 exemplifica com cap dels mitjans analitzats, excepte *El País* -en el cas concret de dues publicacions-, es refereix als aliments ultraprocessats com quelcom positiu, bo o sa. Les valoracions *neutres* també escassegen, essent *El País* qui ha publicat més textos (19) en què l'autor no es posiciona en cap sentit sobre el consum d'ultraprocessats.

En la columna que especifica el número de publicacions que valoren els ultraprocessats de forma negativa, i per tant perjudicial per a la salut, destaca en números alts com és el cas de *La Vanguardia*, que ha dedicat 41 publicacions al llarg dels cinc anys analitzats on s'ha parlat de forma negativa sobre els ultraprocessats. El mateix passa amb *El País*, amb 41 publicacions. *El Mundo* i *20Minutos* giren al voltant de les 20 publicacions amb valoració negativa.

La taula 15 permet veure la diferència abismal entre la quantitat de publicacions negatives i les positives. És ràpid poder arribar a la conclusió que els mitjans analitzats no utilitzen els seus espais informatius per publicar una bona imatge sobre aquests productes.

Taula 15. Classificació de les publicacions segons enfocament

	POSITIU	NEUTRE	NEGATIU	TOTAL
<i>LA VANGUARDIA</i>	0	5	40	45
<i>EL PERIÓDICO</i>	0	0	8	8
<i>ARA</i>	0	1	8	9
<i>EL PAÍS</i>	2	19	41	62
<i>EL PUNT AVUI</i>	0	0	4	4
<i>SEGRE</i>	0	1	2	3
<i>DIARI DE TARRAGONA</i>	0	2	2	4
<i>EL MUNDO</i>	0	1	21	22
<i>20MINUTOS</i>	0	0	22	22
<i>DIARI DE GIRONA</i>	0	0	4	4
TOTAL	2	29	151	183

FONT: Pròpia

Un cop les publicacions que formen part d'aquest estudi han estat analitzades seguint unes variables establertes prèviament, és el moment de posar èmfasi en quina informació publiquen els mitjans de comunicació:

En primer lloc, *La Vanguardia* dedica gran part de les seves publicacions sobre ultraprocessats a parlar sobre els canvis d'alimentació que la societat està patint avui en dia: l'aparició de noves dietes com la vegetariana o vegana no és sinònim d'una alimentació més saludable, se segueixen consumint ultraprocessats. Tot i que en aquest mitjà predominen els articles de caràcter informatiu, els titulars que utilitzen no acaben d'anar lligats amb la informació que ofereixen: els articles són informatius però com que no tenen un bon titular, les publicacions no tenen el ressò que haurien de tenir. Només dues de les publicacions de *La Vanguardia* tenen el terme "ultraprocessat" al titular.

En línies generals, podem classificar les publicacions de *La Vanguardia* en articles que ofereixen informació precisa, completa i exhaustiva (“La comida ultraprocesada puede aumentar el riesgo de cáncer, según un estudio” o “Los españoles consumimos más alimentos ultraprocesados que los portugueses o galos”), articles que simplement citen molt puntualment el terme “ultraprocessat” perquè està relacionat amb l’objecte d’estudi (“L’amarga realitat de l’estèvia” o “Tots contra el sucre”) i publicacions que no ofereixen informació ben treballada i simplement dona un seguit de pautes per a millorar la salut (“ 8 consejos para no descuidar la alimentación en verano” o “Táper: siete errores que pueden estropear el mediodía”).

El Periódico publica un total de 8 notícies -d’accés lliure a través de la xarxa- en què es fa menció del terme “ultraprocessat”. Les publicacions analitzades s’acumulen els dos últims anys de la mostra d’aquest estudi, el 2017 i 2018, essent 6 d’elles durant el 2018. Tots els mitjans coincideixen en el fet que cada vegada dediquen més espai i temps a les seves publicacions al tema dels aliments ultraprocessats, però en aquest mitjà en concret l’evolució de publicacions és notòriament superior els últims anys analitzats, quan tots els mitjans ja en van plens.

D’aquest total de 8 publicacions, els autors es refereixen als aliments ultraprocessats d’una forma negativa. Totes elles són de caràcter informatiu, excepte una publicació de caràcter interpretatiu, on la font citada aporta la seva opinió sobre per què cal reduir el consum d’ultraprocessats.

Entre aquestes publicacions de caràcter informatiu hi ha titulars com “La política agrària común que nos enferma” o “La mamá que da garbanzos a su hijo para desayunar”, on el mitjà busca destapar el màrqueting que vol donar una imatge sana d’aquests aliments alhora que mostra la situació i l’expansió dels ultraprocessats dins les dietes i rutines d’alimentació de la població. Cap d’aquestes publicacions conté la paraula “ultraprocessat/s” en el titular, i, tal com passa amb *El País*, el mitjà no disposa d’una secció de salut i els textos analitzats es troben dins la secció de Ciència. La majoria de les seves publicacions (6) tenen autor específic, i tan sols dues són d’agència o firmades per Redacció, respectivament.

Un altre mitjà analitzat és l’*Ara* que, tot i que el seu número de publicacions és petit, aquestes aporten informació molt completa i de caràcter totalment informatiu. Els titulars estan en sintonia amb la informació dels articles, cosa que no passa en tots els mitjans analitzats, i reflecteixen el que comuniquen les publicacions: “València vol canviar el paradigma

alimentari”, “Un semàfor etiquetarà els aliments en funció de si són saludables” o “El menjar ultraprocesat pot augmentar el risc de càncer”. A més, aquells articles que no són estrictament informatius estan publicats dins de suplementos. Algunes d’aquestes publicacions menys informatives però que també aporten coneixements sobre els ultraprocesats podrien ser: “Menjar sa és més fàcil del que es pensa” i “Voleu verdura? Sí”.

El País és el mitjà analitzat en aquest estudi amb més publicacions en les quals es parla sobre aliments ultraprocesats o se’ls menciona.

D’un total de 64 publicacions, *El País* n’ha publicat, durant els cinc anys analitzats, 36 de caràcter informatiu, 17 d’opinió -essent el mitjà amb més articles d’opinió-, i 11 d’interpretatives. El mitjà en qüestió ha fet 25 publicacions internes i 37 en suplementos i blogs. Aquestes publicacions es poden trobar en la secció de ciència, a diferència d’altres mitjans analitzats, que disposen d’una secció de salut.

Dins la secció més destacada d’*El País*, titulada *Buena Vida*, i amb 13 publicacions sobre nutrició on apareixen els ultraprocesats, hi podem trobar titulars com “Alimentación saludable en el trabajo: lo que el “vending” dice y lo que ofrece” o “Así se enseña a un niño a comer sano y sin rechistar”. Es tracta de publicacions sobretot basades en destapar hàbits pocs saludables que té la societat a l’hora de consumir certs aliments, així com trencar amb mites i falses creences sobre les dietes miracle o la utilitat de comptar les calories que té un aliment.

De caràcter opinatiu, podem trobar titulars com “Comer de todo no es comer sano” o “Por qué es una mala noticia que la industria se aproveche del auge vegano”, i diverses altres articles on l’autor es centra en clarificar que no tots els aliments que es presenten al mercat com a *sans*, ho són realment, i pretenen mostrar al lector una forma d’analitzar els productes per identificar-ne la qualitat nutricional.

També cal destacar la secció que *El País* dedica al suplement *Planeta Futuro*, on es publica sobre l’actualitat en desenvolupament global, just i sostenible, i on la nutrició hi té cabuda amb titulars com “¿Elegimos libremente nuestra dieta?” o “Menús escolares contra la obesidad”.

En total, de les 64 publicacions, només una conté el terme “ultraprocesat/s” en el mateix titular de la notícia, com és el cas de “El “boom” de los ultraprocesados”, on es fa una anàlisi molt concret i amb moltes fonts diverses sobre el consum d’ultraprocesats arreu del món, contrastant-los amb els aliments “naturals”.

En el total de publicacions analitzades, 58 d'elles són firmades per autors específics, la majoria d'ells dietistes-nutricionistes, mentre que només 4 publicacions restants són firmades per redacció, i cap d'elles provenen d'una agència de notícies. Coneixent aquestes dades, podríem afirmar que *El País*, com a mitjà, inverteix recursos en redactar textos sobre nutrició i salut ben contrastats i rics en informació, a la mateixa hora que no banalitza els ultraprocessats, sinó que en denúncia el seu consum normalitzat en les dietes de la població.

Un dels diaris que menys ha publicat ha estat *El Punt avui*. En la mostra que hem estudiat d'aquest mitjà, trobem que centren la seva atenció a parlar sobre què diuen algunes institucions públiques dels ultraprocessats: per exemple, un dels seus articles és analitzar les mesures que la Generalitat vol aplicar sobre aquest tipus d'alimentació per evitar-ne el consum. Les altres publicacions no parlen dels ultraprocessats, sinó que els citen indirectament. Un dels errors d'aquest mitjà ha estat que, al llarg del període analitzat, no ha publicat cap article sobre les conseqüències d'aquest tipus d'aliments, ni tot el que envolta a la indústria alimentària dels ultraprocessats.

El mitjà *El Segre* publica, entre 2014 i 2018, tres textos on es menciona els aliments ultraprocessats. Es tracta d'una notícia informativa, una entrevista interpretativa, i un reportatge -que conté també una entrevista- també de caràcter interpretatiu. Excepte l'entrevista, que no es posiciona ni a favor ni en contra dels ultraprocessats, les altres dues posicionen negativament els ultraprocessats. Cap dels seus titulars mencionen els ultraprocessats, i a cap d'ells es pot sobreentendre que se'ls mencionarà o seran protagonistes de la notícia.

El mitjà *Diari de Tarragona* publica tan sols 4 textos en què es menciona els ultraprocessats, 3 d'ells situats dins les seccions de Salut i Nutrició. Totes són de caràcter informatiu, excepte una entrevista, interpretativa, en què s'entrevista a una metgessa sobre la prevenció del càncer, en especial dels tumors gastrointestinals, i aquesta aconsella no consumir ultraprocessats.

Quant a valoració del text, l'anterior entrevista mencionada i l'article “¿Una dieta sin gluten es más sana?” Valoren negativament els ultraprocessats. En canvi, en els altres dos textos, com per exemple sota el titular “Tan vital es lo que comemos como con quién y dónde lo hacemos”, es mencionen els aliments ultraprocessats per dir que no és necessari que hi hagi “aliments prohibits”.

El Mundo, un dels diaris que més articles sobre ultraprocessats ha publicat al llarg del període analitzat, acostuma a escriure publicacions més de caràcter informatiu per a les pàgines interiors i en els suplementos, desvia l'atenció de l'objecte d'estudi. En aquest mitjà observem una mostra diversa quant al tipus d'informació que ofereixen: podem trobar articles totalment informatius i altres que s'allunyen de la concepció clàssica d'informació però no deixen d'oferir coneixement sobre el tema. *El Mundo*, en la vessant més informativa, posa èmfasi en publicar articles sobre els canvis d'alimentació que està patint la societat, el paper dels ultraprocessats en l'augment de l'obesitat i el càncer i també cita propostes des del govern per a reduir el consum d'aquests aliments: “Come sano de una vez por todas”, “Un estudio relaciona el consumo de alimentación de ultraprocesados con el aumento de cáncer” o “La OMS destierra a la industria de alimentos azucadores de las políticas de salud pública”.

Encara que aquest mitjà publiqui articles amb informació bastant treballada, dins dels suplementos -i a vegades en pàgines interiors- ofereix determinades publicacions que simplement fan recomanacions o donen consells sobre com porta una vida més saludable: “Trucos para no engordar en navidad sin tener que renunciar a comilonas”, “recetas antioxidantes contra el envejecimiento” o “Oferta televisiva para unos días de resaca”.

Dins l'estudi també trobem el diari *20Minutos*. Les publicacions d'aquest mitjà, igual que la majoria dels altres analitzats, podrien dividir-se en aquelles estrictament informatives que aporten coneixements precisos sobre els ultraprocessats i tot el que l'envolta i aquells articles que simplement nomenen aquest terme al fer diferents recomanacions sobre com mantenir un bon estil de vida. En el primer dels casos trobem articles com “El 20% de la comida que se consume en España es ultraprocesada” o “El 80% de los alimentos y bebidas que se anuncian como saludables para niños no lo son”. A més d'aquests, algun exemple d'articles sobre recomanacions podrien ser: “Cinco ideas para un buen desayuno *realfooding*” o “¿Qué comer en la piscina? Cortes de digestión y otros problemas a evitar”.

El *Diari de Girona* ha publicat, entre 2014 i 2018, només 4 textos en què es menciona els ultraprocessats. Tot i la poca quantitat de notícies, les 4 analitzades contenen una valoració negativa d'aquests aliments.

Dues d'elles són firmades per redacció, i les altres dos per autors específics. Sota titulars com “El “real food” conquereix la taula” ja s'intueix la voluntat de l'autor per desqualificar els

aliments ultraprocessats, i que efectivament dins el cos de la notícia, es contrasten amb els aliments denominats “naturals”.

Dos dels textos són de caràcter opinatiu (es donen consells seguint els criteris d’una nutricionista) mentre que els altres dos són informatius. Els d’opinió, que es poden trobar dins la secció del Consultori de Nutrició i Dietes personalitzades, i sota el titular “Si cada matí menjo bolleria industrial per esmorzar a primera hora, com puc canviar-ho?” i “Quins aliments són depressius?” -ambdós firmats per Redacció-, fan recomanacions sobre com pot el lector esmorzar de forma més saludable, evitant els ultraprocessats, que segons ells poden incrementar el risc de depressió i desequilibris emocionals.

b. Anàlisi de resultats

Un cop analitzats els diferents paràmetres escollits es prossegueix a entrellaçar els resultats obtinguts i fer una valoració qualitativa d’aquests.

En primer lloc, el número de publicacions sobre ultraprocessats és molt petit en comparació amb altres conceptes relacionats amb nutrició i salut: durant els 5 anys, els 10 mitjans analitzats només n’han publicat 183. Els dos mitjans que més han publicat han estat *El País* (62) i *La Vanguardia* (45). A més, aquells diaris que parlen més sovint sobre ultraprocessats, mantenen un nivell desigual entre les publicacions en premsa impresa i premsa en línia. En canvi, aquells mitjans que en parlen menys, tenen un nivell més equilibrat. Cal destacar, que les publicacions en premsa en línia predominen amb diferència. Això és degut a l’augment de l’interès de les persones sobre alimentació i nutrició que busquen més informació per internet.

Encara que el número de publicacions sigui reduït, a mesura que passen els anys i creix l’interès de la població per temes de nutrició, aquest nombre augmenta. Un clar exemple és l’any 2018 amb 124 publicacions: a més, en aquell any es veu un evident increment d’articles on es parla o es mencionen els ultraprocessats en els últims mesos. Aquesta periodicitat ve marcada, en part, per l’agenda mediàtica dels mitjans. Com s’ha comentat, hi ha determinades ocasions on els diaris van publicar més a causa de la publicació, per part d’organismes institucionals de la salut i l’alimentació, d’estudis, articles, recomanacions o resultats d’enquestes: és el cas de la publicació de la guia d’aliments saludables per part de l’Agència de Salut Pública. Com s’ha vist al marc teòric, la salut és el primer tema d’interès segons la població (CIS, 2018) això

justifica l'augment de la periodicitat amb què els mitjans de comunicació informen sobre ultraprocessats.

La majoria d'articles analitzats estan firmats per autors específics, que a vegades són nutricionistes. El fet que els diaris encarreguin aquests articles a autors especialitzats en nutrició, evidencia una bona pràctica periodística i un interès dels mitjans per a redactar la informació de manera més efectiva. A vegades, aquests autors serveixen com a fonts expertes per a altres publicacions no sempre del mateix mitjà. Molts dels redactors d'aquests articles, formen part d'un mateix suplement o secció. També cal destacar, que hi ha més dones que homes però la diferència no és molt elevada: 65 homes i 81 dones.

Les dades extretes de l'anàlisi demostren que el gènere més utilitzat és l'informatiu. Tanmateix, les publicacions no es poden emmarcar dins del concepte habitual d'informació: no totes s'han de considerar notícies però sí que totes aporten coneixement. A més, també podem trobar articles d'opinió que se centren en fer recomanacions o aportar els propis criteris sobre un tema. L'ús de l'informatiu com el principal gènere en les publicacions és possible a causa del fet que els mitjans busquen a autors experts per a redactar els articles i així donar una visió més informativa de la matèria, tot i que no sempre ho aconsegueixen.

És evident que hi ha un equilibri entre les publicacions en les pàgines interiors dels diaris i els suplementos i blogs sempre i quan el mitjà disposi d'aquests últims (93 i 90 respectivament). Aquells diaris que disposen de secció de Salut, no sempre ubiquen les seves publicacions en aquesta secció. Els mitjans que no en tenen, situen els articles en seccions com Ciència o Societat. El fet d'ubicar les publicacions fora d'una secció de Salut dona pas a pensar que els mitjans no tenen gaire interès en el tema dels ultraprocessats, això també es veu en el número de publicacions que publiquen. A més, relegar la informació a suplementos fa que considerin l'objecte d'estudi fora de l'interès general dels lectors.

En l'estudi s'ha observat que les referències d'experts són les principals fonts d'informació. També cal remarcar que hi ha poques publicacions que donin una visió més exhaustiva utilitzant estudis i publicacions científiques. Alguns dels experts utilitzats són també autors d'altres publicacions. I, és important comentar que tot i que *El País* és el mitjà que més publicacions ha dedicat als ultraprocessats, és, en canvi, *El Mundo* qui més fonts ha utilitzat. No obstant això,

aquest últim mitjà dedicà un article sencer a comentar les opinions de diferents consumidors i aquest fet, incrementa el seu número de fonts utilitzades.

La informació que els mitjans aporten és negativa: tenen clar que els ultraprocessats són perjudicials per a la salut. Per tant, podem dir que hi ha una bona pràctica periodística perquè es basen en evidències científiques, tot i que no les nomenen, per donar el seu enfocament. La suma de publicacions negatives (151) és més superior que les neutres i positives juntes (31).

Les publicacions analitzades es poden dividir en tres punts destacats: en primer lloc, trobem articles que informen específicament sobre els ultraprocessats (*Ara*: “El menjar ultraprocesat pot augmentar el risc de càncer”); hi ha altres publicacions que simplement mencionen aquest concepte al parlar d’altres temes relacionats amb l’alimentació (*La Vanguardia*: “Tots contra el sucre”); i també trobem articles que s’allunyen del concepte “informatiu” i tracten de recomanar i donar consells sobre com portar una vida saludable (*20Minutos*: “Cinco ideas para un buen desayuno realfooding”).

7. Conclusions

L’interès per portar una vida saludable i tot el que envolta l’alimentació està en constant creixement. Segons dades publicades en el baròmetre sanitari de 2018 elaborat pel Centre d’Investigacions Sociològiques (2018:1), la població enquestada situava la “sanitat” com a primera àrea d’interès. Aquest augment d’atenció per part de la societat, ha fet que molts mitjans de comunicació diversifiquessin les seves línies temàtiques i incorporessin el tractament d’altres matèries en les seves publicacions.

L’anàlisi – quantitativa i qualitativa- realitzada ha permès respondre la pregunta definida anteriorment (els mitjans de comunicació escrits informen sobre els ultraprocessats?), afirmar o refutar les hipòtesis raonades i extreure altres conclusions. La metodologia emprada al llarg del treball ha permès acotar la línia d’estudi i determinar uns límits concrets.

A la pregunta principal establerta a l’inici de l’estudi, cal afirmar que els mitjans de comunicació escrits sí que informen sobre els ultraprocessats però no suficientment ni de la millor manera. Un cop realitzat l’anàlisi, les respostes a les preguntes més específiques són les següents:

- Amb quina quantitat publiquen els mitjans? El número de publicacions varia segons l'any, ara bé, el 2018 s'han comptabilitzat 124 articles sobre ultraprocessats.
- Cada quan ho fan? La periodicitat depèn molt del mitjà, no obstant hi ha ocasions especials, com la publicació de la guia d'alimentació saludable per part de l'Agència de Salut Pública, que tenen molt ressò en els diaris. Cal destacar, que l'últim semestre de 2018 ha concentrat un gran número de publicacions (49).
- Els autors de les publicacions són periodistes especialitzats? El 80% sí, i hi ha un 10% de publicacions firmades per agències de comunicació i un altre 10% per la mateixa redacció.
- Ho fan a través de suplementos o blogs? En el cas d'ubicar els articles en les pàgines interiors del mitjà, dins de quines seccions ho fan? Del total de les publicacions, 93 estan ubicades en les pàgines interiors del diari i 90 en suplementos i blogs. Les seccions que més predominen són Salut, Societat i Ciència.
- Quins gèneres utilitzen? Hi ha 111 publicacions incloses dins de gènere informatiu, 30 d'opinió i 42 d'interpretatiu.
- A quin tipus de fonts recorren i citen? Sense cap mena de dubte, utilitzen fonts científiques i expertes per sobre d'altres tipologies de fonts. Es troba a faltar, un ús més elevat d'estudis i publicacions científiques.
- Com informen sobre els ultraprocessats? Els mitjans tenen clar que els ultraprocessats són perjudicials per a la salut (151 tenen un enfocament negatiu d'aquests aliments).

A l'inici de l'estudi i al voltant d'aquestes qüestions es van obrir diferents hipòtesis que han estat resoltes un cop realitzat l'anàlisi:

- H1. Els mitjans de comunicació no publiquen gaire sobre ultraprocessats: aquesta suposició ha quedat demostrada amb l'anàlisi ja que durant els 5 anys analitzats, els 10 mitjans escollits només van publicar 183 articles.
- H2. Quan publiquen, ho fan puntualment: els mitjans no segueixen una regularitat en les seves publicacions, però a mesura que passen els anys la periodicitat augmenta i els diaris escriuen més sovint.
- H3. Els agents externs marquen l'agenda mediàtica del mitjà quan es publiquen estudis, estadístiques o s'organitzen congressos i fires de nutrició: al llarg del període analitzat, només hi ha una ocasió on un esdeveniment influeixi en l'agenda mediàtica

de forma evident. És el cas de la publicació de la guia d'alimentació saludable per part de l'Agència de Salut Pública.

- H4. Dates senyalades com el Nadal o l'estiu també influeixen en l'agenda mediàtica. Aquesta hipòtesi es rebutja, ja que no hi ha evidències que ho justifiquen. Tot i que en els mesos més pròxims de Nadal sí que s'incrementa el número de publicacions, aquestes no estan relacionades, ni directa ni indirectament, amb la temàtica nadalenca.
- H5. La meitat dels autors de les publicacions són periodistes especialitzats i l'altra meitat agències de comunicació. Aquesta suposició no és correcta, perquè l'anàlisi ha demostrat que el número de publicacions firmades per un autor específic són molt més elevades que aquelles que venen d'agència.
- H6. Els mitjans publiquen les informacions en els suplementos i no tant a les pàgines interiors dels diaris. Es rebutja aquesta suposició, ja que hi ha un equilibri entre el número de publicacions ubicades en les pàgines interiors dels diaris i en suplementos.
- H7. Quan publiquen dins del diari, ubiquen les publicacions en seccions com *Societat* o *Vida* i no tant en la secció de *Salut*. Gràcies a l'anàlisi realitzada s'afirma aquesta hipòtesis.
- H8. El gènere estrella d'aquestes publicacions és l'informatiu però redactats sense profunditzar en la matèria. L'anàlisi ha permès acceptar aquesta hipòtesi.
- H9. Els mitjans recorren a reportatges quan volen escriure articles més centrats en el terme "ultraprocessat". Aquest tipus de publicacions són utilitzats per a fer recomanacions i donar consells i no en informar més exhaustivament sobre els ultraprocessats.
- H10. Sí que utilitzen referències de científics i experts en nutrició però no tant en anomenar estudis científics referents al tema. Gràcies a l'anàlisi realitzada s'afirma aquesta hipòtesi.
- H11. En comptes de parlar científicament sobre en què consisteixen aquests aliments i quines conseqüències tenen, se centren en mencionar el terme relacionat amb altres conceptes d'alimentació. És a dir, que no dediquen publicacions senceres a parlar exclusivament dels ultraprocessats sinó que els anomenen a l'escriure articles de nutrició d'altres matèries. Tot i que no incideixen en tractar aquesta temàtica en exclusiva, quan els citen ho fan negativament. L'anàlisi ha permès acceptar aquesta hipòtesis.

Aquest estudi ha permès donar a conèixer quina és la presència del concepte *ultraprocessat* a diferents mitjans de comunicació escrits durant un període determinat. A més, s'ha observat com aquests diaris informen sobre els ultraprocessats i les conseqüències que en l'àmbit científic s'ha provat que comporten en la salut de la societat.

Ampliar les línies d'investigació utilitzant les limitacions que ha tingut aquest estudi, podria donar pas a un nou projecte incorporant nous àmbits d'anàlisi. Seria interessant repetir aquesta anàlisi en uns anys, per veure l'evolució de la premsa al parlar d'ultraprocessats. A més, ara que els ultraprocessats estan en veu de la societat, seria interessant engrandir el marc d'estudi en àmbit estatal i també incorporant la premsa audiovisual.

8. Referències bibliogràfiques

- AECC (2006). *Salud y medios de comunicación*. Madrid: AECC. Recuperat de: <http://www.labroma.org/blog/wp-content/uploads/2016/03/Salud-y-medios-de-comunicaci%C3%B3n.-C%C3%A1ncer.-AECC.pdf> [Consulta: 30.03.2019]
- Babio, N., López, L., & Salas-Salvado, J. (2013). Análisis de la capacidad de elección de alimentos saludables por parte de los consumidores en referencia a dos modelos de etiquetado nutricional: estudio cruzado. *Nutrición hospitalaria*, 28(1), 173-181.
- Blanco Castillo, E. y Paniagua Rojano, F.J. (2007). *Periodismo, Salud y Calidad de Vida. Contenidos y Fuentes*. FISEC-Estrategias, 8 (2), 3-24.
- Brazilian Ministry of Health (2014). *Dietary Guidelines For the Brazilian Population*. Brasília: Ministério da Saúde.
- Casino, G. (2003). La información de salud en los diarios de información general. En J.M Catalán y J.López (Ed.), *¡Infórmate en salud! Los medios de comunicación y la información sanitaria* (pp.19-36). Madrid, España: Ediciones Eneida Salud.
- Catalán-Matamoros, D. (2015). Periodismo en salud: análisis de los públicos, formatos y efectos. *Panace@*, XVI (42), 217-224.
- Catalán-Matamoros, D (2017). Conceptos y áreas de investigación del periodismo especializado en salud. En Ubaldo Cuesta, Carmen Peñafiel, José Luis Terrón, Edilson

Bustamante y Sandra Gaspar (Coords.), *Comunicación y salud* (pp 495-507). Madrid, España: Dextra Editorial S.L.

- CIAA. (2005). Confederation of the Food and Drink Industries of the UE. *The CIAA acrylamide “toolbox”*, rev. 6, September.
- CIS (2018). Barómetro Sanitario. Estudios nº8818. Recuperat de: https://www.msbs.gob.es/estadEstudios/estadisticas/BarometroSanitario/Barom_Sanit_2018/BS2018_mar.pdf [Consulta: 20.02.2019]
- Contreras, J. (2000). Cambios sociales y cambios en los comportamientos alimentarios en la España de la segunda mitad del siglo XX. *Zainak*, 20(2000), 17-33.
- Del Águila, C. (2003). Internet, periodismo y salud: de la galaxia de Gutenberg al cibercondríaco universal. En J.M Catalán y J.López (Ed.), *¡Infórmate en salud! Los medios de comunicación y la información sanitaria* (pp 121-144). Madrid, España: Ediciones Eneida Salud.
- Elías, C. (2008). *Fundamentos del periodismo científico y divulgación mediática*. Madrid, España: Alianza Editorial.
- Entrena, F. D. (1997). Cambios en las pautas de consumo alimentario en España. *Papers: revista de sociologia*, (51), 201-214.
- Fellows, P. (2004). Processed foods for improved livelihoods: FAO Diversification booklet 5. Rome, FAO, Viale delle Terme di Caracalla, 78. Recuperat de: <http://www.fao.org/3/y5113e/y5113e04.htm#bm04> [Consulta: 2.04.2019]
- Ferreres, M (2016). *El periodismo de salud en España. Fuentes de información, periodistas y efectos de los mensajes publicados*. (Tesis doctoral). Universitat de Vic, Vic.
- Feunekes GI, Gortemaker IA, Willems AA, Lion R, van den Kommer M. (2008). Front-of-pack nutrition labelling: testing effectiveness of different nutrition labelling formats front-of-pack in four European countries. *Appetite* 2008; 50(1), 57-70.
- Fundació Privada Vila Casas (2006). *Informe Quiral 2005. Medicina, comunicació y sociedad*. Observatorio de la Comunicación Científica y Médica. Barcelona, Universidad Pompeu Fabra de Barcelona. Rubes Editorial, 2010.
- Fundació Privada Vila Casas (2010). *Informe Quiral 2009. Medicina, comunicació y sociedad*. Observatorio de la Comunicación Científica y Médica. Barcelona, Universidad Pompeu Fabra de Barcelona. Rubes Editorial, 2010.

- González Borjas, A. (2004). Salud, información periodística especializada en alza. *Ámbitos* nº12,301-310.
- González, C (2013). Publicidad de alimentos y mensajes de salud: un estudio exploratorio. *Revista Internacional de Comunicación*. 23, primer semestre.
- Hernández-García, L. (2011): «Análisis de los contenidos sociosanitarios en prensa local», *Revista Española de Comunicación en Salud*, 2 (1), 24-31.
- InfoAdex (2018). *Estudio InfoAdex de la Inversión Publicitaria en Catalunya 2018* [Comunicado de Prensa]. Recuperat de: <https://www.infoadex.es/home/estudio-infoadex-de-la-inversion-publicitaria-en-catalunya-2018/> [Consulta: 20.03.2019]
- InfoAdex (2019). *Estudio InfoAdex de la Inversión Publicitaria en España 2019* [Comunicado de Prensa]. Recuperat de: <https://www.infoadex.es/home/wp-content/uploads/2019/03/NP-Estudio-InfoAdex-Inversion-Publicitaria-en-Espa%C3%B1a-es-2019.pdf> [Consulta: 20.03.2019]
- Kaufer-Horwitz, Martha et al. (2018) Sistema de etiquetado frontal de alimentos y bebidas para México: una estrategia para la toma de decisiones saludables. *Salud Pública de México*, 60 (4), 479-486. Recuperat de: <http://saludpublica.mx/index.php/spm/article/view/9615/11536> [Consulta: 27.04.2019]
- Larrosa, C (2003). Televisión con los cinco sentidos: entre la caja tonta y el octavo arte. En J.M Catalán y J.López (Ed.), *¡Infórmate en salud! Los medios de comunicación y la información sanitaria* (pp 39-52). Madrid, España: Ediciones Eneida Salud.
- Ley 34/1988, de 11 de noviembre, General de Publicidad. *Boletín Oficial del Estado*, núm. 274, de 15 de noviembre de 1988, pp. 32464-32467.
- López, J (2003). La prensa especializada. En J.M Catalán y J.López (Ed.), *¡Infórmate en salud! Los medios de comunicación y la información sanitaria* (pp 79-92). Madrid, España: Ediciones Eneida Salud.
- Ludwig, D. S. (2011). Technology, diet, and the burden of chronic disease. *Jama*, 305(13), 1352-1353.
- Márquez, V. (2010). Los contenidos sanitarios en la prensa nacional. *Revista Española de Comunicación en Salud*, 1(2), 164-171.
- MyWord (2014). Alimentos y bebidas: ¿Qué piensan los españoles? Recuperat de: <https://docplayer.es/12757798-Alimentos-y-bebidas-que-piensan-los-espanoles.html> [Consulta: 11.05.2019]

- Monteiro, C. A. (2009). Nutrition and health. The issue is not food, nor nutrients, so much as processing. *Public health nutrition*, 12(5), 729-731.
- Monteiro, C. A., Levy, R. B., Claro, R. M., de Castro, I. R. R., & Cannon, G. (2010). Increasing consumption of ultra-processed foods and likely impact on human health: evidence from Brazil. *Public health nutrition*, 14(1), 5-13.
- Monteiro, C. A., Levy, R. B., Claro, R. M., Castro, I. R. R. D., & Cannon, G. (2010). A new classification of foods based on the extent and purpose of their processing. *Cadernos de saude publica* (26), 2039-2049.
- Monteiro, C. A., & Cannon, G. (2012). The impact of transnational “big food” companies on the South: a view from Brazil. *PLoS medicine*, 9(7), e1001252. Recuperat de: <https://journals.plos.org/plosmedicine/article?id=10.1371/journal.pmed.1001252> [Consulta: 15.04.2019]
- Monteiro, C. A., Cannon, G., Levy, R. B., Moubarac, J. C., Louzada, M. L., Rauber, F., ... & Baraldi, L. G. (2019). Ultra-processed foods: what they are and how to identify them. *Public health nutrition*, 1-6.
- Monteiro CA, Cannon G, Levy RB et al. (2016) NOVA. The star shines bright. [Food classification. Public health] *World Nutrition* (7), 1-3, 28-38.
- Morales Rodríguez FA, Berdonces Gago A, Guerrero Anarte I, Peñalver Moreno JP, Pérez Ramos L y Latorre-Moratalla ML. (2017) Evaluación de los anuncios de alimentos procesados y ultraprocesados en la televisión en España, aplicando el modelo de Semáforo Nutricional de Reino Unido. *Rev Esp Nutr Hum Diet.*, 21(3): 221-9. doi: 10.14306/renhyd.21.3.348.
- Muñoz, E. (2011). Análisis de los contenidos sanitarios en la prensa nacional: ABC y La Razón. *Revista Española de Comunicación en Salud*, 2 (1), 3-12.
- Organización Mundial de la Salud (1998): *Promoción de la salud. Glosario*. Ginebra: OMS.
- Parry, C. D., Patra, J., & Rehm, J. (2011). Alcohol consumption and non-communicable diseases: epidemiology and policy implications. *Addiction*, 106(10), 1718-1724.
- Prof. Moodie R, Stuckler D, Monteiro CA, Sheron N, Neal B, Thamarangsi T, Lincoln P, Casswell S. *Profits and pandemics: prevention of harmful effects of tobacco, alcohol, and ultra-processed food and drink industries*.

- Real Decreto 1334/1999 de 31 de juliol, *Norma general de etiquetado, presentación y publicidad de los productos alimenticios* (1999).
- Recio, J.L (2003). Un puente entre dos mundos: las agencias de comunicación especializadas en salud. En J.M Catalán y J.López (Ed.), *¡Infórmate en salud! Los medios de comunicación y la información sanitaria* (pp 109-119). Madrid, España: Ediciones Eneida Salud.
- Reglamento (UE) No 1169/2011 del Parlamento Europeo y del Consejo de 25 de octubre de 2011 sobre la información alimentaria facilitada al consumidor y por el que se modifican los Reglamentos (CE) no 1924/2006 y (CE) no 1925/2006 del Parlamento Europeo y del Consejo.
- Revuelta, G i De Semir, V. (2006): *Medicina y salud en la prensa diaria. Informe Quiral 10 años*. Barcelona: Universitat Pompeu Fabra. Recuperado de: https://www.upf.edu/pcstacademy/_docs/Quiral10.pdf [Consulta: 13.03.2019]
- Rincón-Gallardo PS, Carriedo A, Tolentino-Mayo L, Allemandi L, Tiscornia V, Araneda J, et al. *Review of current labelling regulations and practices for food and beverage targeting children and adolescents in Latin America countries (Mexico, Chile, Costa Rica and Argentina) and recommendations for facilitating consumer* [monografía en internet]. Panamá: United Nations Children's Fund/UNICEF, 2016.
- World Health Organization (2003) Diet, Nutrition and the Prevention of Chronic Diseases. Report of a Joint WHO/FAO Expert Consultation. *WHO Technical Report Series* no. 916. Geneva: WHO.

9. Annexos

a. *La Vanguardia*

PREMSA IMPRESA

Notícia 1

Data → 6/06/2018

Autor → Albert Molins Renter

Titular → *Els fermentats estan en plena forma*

Gènere periodístic → Informatiu

Secció → Tendències

Fonts → Francesc Xavier Medina, antropòleg UOC; Marta Capellas, professora de tecnologia dels aliments UAB; David Lacasa, soci de la consultora Lantern; Elena Carrillo—doctora i

professora de la facultat de Ciències de la Salut de la URL; Mathew Calderisi, propietari d'una botiga dedica al món dels ferments.

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → Article informatiu que parla sobre els aliments fermentats, per fer-ho dona veu a un número d'experts. Comenta que en una dieta d'ultraprocessats, els fermentats també hi tenen presència. L'article està acompanyat d'un mapa on es localitzen diferents exemples d'aliments fermentats. Dues cares.

Notícia 2

Data → 22/01/2017

Autor → Albert Molins Renter

Titular → *Els aliments industrials es mengen els frescos*

Gènere periodístic → Informatiu

Secció → Tendències

Fonts → OMS; Ministeri d'Agricultura i Pesca, Alimentació i Medi Ambient (Mapama); Julio Basulto, dietista-nutricionista; Juanjo Cáceres, investigador sobre alimentació de la Societat per a l'Estudi Interdisciplinari de l'Alimentació i els Hàbits Socials (Seiahs), Miguel Huerta, secretari de l'Associació Nacional d'Indústries de la Carn d'Espanya (Anice);

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → Article sobre el canvi d'alimentació: es redueix el consum de menjar fresc per a aliments ultraprocessats. Aporta dades concretes sobre aquestes tendències en alimentació. També parla sobre l'alimentació basada en productes càrnics. L'article ve acompanyat d'un breu on explica factors claus per a reduir el consum de productes carnis. Dues cares.

Notícia 3

Data → 20/04/2018

Gènere periodístic → Interpretatiu: reportatge

Titular → *Fuet vegà, formatge sense llet i processats bio*

Secció → Tendències

Autor → Albert Molins Renter

Fonts → cap

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → Article sobre l'alimentació vegetariana i vegana on parla que tot i canviar l'alimentació es necessari controlar què és menja perquè es continuen consumint ultraprocessats. Explica quines són les opcions que han canviat el panorama de l'alimentació vegetariana i vegana. Dues cares.

Notícia 4

Data→ 21/02/2018

Gènere periodístic→ Informatiu

Titular→ *Un pla que desperta dubtes*

Secció→ Tendències

Autor→ Albert Molins Renter

Fonts→ Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat; Alejandro Oncina, dietista nutricionista i investigador de la unitat d'epidemiologia de la nutrició de la Universitat Miguel Hernández; Elena Roura, doctora en Dietètica i responsable d'hàbits alimentaris de la Fundació Alícia; Aitor Sánchez García, dietista nutricionista i divulgador; Tomás Pascual Gómez-Cuétara, president de la Federació Espanyola d'Indústries de l'Alimentació i Begudes (FIAB); Mauricio García, director general de FIAB.

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → Article que analitza el nou pla fet pel ministeri de sanitat sobre la composició dels aliments, sobretot dels ultraprocessats. Per fer-ho dona veu a diferents experts que opinen sobre si el pla és suficient o no. Va acompanyat d'un esquema sobre la sal, el sucre i els greixos saturats de determinats elements. Una pàgina i una mica més.

Notícia 5

Data→ 15/01/2018

Gènere periodístic→ Informatiu

Titular→ *Les dues dècades més dolces*

Secció→ Tendències

Autor→ Albert Molins Renter

Fonts→ European Journal of Clinical Nutrition; OMS; investigació de la Universitat de São Paulo i del Servei d'Epidemiologia de la Comunitat de Madrid; FDA dels Estats Units; l'EFSA –l'agència de seguretat alimentària de la UE

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → Parla sobre com els ultraprocessats i els sucres afegits s'han apoderat de la dieta. Aporta dades que exemplifiquen aquesta nova dieta basada en sucres afegits. Una pàgina.

Notícia 6

Data→ 27/12/2015

Gènere periodístic→ Informatiu

Titular→ *L'amarga realitat de l'estèvia*

Secció→ Tendències

Autor→ Albert Molins Renter

Fonts→ Josep Miquel Mulet, professor de biotecnologia dels aliments de la Universitat Politècnica de València; web *Dolça revolució*; Aitor Sánchez, dietista-nutricionista i tecnòleg dels aliments a la Universitat de Granada;

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → Article sobre l'estèvia, producte processat. Mitja pàgina.

Notícia 7

Data → 27/12/2015

Gènere periodístic → Informatiu

Titular → *Tots contra el sucre*

Secció → Tendències

Autor → Albert Molins Renter

Fonts → Comissió de Sanitat del Parlament Britànic; Alcalde NY, Michael Bloomberg, Ramon Estruch, coordinador de l'estudi Predimed;

Argumentació del text → Neutre

Comentari general → Article sobre els sucres. No parla dels ultraprocessats sinó que comenta: “a més de l'aversion cap a tot el que s'identifica com d'origen químic o ultraprocessat, una altra de les raons per comprendre l'èxit comercial de l'estèvia és la demonització i persecució de què és víctima el sucre refinat”. Una pàgina.

Notícia 8

Data → 4/12/2016

Gènere periodístic → Interpretatiu: entrevista

Titular → “*Necessitem una revolució alimentària*”

Secció → Tendències

Autor → Albert Molins Renter

Fonts → l'entrevistat

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → Entrevista a Aitor Sánchez García, dietista-nutricionista i tecnòleg alimentari de la Universitat de Granada. L'entrevista tracta sobre el llibre que ha escrit i parla sobre el fet que no deixem de menjar ultraprocessats i que deixar aquest tipus de productes hauria de ser l'inici d'una dieta més sana. Una pàgina.

Notícia 9

Data → 18/02/2016

Gènere periodístic → informatiu

Titular → *Y cocinar nos hizo humanos*

Secció → Vida

Autor → Albert Molins Renter

Fonts → Michael Pollan, periodista

Argumentació del text → Neutre

Comentari general → Article que parla sobre una sèrie de netflix titulada *Cooked*.

Notícia 10

Data → 10/08/2016

Gènere periodístic → Informatiu

Titular → *Pasando por el aro*

Secció → Esports

Autor → Andy Robinson

Fonts → Carlos Monteiro, expert en nutrició de l'Escola de Salut Pública de la Universitat de Sao Paulo; programa 2020 del COI; Arthur Zanetti, gimnasta; Barry Popkin, expert en nutrició de la Universitat de Carolina del Nord; Jamie Oliver, xef britànic;

Argumentació del text → Neutre

Comentari general → Article que tracta sobre l'alimentació en dos dels esdeveniments més importants esportius. Mitjà pàgina.

Notícia 11

Data → 18/12/2018

Autor → Ana Machperson

Titular → *La dieta más frecuente sigue pobre en fruta y verdura y excesiva en azúcar*

Gènere periodístic → Informatiu

Secció → Tendències

Fonts → guia Agència de Salut Pública; Joan Boix, secretari de Salut Pública; Gemma Salvador, dietista; Carmen Cabezas, subdirectora de Salut Pública.

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → Notícia sobre les recomanacions que fa l'Agència de Salut Pública. Una pàgina.

PREMSA ONLINE

Notícia 12

Data → 17/12/2018

Autor → Agència Catalana de Notícies

Titular → *Més hortalisses, prioritzar el consum d'aigua i menys ultraprocessats: consells pràctics de Salut per menjar millor*

Gènere periodístic → Informatiu

Secció → Vida

Fonts → Agència de Salut Pública de Catalunya; Carmen Cabezas, subdirectora ASPCAT; dietista-nutricionista Gemma Salvador; Joan Guix, secretari de Salut Pública;

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → Notícia que fa referència a les recomanacions publicades per l'Agència de Salut Pública de Catalunya on destaca reduir el consum d'ultraprocessats.

Notícia 13

Data → 20/04/2018

Autor → Rosanna Carceller

Titular → *Los alimentos procesados que (sí) son buenos para tu salud*

Gènere periodístic → Informatiu

Secció → Canal COMER de La Vanguardia

Fonts → Mercè Gonzalo, nutricionista, consultora en alimentació i llicenciada en Ciència i Tecnologia dels Aliments; Aitor Sánchez, dietista-nutricionista;

Argumentació del text → Neutre (parla d'ultraprocessats bons i dolents)

Comentari general → article que parla dels diferents graus d'ultraprocessats seguint el llibre d'Aitor Sánchez.

Notícia 14

Data → 08/02/2018

Autor → Redacció

Titular → *Los espanyoles consumimos más alimentos ultraprocesados que los portugueses o galos*

Gènere periodístic → Informatiu

Secció → Canal COMER de La Vanguardia

Fonts → Estudio universidad de Sao Paulo

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → article que analitza un estudi de la universitat de Sao Paulo sobre el nivell de consum dels ultraprocessats.

Notícia 15

Data → 28/01/2018

Autor → Claudia Loring

Titular → *Real Food: la iniciativa que arrasa en Instagram*

Gènere periodístic → Informatiu

Secció → Canal VIVO de La Vanguardia

Fonts → informe de VSF Justicia Alimentaria Global; Ferrán García, coordinador estudi anterior; Carlos Ríos, dietista-nutricionista

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → article sobre la tendència a instagram de potenciar una alimentació més saludable.

Notícia 16

Data → 03/12/2018

Autor → Rosanna Carceller

Titular → *Lucía Martínez: “Alrededor del 90% de los Nuevos productos veganos son insalubres”*

Gènere periodístic → Interpretatiu: entrevista

Secció→ Canal COMER de La Vanguardia

Fonts→ estudio The Green Revolution de Lantern;

Argumentació del text→Negatiu

Comentari general → Entrevista a Lucía Martínez sobre el vegetarianisme i els aliments ultraprocessats que l'envolten.

Notícia 17

Data→ 12/11/2018

Autor→ Laura Conde

Titular→ *Alimentos que nunca tomarías si supieses cómo están hechos*

Gènere periodístic→ informatiu

Secció→ Canal COMER de La Vanguardia

Fonts→ Laura Saavedra, dietista-nutricionista i tecnòloga dels aliments;

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → notícia que analitza diferents aliments i de que poden estar formats. Parla d'ultraprocessats al referir-se que hi ha potenciadors de sabors per aliments com l'embotit que estan presents en els ultraprocessats.

Notícia 18

Data→ 03/11/2017

Autor→ Claudia Loring

Titular→ *Los mejores trucos para desintoxicarnos del azúcar*

Gènere periodístic→ interpretatiu

Secció→ Canal VIVO de La Vanguardia

Fonts→ OMS; Natalia Hernández de la Torre, dietista-nutricionista; Brooke Alpert, experta en nutrició i fundadora de B Nutritious

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → article que parla de l'abús del sucre i quines solucions s'hi pot trobar. Parla de la necessitat de tallar l'abús dels ultraprocessats.

Notícia 19

Data→ 21/12/2018

Autor→ Rosanna Carceller

Titular→ *La trampa del “sin azúcar añadido” en la industria alimentaria*

Gènere periodístic→ informatiu

Secció→ Canal COMER de La Vanguardia

Fonts→ ONG Foodwatch Holanda; Marián García, doctora en Farmacia, dietista-nutricionista y autora del blog Boticaria García; Aitor Sánchez, dietista-nutricionista;

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → article que parla dels productes amb l'etiqueta “sense sucres afegits” i indirectament parla de la necessitat de reduir la quantitat d'ultraprocessats.

Notícia 20

Data→ 02/10/2018

Autor→ Laura Conde

Titular→ *Qué son las grasas trans y por qué deberías eliminarlas de tu dieta*

Gènere periodístic→ Informatiu

Secció→ Canal COMER de La Vanguardia

Fonts→ Beatriz Robles, dietista-nutricionista i llicenciada en Ciència i tecnologia dels Aliments; Ministeri de Salut canadenc; Gemma del Caño, farmacèutica; Clara Antúnez, dietista-nutricionista de La Gastronómica; OMS;

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → Notícia sobre la retirada d'aliments amb grasses trans a Canadà i repassa altres països que també ho han fet. Parla sobre en què consisteixen aquest tipus d'aliments. Aquestes grasses trans es troben en els aliments ultraprocessats.

Notícia 21

Data→ 15/06/2018

Autor→ Yaiza Saiz

Titular→ *J.M.Mulet: “Detrás de un superalimento siempre hay una supercampana de marketing”*

Gènere periodístic→ Interpretatiu: Entrevista

Secció→ Canal COMER de La Vanguardia

Fonts→ entrevistat

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → Entrevista al bioquímic José Miguel Mulet comentant el seu llibre on comenta que s'han d'eliminar tots els ultraprocessats.

Notícia 22

Data→ 06/09/2018

Autor→ Rosana Carceller

Titular→ *Once errores que debes evitar al hacer la compra*

Gènere periodístic→ Opinió

Secció→ Canal COMER de La Vanguardia

Fonts→ Aitor Sánchez, dietista-nutricionista; Assumpta Miralpeix, experta en gastronomia i nutrició; Ada Parellada, cuinera; Susana León, tècnica superior en dietètica i coach nutricional; Paloma Gil, metge especialitzada en endocrinologia i nutrició;

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → Article que fa unes recomanacions sobre com s'ha de fer la compra.

Notícia 23

Data→ 15/07/2016

Autor→ Redacció. EFE

Titular→ *Recalcan que alimentos procesados reducen carga microbios y aumenta seguridad*

Gènere periodístic→ Informatiu

Secció→ Esports

Fonts→ Fundación Iberoamericana de Nutrición (FINUT); Ángel Gil, presidente FINUT; María Dolores Ruiz, membre comitè científic de Finut; Jonathan Ruiz, investigador;

Argumentació del text→ Neutre

Comentari general → article que parla sobre els avantatges de processar determinats aliments també fa algun comentari negatiu.

Notícia 24

Data→ 15/02/2018

Autor→ Redacció. Agencia EFE

Titular→ *La comida ultraprocesada puede aumentar el riesgo de cáncer, según estudio*

Gènere periodístic→ informatiu

Secció→ Vida

Fonts→ revista British Medical Journal (BMJ);

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → noticia que parla sobre l'augment del risc del càncer al menjar ultraprocessats.

Notícia 25

Data→ 25/10/2018

Autor→ Claudia Loring

Titular→ *El cómo, el porqué, el dónde y el cuándo también afectan a la dieta*

Gènere periodístic→ Opinió

Secció→ Canal VIVO de La Vanguardia

Fonts→ Jose Luis Flores, dietista-nutricionista;

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → article on es recomana tres conceptes alhora de preparar un àpat segons Jose Luis Flores: cal evitar els ultraprocessats.

Notícia 26

Data→ 11/10/2017

Autor→ Verónica Fuentes (Agencia SINC)

Titular→ *La obesidad infantil se ha multiplicado por diez desde 1975*

Gènere periodístic→ Informatiu

Secció→ Canal Big Vang de La Vanguardia

Fonts→ revista The Lancet; Majid Ezzati, investigador del Imperial College de Londres y uno de los autores principales del Trabajo; Michael R. Bloomberg, embajador de la OMS para las enfermedades no transmisibles.

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → article que tracta el problema de l'augment de l'obesitat infantil. El concepte ultraprocessat només apareix a l'últim paràgraf on diu que la OMS recomana reduir el consum d'aquests aliments.

Notícia 27

Data→ 24/05/2018

Autor→ redacció

Titular→ *La obsesión y el sobrepeso provocan 12 tipos de cáncer*

Gènere periodístic→ informatiu

Secció→ Canal *Big Vang* de La Vanguardia

Fonts→ Fondo Mundial para la Investigación del Cáncer (WCRF); Giota Mitrou, del WCRF.

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → article que parla sobre la problemàtica de l'obesitat i que comenta que una de les causes és l'estil de vida occidental i el consum cada vegada major d'ultraprocessats.

Notícia 28

Data→ 04/11/2018

Autor→ Redacció

Titular→ *Los ingleses se preguntan por qué los españoles viven tanto si beben y fumant más que ellos*

Gènere periodístic→ Informatiu

Secció→ Vida

Fonts→ Estudi Universitat de Washington; The Times;

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → article que parla sobre un estudi que diu que els espanyols seran els que tindran més esperança de vida, segons això només el 20% dels espanyols recorre als ultraprocessats i això es clau.

Notícia 29

Data→ 06/12/2016

Gènere periodístic→ interpretatiu: entrevista indirecta

Titular→ *7 mitos sobre nutrición al descubierto para saber si tu dieta cojea*

Secció→ Canal *COMER* de La Vanguardia

Autor→ Albert Molins

Fonts→ Aitor Sánchez García, dietista-nutricionista, tecnòleg alimentari;

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → entrevista indirecta que repassa alguns dels mites que recull Aitor Sánchez en el seu llibre titulat “mi dieta cojea”.

Notícia 30

Data→ 11/03/2018

Autor→ Claudia Loring

Titular→ *Así debemos calcular el valor nutricional de la comida casera*

Gènere periodístic→ Interpretatiu

Secció→ Canal VIVO de La Vanguardia

Fonts→ Viki Lorenzo, dietista-nutricionista;

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → Article que parla sobre la tendència a comptar les calories i que acostumem a cobrir el que necessitem amb productes ultraprocessats.

Notícia 31

Data→ 03/09/2018

Autor→ EFE

Titular→ *Borges presenta una alternativa con base vegetal a las grasas saturadas*

Gènere periodístic→ Informatiu

Secció→ Vida

Fonts→ cap

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → Article sobre el fet que l’empresa Borges ha presentat una alternativa a les grasses saturades basat en vegetals.

Notícia 32

Data→ 13/07/2018

Autor→ Yaiza Saiz

Titular→ *Desayunos de hotel: cómo enfrentarse al temido buffet libre*

Gènere periodístic→ Interpretatiu

Secció→ Canal COMER de La Vanguardia

Fonts→ Carlos Ríos, nutricionista; Aitor Sánchez, nutricionista

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → Article que parla sobre els buffets lliures dels hotels i que aquests es basen en gran part en ultraprocessats.

Notícia 33

Data→ 17/04/2018

Autor→ Lorena Ferro

Titular→ *Aitor Sánchez: “no pasa nada si no desayunamos”*

Gènere periodístic→ Interpretatiu:
entrevista

Secció→ Canal VIVO de La Vanguardia

Fonts→ entrevistat

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → Entrevista a Aitor Sánchez, nutricionista i autor de *Mi dieta ya no cojea* on es recalca que es necessari abandonar els ultraprocessats.

Notícia 34

Data→ 12/08/2018

Autor→ Claudia Loring

Titular→ *8 conejos para no descuidar la alimentación en verano*

Gènere periodístic→ Interpretatiu

Secció→ Canal VIVO de La Vanguardia

Fonts→ Jose Luis Flores, dietista-nutricionista

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → Article on l'autora dona uns consells, basant-se en la paraula del nutricionista Jose Luis Flores, sobre l'alimentació a l'estiu. Destaca que cal evitar els aliments ultraprocessats.

Notícia 35

Data→ 28/06/2018

Autor→ Rosanna Carceller

Titular→ *Táper: siete errores que pueden estropearle el mediodía*

Gènere periodístic→ Opinió

Secció→ Canal COMER de La Vanguardia

Fonts→ Federación de Usuarios-Consumidores Independientes (FUCI); Magda Carlas, metge nutricionista; Carlos Ríos, dietista-nutricionista; Paula Rodríguez, dietista-nutricionsita;

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → article que parla sobre els errors que es fan ahora de preparar el túper a casa, com per exemple omplir-lo d'ultraprocessats.

Notícia 36

Data→ 08/10/2018

Autor→ Laura Conde

Titular→ *Los alimentos que deberías desterrar cuando tienes el período*

Gènere periodístic→ Informatiu

Secció→ Canal COMER de La Vanguardia

Fonts→ Claudia Brassesco, dietista-nutricionista; Miriam Al Adib Mendiri, ginecòloga

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → article que fa unes recomanacions sobre aquells aliments que cal evitar durant el temps que tinguem la regla: els ultraprocessats en són un d'ells.

Notícia 37

Data→ 20/11/2018

Autor→ EFE

Titular→ *Piden subsidios para familias vulnerables puedan comprar productos saludables*

Gènere periodístic→ informatiu

Secció→ Vida

Fonts→ Sociedad Española de Salud Pública y Administración Sanitaria (SESPAS)

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → article sobre l'aplicació d'un nou sistema d'etiquetatge dels aliments. També parla sobre que la SESPAS ha demanat que s'ajudi econòmicament a algunes famílies perquè puguin comprar productes saludables i així anar reduint el seu consum de productes ultraprocessats.

Notícia 38

Data→ 20/01/2018

Autor→ Claudia Loring

Titular→ *Evita el titular engañoso: en esto nos debemos fijar al leer las etiquetass en el supermercado*

Gènere periodístic→ informatiu

Secció→ Canal VIVO de La Vanguardia

Fonts→ Organización de Consumidores y Usuarios (OCU); Fidel Salazar, dietista; Laura Jorge, dietista-nutricionista;

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → article sobre l'etiquetatge dels aliments i com de malament estem informats. Parla de les mentides que indiquen les etiquetes d'alguns dels productes. A més, indica que cal evitar els processats i ultraprocessats.

Notícia 39

Data→ 02/11/2018

Autor→ Claudia Loring

Titular→ *La dieta cetogénica no es saludable a largo plazo*

Gènere periodístic→ informatiu

Secció→ Canal VIVO de La Vanguardia

Fonts→ Nélida Fernández Puertas, dietista-nutricionista;

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → article sobre la dieta cetogènica on destaca que no és sana a llarg termini i defensa que cal seguir una dieta variada evitant els ultraprocessats.

Notícia 40

Data → 05/11/2018

Autor → Laura Conde

Titular → *Alimentos con más grasas que una bolsa de patatas fritas*

Gènere periodístic → informatiu

Secció → Canal COMER de La Vanguardia

Fonts → Susana León, dietista i coach nutricional; Mario Sánchez, tecnòleg dels aliments; estudi en The New England Journal of Medicine

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → article que parla sobre les patates fregides de bossa com a un dels principals ultraprocessats i a més, fa un repàs sobre les propietats d'alguns aliments que també tenen molta grassa.

Notícia 41

Data → 12/01/2018

Autor → EFE

Titular → *El milagro económico vietnamita no logra erradicar la malnutrición infantil*

Gènere periodístic → informatiu

Secció → Vida

Fonts → ONG Save The Children International; doctora Le Thi Hop, presidenta de la Associació Vietnamita de Nutrició; UNICEF; Instituto Nacional de Nutrición; doctor Huyn Hanh

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → article sobre la malnutrició infantil al Vietnam i que l'economia no pot resoldre. Una de les fonts culpa aquesta malnutrició als ultraprocessats.

Notícia 42

Data → 05/03/2018

Autor → EFE

Titular → *Ministros latinoamericanos abordan en Jamaica cómo volver a reducir el hambre*

Gènere periodístic → Informatiu

Secció → Política

Fonts → Julio Berdegué, representant regional de la FAO; FAO;

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → Notícia sobre la pròxima reunió de membres de la FAO per a discutir la malnutrició a Jamaica. A més, l'article afegeix que un 20% de la població d'Amèrica Llatina pateix obesitat a causa, en part, dels ultraprocessats.

Notícia 43

Data → 30/04/2018

Gènere periodístic → interpretatiu (informació i opinió)

Titular → *¿Cuánta culpa tienen los padres de la obesidad de sus hijos?*

Secció → Canal VIVO de La Vanguardia

Autor → Claudia Loring

Fonts → Fidel Salazar Cueto, dietista-nutricionista; Rosa E. Yáñez, dietista-nutricionista;

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → article sobre la obesitat infantil i el nivell de responsabilitat que tenen els pares on destaca que és molt important fer partícips als nens de l'activitat de cuinar i evitar els ultraprocessats.

Notícia 44

Data → 27/09/2018

Autor → Claudia Loring

Titular → *6 formas de reforzar el sistema inmune de tus hijos*

Gènere periodístic → Interpretatiu

Secció → Canal VIVO de La Vanguardia

Fonts → Jose Luis Flores, dietista-nutricionista

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → article sobre recomanacions per evitar que els nens es posin malats i entre aquestes està la de evitar els ultraprocessats.

Notícia 45

Data → 18/04/2018

Autor → EFE

Titular → *Expertos urgen a incentivar y regular empresas para una buena alimentación*

Gènere periodístic → informatiu

Secció → política

Fonts → Patrick Webb, especialista; John Beddington, president grups d'experts; Tom Arnold, membre del grup

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → article sobre al regulació de determinades empreses per a millorar l'alimentació. Destaca que una de les causes de l'obesitat és el consum d'ultraprocessats.

b. El Periódico

PREMSA ONLINE

Notícia 1

Data→ 17/09/2018

Autor→ Miquel Porta i Marta Espar

Titular→ *En qué consiste la contaminación ambiental y cómo hacer frente a ella*

Gènere periodístic→ interpretatiu

Secció→ Societat: ciència

Fonts→ l'entrevistat

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → Article on copien un fragment de “Vive más y mayor reduciendo tóxicos y contaminantes ambientales” de Miquel Porta i l'autora fa unes aportacions. És com una entrevista. Ell diu que menjar ultraprocessats ha estat lo més comú però que ara s'ha de reduir.

Notícia 2

Data→ 05/03/2018

Autor→ EFE

Titular→ *Minsitros latinoamericanos abordan en Jamaica cómo volver a reducir el hambre*

Gènere periodístic→ Informatiu

Secció→ Internacional

Fonts→ Julio Berdegú, representant regional de la FAO; FAO

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → Notícia sobre la pròxima reunió de membres de la FAO per a discutir la malnutrició a Jamaica. A més, l'article afegeix que un 20% de la població d'Amèrica Llatina pateix obesitat a causa, en part, dels ultraprocessats.

Notícia 3

Data→ 07/11/2018

Autor→ Gerard Soler

Titular→ *FAO: Latinoamérica está perdiendo “por paliza” la carrera contra la obesidad*

Gènere periodístic→ Informatiu

Secció→ Internacional

Fonts→ Julio Berdegú, representant regional de la FAO;

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → article sobre la obesitat a Llatinoamèrica que parla sobre què una de les principals causes de l'obesitat és el consum d'ultraprocessats.

Notícia 4

Data→ 28/03/2017

Autor→ Javier Guzmán

Titular→ *La política agrària común que nos enferma*

Gènere periodístic→ Informatiu

Secció→ Opinió

Fonts→ Política Agrícola Comunitaria (PAC)

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → article sobre l'alimentació a la unió europea que destaca la expansió dels ultraprocessats.

Notícia 5

Data→ 27/01/2018

Gènere periodístic→ informatiu

Titular→ *La ambición de Ferrero*

Secció→ Economia

Autor→ Irene Savio

Fonts→ Frobes

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → Notícia sobre la compra de ferrero de la Nestlé d'Estats Units. Només apareix el concepte d'ultraprocesat per a referir-se que tot i que el mercat l'acusa d'això, els ha premiat.

Notícia 6

Data→ 04/10/2018

Autor→ Valentina Raffio

Titular→ *Llamamiento para crear un Arca de Noé de microbios por el bien global*

Gènere periodístic→ informatiu

Secció→ Societat: ciència

Fonts→ revista "Science"; María Gloria Domínguez-Bello, investigadora departament de Bioquímica-Microbiologia i Atropologia de la Rutgers-New Brunswick University;

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → article sobre ciència on parla de microorganismes. Parla d'un abús d'ultraprocesats (no en relació alimentaria sinó més biològicament parlant).

Notícia 7

Data→ 11/01/2018

Autor→ El Periódico

Titular→ *La mamá que da garbanzos a su hijo para desayunar*

Gènere periodístic→ informatiu

Secció→ Extra

Fonts→ María Merino, nutricionista

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → notícia sobre un tuit que es va publicar on es veu un nen esmorzant cigrons. La font destaca que el màrqueting s'ha encarregat de vendre galetes als nens però que són ultraprocessats i gens sans.

Notícia 8

Data → 12/02/2017

Gènere periodístic → informatiu

Titular → *Cada vez más gordos*

Secció → Más Periódico

Autor → Eva Melús

Fonts → OMS; informe consultora McKinsey; Joan Costa-Font, professor de política econòmica a la London School of Economics and Political Sciences i autor de l'estudi "Globesity"; estudi del doctor Fumiaki Imamura; Julio Basulto, nutricionista; José María Ordovás, director laboratori de Nutrició i Genòmica en el USDA-Human Nutrition Research Center of Aging a la Universitat de Tufts; Salvadora Delgado, cirurgiana Hospital Clínic; Diego Yeste, endocrinologia pediàtrica de Vall d'Hebron; Norma García, nutricionista i psicòloga; Marta Ramon, cap del Servei d'Endocrinologia Pediàtrica del Sant Joan de Déu; Miqui Jansá, tècnic de la Federació Catalana de Pentatló Modern.

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → Article sobre la obesitat que destaca que els ultraprocessats tenen un paper important en aquest augment.

c. Ara

PREMSA IMPRESA

Notícia 1

Data → 19/06/2018

Gènere periodístic → Interpretatiu:
Entrevista

Titular → *"No cal menjar llavors de xia o baies de goji per menjar sa"*

Secció → Societat

Autor → Lara Bonilla

Fonts → cap

Argumentació del text → Neutre

Comentari general → Entrevista a Aitor Sánchez, dietista nutricionista i autor de "Mi dieta ya no cojea". Parla sobre què hauríem de menjar i quines són les tendències en alimentació a Espanya. Destaca que a quan més diners, més bons hàbits alimentaris, però abans no era així. També esmenta que els anuncis que veuen els nens són sobre aliments ultraprocessats. Una pàgina.

Notícia 2

Data → 16/02/2018

Autor → Lara Bonilla

Titular → *El menjar ultraprocesat pot augmentar el risc de càncer*

Gènere periodístic → informatiu

Secció → Societat. Salut

Fonts → revista British Medical Journal (BMJ); Nancy Babio, presidenta del col·legi de Dietistes-Nutricionistes de Catalunya.

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → La notícia fa un anàlisi sobre les conseqüències del menjar ultraprocesat, explicant les conclusions d'un estudi de la *British Medical Journal*. Una pàgina.

Notícia 3

Data → 4/09/2016

Gènere periodístic → Informatiu

Titular → *Batalla contra el sucre refinat*

Secció → Estils: gastronomia

Autor → Trinitat Gilbert

Fonts → Sandra Ribalta, dietista-nutricionista; Ella Woodward, bloguera; Organització Mundial de la Salut; David Gasol, nutricionista

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → Parla del sucre refinat. Completa l'article parlant del sucre morè. Anomena els ultraprocesats en una ocasió citant a una de les fonts que diu "desincentivar els aliments ultraprocesats i les begudes amb excés de sucre". La notícia està acompanyada d'una recepta d'un pastís de pastanaga sa. Dues cares.

Notícia 4

Data → 13/11/2018

Autor → Elena Freixa

Titular → *Un semàfor etiquetarà els aliments en funció de si són saludables*

Gènere periodístic → Informatiu

Secció → Societat: Nutrició

Fonts → Ministra de Sanitat, Consum i Benestar Social, María Luisa Carcedo (cita una frase que va dir); Nancy Babio, presidenta Col·legi Dietistes-Nutricionistes.

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → Article que comenta el nou etiquetatge que es vol implementar a Espanya seguint el model del semàfor nutricional i posa èmfasi en què els ultraprocesats tenen baixa qualitat nutricional (semàfor vermell). Comenta de passada el tema de la publicitat i la obesitat infantil. Una pàgina.

Notícia 5

Data → 2/11/2017

Autor → Eva Terol

Titular → *València vol canviar el paradigma alimentari*

Gènere periodístic → Informatiu

Secció → Societat: Nutrició

Fonts → FAO; Vicent Domingo, comissionat de València Capital Mundial de l'Alimentació Sostenible.

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → L'article parla sobre el canvi de paradigma que es vol realitzar sobre alimentació. Es volen substituir els aliments ultraprocessats per productes frescos, i per fer-ho, calen polítiques que ho promocionin. El govern valencià ho està començant a treballar. Una pàgina.

Notícia 6

Data → 4/06/2018

Gènere periodístic → Informatiu

Titular → *Esmorzar o no esmorzar?*

Secció → Estils

Autor → Cristina Torra

Fonts → Juan Revenga, nutricionista i col·laborador del blog *El Comidista*; Roser Martí, portaveu Col·legi de Dietistes-Nutricionistes de Catalunya; Mireia Seuba, nutricionista i pacient

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → L'article fa un repàs sobre les teories que envolten l'esmorzar. Només parla d'ultraprocessats citant una frase d'una de les fonts: "els beneficis que ens volen vendre d'aquests aliments són mentida perquè estan ultraprocessats". Una pàgina.

Notícia 7

Data → 20/05/2018

Autor → Thaïs Gutiérrez

Titular → *Menjar sa és més fàcil del que et penses*

Gènere periodístic → Interpretatiu

Secció → Estils

Fonts → Aitor Sánchez, nutricionista

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → L'article fa una sèrie de recomanacions per a dur una dieta més saludable. Parla dels ultraprocessats com aliments perjudicials i cita alguns exemples d'aquest tipus de productes. Dona consells. Una pàgina.

Notícia 8

Data → 25/08/2018

Gènere periodístic → Interpretatiu

Titular → *Voleu Verdura? Sí!*

Secció → Suplement *AraCriatures*

Autor → Trinitat Gilbert

Fonts → Paloma Gil, doctora en medicina i especialista en endocrinologia i nutrició; Marta Planas, dietista-nutricionista;

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → L'article explica que cal potenciar l'alimentació de verdures en els nens. Anomena ultraprocessats en una ocasió quan parla sobre que quan les criatures no mengen verdura, la seva dieta es centra en ultraprocessats. Una pàgina.

Notícia 9

Data → 18/12/2018

Autor → Lara Bonilla

Titular → *Consumir aigua de l'aixeta i comprar a granel, els nous consells de Salut*

Gènere periodístic → Informatiu

Secció → Societat

Fonts → Agència de Salut Pública de Catalunya; Gemma Salvador, nutricionista de l'Agència Pública; Carmen Cabezas, subdirectora general de Promoció de la Salut; Joan Guix; secretari de Salut Pública;

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → Text que argumenta els nous consells que facilita l'Agència de Salut Pública de Catalunya sobre la dieta alimentària adequada a seguir. Tres quarts de pàgina.

d. El País

PREMSA IMPRESA

Notícia 1

Data → 18/12/2018

Autor → Jessica Mouzo

Titular → *Ofensiva contra la obesidad en Sant Boi. Salud actualiza la guía para comer sano*

Gènere periodístic → Informatiu

Secció → Catalunya

Fonts → Agència de Salut Pública, Santi F. Gómez (la Galaxia Saludable)

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → La notícia subratlla en un subapartat que l'Agència de Salut Pública (ASPCAT) ha actualitzat la guia d'aliments saludables per potenciar el consum d'alguns

aliments que haurien de ser a la base de la piràmide alimentària, però que no es consumeixen. ASPCAT reclama augmentar el consum de fruites, hortalisses, llegums i fruits secs i reduir la ingesta de sal, sucres, carns vermelles i aliments ultraprocessats.

Notícia 2

Data → 28/12/2018

Titular → *Sobrepeso en “la Sexta columna”*

Autor → el diari

Gènere periodístic → Interpretatiu: publicitat

Secció → Pantallas

Fonts → cap

Argumentació del text → Neutre

Comentari general → En la secció Pantallas, El País recomana veure el programa on es parlarà sobre els excessos nadalencs, la obesitat a Espanya i recorda que “El exceso de azúcar inunda las baldas de los supermercados y los ultraprocesados han conquistado nuestra nevera. Pero, ¿sabemos realmente lo que comemos?”.

Notícia 3

Data → 30/09/2018

Titular → *Un mundo con más obesos que hambre*

Autor → Carlos Laorden

Gènere periodístic → Informatiu

Secció → Societat

Fonts → Eurídice Martínez, investigadora de la Universitat de Sao Paulo

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → Tracta la taxa de sobrepès a Espanya (27,1%) i en culpa els canvis en les dietes i estils de vida. Dedicar un apartat de la notícia a l'augment de consum dels ultraprocessats, i utilitza una de les fonts, Martínez, per corroborar que els ultraprocessats són els culpables d'aquest augment de l'obesitat.

PREMSA ONLINE

Notícia 4

Data → 06/11/2018

Titular → *Más allá de la “comida real” también*

Autor → Lucía Martínez

Gènere periodístic → Opinió

Secció → Ciència (alimentació)

Fonts → cap

Argumentació del text → Positiu

Comentari general → L'autora considera que es dimonitza a qualsevol procesat sense valorar el producte en si: “Si la nutrición tuviera una revista *Vogue*, la edición de septiembre nos habría contado que esta temporada se lleva la “comida real”.

Notícia 5

Data → 06/11/2018

Titular → “Hay una generación cada vez más enferma por lo que come”

Autor → Mar Centenera

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → La entrevista es centra en el llibre que ha publicat Centenera, 'Mala leche', que adverteix els riscos dels aliments ultraprocessats, que segons la periodista “Estos son también ricos en grasas y sal, un cóctel con graves consecuencias para la salud.”

Notícia 6

Data → 04/10/2018

Titular → El “boom” de los ultraprocesados

Autor → Carlos Laorden Zubimendi

Gènere periodístic → Informatiu

Secció → Societat

Fonts → Eurídice Martínez, investigadora de la Universidad de São Paulo; Lawrence Haddad, director executiu de

Gènere periodístic → Interpretatiu: entrevista

Secció → Societat

Fonts → Soledad Barruti, periodista

GAIN (Alianza Global por una Mejor Nutrición); Guía Alimentaria de Brasil; Ricardo Rapallo, FAO (agència de la ONU para la alimentación y la agricultura); Rubén Grajeda, Organización Panamericana de Salud (OPS); Alfredo Martínez, catedrático de la Universidad de Navarra y presidente de la Unión Internacional de Ciencias de la Nutrición.

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → Article molt complet i amb una gran quantitat de fonts que explicita la quantitat d'ultraprocessats que es consumeixen al món, de quina forma i els contrasta amb els “aliments naturals”.

Notícia 7

Data → 01/12/2016

Titular → Otra forma de ver la pirámide alimenticia

Autor → Carlos Laorden Zubimendi

Gènere periodístic → Informatiu

Argumentació del text → Negatiu

Secció → Suplement *Planeta Futuro* (Nutrició)

Fonts → Carlos Augusto Monteiro, Nutrición y Salud Pública de la Universidad de São Paulo.

Comentari general → L'article gira entorn al nou enfocament nutricional que dona Brasil per evitar el consum d'aliments ultraprocessats. Explicita les categories de processament d'un aliment. L'autor considera que Brasil "declara la guerra a los alimentos ultraprocesados en un país donde el número de diabéticos supera ya los 14 millones y el número de personas con sobrepeso crece anualmente en casi dos millones."

Notícia 8

Data → 05/12/2018

Autor → Antonio Ortí

Titular → *Por qué casi medio millón de personas siguen en Instagram a este nutricionista de Huelva*

Gènere periodístic → Informatiu

Secció → Suplement *Buena Vida* (nutrició)

Fonts → Carlos Ríos, dietista-nutricionista

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → L'article extens on l'autor explica la proposta "real fooder" del nutricionista i instagramer Carlos Ríos, que vol evitar els productes ultraprocessats i reivindica el menjar real, aquell que no està processat. Proporciona moltes dades sobre estudis realitzats a Espanya sobre el consum de sucres i l'augment de diagnòstics de diabetis i obesitat.

Notícia 9

Data → 23/04/2018

Gènere periodístic → Opinió

Titular → *"Con quinoa" no significa que se más sano*

Secció → Ciència (nutrició)

Fonts → Cap

Autor → Laura Saavedra

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → L'article es centra en el consum de la quinoa com el nou aliment de moda i desmenteix que sigui un *súper aliment*, tal i com la indústria pretén vendre'l. El considera un aliment utilitzat per disfressar altres aliments que no son saludables, en saludables. Un exemple: "Un producto cárnico ultraprocesado, por mucha quinoa que le añadan como ingrediente, seguirá siendo un producto cárnico ultraprocesado".

Notícia 10

Data → 25/01/2018

Autor → Beatriz Portinari

Titular → *Polémica en las redes por el etiquetado de productos procesados para niños*

Gènere periodístic → Informatiu

Secció → Suplement *Mamas&Papas*

Fonts → Carlos Ríos, dietista-nutricionista

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → L'article explica el cas d'una cadena d'alimentació que, davant les crítiques, ha de rectificar i afirmar que la seva selecció 'Azul' no es refereix a productes més saludables, sinó als que no contenen, per exemple, oli de palma.

Notícia 11

Data → 13/12/2017

Gènere periodístic → Informatiu

Titular → *Contar calorías para perder peso no funciona*

Secció → Suplement *Buena Vida* (nutrició)

Autor → Beatriz Portinari

Fonts → Carlos Ríos, dietista-nutricionista

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → La nova dieta de moda es diu "CICO" (Calories In, Calories Out), és una de tantes formes d'aprimar, i consisteix a menjar diàriament menys calories (dins) que les calories que cremem (fora). L'autora considera que "la dieta CICO no distingue alimentos o ingredientes saludables", i fa especial referència als aliments ultraprocessats. "Un plátano y cinco galletas tienen exactamente las mismas 150 kilocalorías, solo que en el caso de la fruta ingerimos nutrientes de calidad que nos dejarán saciados y las galletas engañarán al hambre media hora sin aportar nada bueno".

Notícia 12

Data → 30/03/2017

Gènere periodístic → Informatiu

Titular → *Dietas sin gluten, ¿por qué tanta alarma?*

Secció → Ciència (Nutrició)

Autor → Aitor Sánchez

Fonts → Cao

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → L'article explica per què s'ha posat de moda alimentar-se sense gluten. Es menciona els ultraprocessats per indicar que hi ha productes sense gluten al mercat que "muchacha gente siguiendo una dieta sin gluten mal diseñada, con mucho producto ultraprocesado, que es lo que explica ese mayor riesgo de diabetes 2 que se observa en los consumidores de productos sin gluten".

Notícia 13

Data → 25/12/2018

Gènere periodístic → Informatiu

Titular → *¿Existe la adicción a los alimentos?*

Secció → Ciència (nutrició)

Autor → Beatriz Robles Martínez

Fonts → Cap

Argumentació del text → Neutre

Comentari general → L'article desmenteix que la ciència hagi arribat a un consens sobre la possible addicció als aliments i que, tot i els titulars, aquest trastorn no està establert. Malgrat això, exemplifica algunes comunitats científiques que consideren que els ultraprocessats, que són molt palatables, sí que podrien ser aliments addictes.

Notícia 14

Data → 25/10/2018

Autor → Juan Revenga Frauca

Titular → *Alimentación saludable en el trabajo: lo que el “vending” dice y lo que ofrece*

Gènere periodístic → Informatiu

Secció → Suplement Buena Vida

Fonts → Cap

Argumentació del text → Neutre

Comentari general → L'article esmenta la classificació NOVA, que classifica els ultraprocessats com els aliments amb més sucre, sal i poc recomanables. L'article parla de les màquines de *vending* i parla dels productes ultraprocessats com a aliments que s'hi venen perquè tenen uns costos de producció i logística menors que les possibles opcions fresques.

Notícia 15

Data → 19/03/2018

Autor → Javier Salas

Titular → *Asociaciones de médicos piden la retirada de alimentos poco saludables de las máquinas de los hospitales*

Gènere periodístic → Informatiu

Secció → Ciència

Fonts → Carlos Fernández Escobar, metge

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → “Los médicos están hartos de curar rodeados de alimentos que enferman, productos alimenticios insalubres en el templo de la salud.”. L'article explica com la Asociación de Residentes de Medicina Preventiva y Salud Pública (ARES) ha creat un manifest “sobre la presencia de alimentos poco saludables en máquinas expendedoras de centros sanitarios” que generen, segons les fonts de l'article, una font de malalties cardiovasculars, i “es en gran parte atribuible a la enorme disponibilidad de bebidas azucaradas y alimentos ultraprocesados”.

Notícia 16

Data → 19/01/2017

Gènere periodístic → Informatiu

Titular → *El enemigo cambia de cara: del hambre a la obesidad*

Secció → Suplement Planeta Futuro

Autor → Carlos Laorden Zubimendi

Fonts → Ricardo Rapallo, oficial de Seguretat Alimentària de la FAO

Argumentació del text → Neutre

Comentari general → L'article explica que unes 360 milions de persones (el 58% de la població) pateixen sobrepès a Amèrica Llatina i el Carib, i cita una font experta que argumenta que els ultraprocessats haurien de ser regulats per disminuir-ne el consum.

Notícia 17

Data → 29/12/2018

Secció → Ciència (nutrició)

Titular → *Comer de todo no es comer sano*

Fonts → Miguel Ángel Royo-Bordonada, doctor; Dariush Mozaffarian, epidemiòleg i expert en nutrició

Autor → Julio Basulto Marset

Gènere periodístic → Opinió

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → L'autor considera que una major varietat en la dieta és un pretext per incloure aliments poc saludables: la sobreabundància d'aliments ultraprocessats, considera, posa molt difícil deixar de menjar quan el consumidor ja s'ha saciat. Asmenta, de forma negativa, que el 32% de les calories que prenen els espanyols provenen de productes ultraprocessats.

Notícia 18

Data → 09/07/2018

Gènere periodístic → Interpretatiu

Titular → *La preocupante realidad de la alimentación de los niños españoles*

Secció → Ciència (nutrició)

Autor → Pablo Zumaquero Jarana

Fonts → Fundació Espanyola de Nutrició

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → L'autor fa un repàs pels hàbits alimentaris dels menors mostrant les pautes més perilloses. Esmenta que els nens espanyols consumeixen més del 50% dels seus calories diàries en forma de productes ultraprocessados, i ho considera una "xifra esgarrifosa".

Notícia 19

Data → 07/05/2018

Secció → Ciència (nutrició)

Titular → *No lo compres, que te lo comes*

Fonts → Carlos Casabona, nutricionista; Clifford B. Saper, revista Neuron; Juanjo Cáceres, doctor

Autor → Julio Basulto Marset

Gènere periodístic → Opinió

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → L'autor considera que la millor manera de combatre els impuls d'ingerir aliments malsans és no tenir-los a mà. Fa referència als aliments ultraprocessats com a malsans, i cita quatre factors culpables de no poder resistir la tentació de consumir-los, entre ells, la publicitat i el màrqueting enganyós.

Notícia 20

Data→ 01/05/2018

Titular→ *Las patatas fritas y otros 3.500 alimentos van a cambiar su receta (a mejor)*

Autor→ Marta del Valle

Gènere periodístic→ informatiu

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → L'autora cita diferents nutricionistes que consideren els ultraprocessats com a aliments de baixa qualitat nutricional.

Secció→ Suplemento Buena Vida

Fonts→ Agència Espanyola de Consum, Seguretat Alimentària y Nutrició (Aecosan); Carlos Monteiro; Jean-Claude Moubarac, professor de nutrició.

Notícia 21

Data→ 30/04/2018

Titular→ *Por qué es una mala noticia que la industria se aproveche del auge vegano*

Autor→ Lucia Martínez

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → El mateix subtítol de la notícia argumenta que l'augment dels consumidors vegans omple els supermercats de productes 'vegan', però insans, ja que són realment ultraprocessats. L'autora considera que “avui es pot portar tranquil·lament una alimentació vegana basada en ultraprocesados sense trepitjar res més que un super de barri”, i remarca que “vegà” no significa “saludable”, ja que podria tractar-se d'aliments ultraprocessats.

Gènere periodístic→ Opinió

Secció→ Ciència (nutrició)

Fonts→ Cap

Notícia 22

Data→ 06/03/2018

Titular→ *¿Cómo es posible que “alimentos” dañinos se dejen al libre comercio?*

Autor→ Carlos Laorden Zubimendi

Argumentació del text→ Neutre

Comentari general → Es tracta d'una entrevista al subdirector general de la FAO, Julio Berdegué, reflexiona sobre el repunt de la fam i la "epidèmia" d'obesitat a Amèrica Llatina. L'entrevistat considera que els aliments ultraprocessats, considerant-se uns productes que estan matant a milers de persones, haurien de ser regulats igual que les armes.

Gènere periodístic→ Interpretatiu: entrevista

Secció→ Suplement Planeta Futuro

Fonts→ Julio Berdegué, subdirector general de la FAO

Notícia 23

Data→ 14/05/2017

Gènere periodístic→ Informatiu

Titular→ *Mitos de la mala alimentación*

Secció→ Ciència (idees)

Autor→ Aitor Sánchez

Fonts→ OMS

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → L'autor vol desmentir els rumors que circulen sobre aliments com l'oli de palma, el gluten o el sucre que no sempre responen a la realitat. Menciona els ultraprocessats com a perjudicials perquè és per la refinació i processament d'aquests productes com l'oli de palma, que segons l'autor no són saludables.

Notícia 24

Data→ 02/12/2016

Fonts→ Corinna Hawkes, directora del centre per a polítiques alimentàries de la Universitat de la Ciutat de Londres; FAO; Rassoul Dinarwand, Administración alimentaria iraní; Wilma Freire, Universidad de San Francisco de Quito (Ecuador); Anna Taylor, The Food Foundation).

Titular→ *¿Qué estamos comiendo?*

Autor→ Carlos Laorden Zubimendi

Gènere periodístic→ Informatiu

Secció→ Suplement *Planeta Futuro*

Argumentació del text→ Neutre

Comentari general → L'article explica que experts de diferents països assenyalen la necessitat de regular l'etiquetatge i la publicitat dels aliments per lluitar contra el sobrepès i altres malalties produïdes pels productes ultraprocessats.

Notícia 25

Data→ 06/10/2015

Gènere periodístic→ Informatiu

Titular→ *La cara oculta del aceite de palma*

Secció→ Blog *3500 millones*

Autor→ Redacció

Fonts→ Cap

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → L'article, escrit per l'editorial, considera que el model orientat al lucre requereix cada vegada més hectàrees perquè l'abundància d'oferta generi en preus barats, i disminueixin d'aquesta manera els costos de producció de les indústries globals dels aliments ultraprocessats, la cosmètica i els agrocombustibles .

Notícia 26

Data → 18/12/2018

Gènere periodístic → Informatiu

Titular → *Así se enseña a un niño a comer sano y sin rechistar*

Secció → Suplement Buena Vida

Autor → Natalia López Pevida

Fonts → Teresa Ureta, nutricionsita

Argumentació del text → Neutre

Comentari general → L'article parla sobre les claus per fomentar una dieta saludable que ajudi a prevenir problemes com l'obesitat a els nens més petits. Es menciona els aliments ultraprocessats únicament per la font citada, que comenta que hi ha molts estudis que els senyalen com a aliments dissenyats perquè agradin al paladar humà.

Notícia 27

Data → 04/12/2018

Gènere periodístic → Informatiu

Titular → *¿Es mejor no desayunar que tomar magdalenas con bebida coholateada?*

Secció → Ciència (nutrició)

Autor → Lucia Martínez

Fonts → SER; Juan Llorca, cuiner; Conselleria de Salut de Catalunya; Ministeri de Salut.

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → L'article pretén diferenciar la desnutrició amb la malnutrició, i fa esment als ultraprocessats de la següent manera: "defender el consumo de alimentos ultraprocesados insanos precisamente en esa población es altamente disonante".

Notícia 28

Data → 20/11/2018

Gènere periodístic → Informatiu

Titular → *Cómo funciona NutriStore, el nuevo etiquetado de alimentos: críticas y virtudes del semáforo nutricional*

Secció → Ciència (Nutrició)

Autor → Iodia Sota

Fonts → Nancy Babio, presidenta del Col·legi de Dietistes-Nutricionistes de Catalunya.

Argumentació del text → Neutre

Comentari general → L'article informa sobre la decisió de Sanitat que anuncia un nou etiquetatge amb codi de color que competeix amb el de la indústria, i l'autora presenta una guia per no perdre's al supermercat. Només es parla dels productes ultraprocessats a través de la font mencionada, que considera que l'oli d'oliva no ho és.

Notícia 29

Data → 06/11/2018

Titular → *"The Times" se pregunta por qué los españoles vivimos tanto, si*

bebemos y fumamos; “Más sexo y tapas” dice

Autor → Redacció

Gènere periodístic → Informatiu

Argumentació del text → Neutre

Comentari general → Segons un estudi de la Universitat de Washington, Espanya serà el país amb més esperança del món el 2040. Els ultraprocessats els cita la font d'informació, Helen Bond, que diu que només el 20% d'espanyols compra productes ultraprocessats. La resta de l'article no té res a veure amb l'estudi en qüestió d'aquest treball.

Notícia 30

Data → 31/10/2018

Titular → *Azúcar, soja y aceite de palma: los Nuevos “monarcas agrícolas”*

Autor → Natzaret Castro

Argumentació del text → Neutre

Comentari general → L'article explica com la utilització del sucre, la soja i l'oli de palma té conseqüències no només en la nostra salut, també en comunitats locals i en el medi ambient. Sobre els aliments ultraprocessats, només se'n diu que l'oli vegetal s'utilitza per fer productes ultraprocessats.

Notícia 31

Data → 18/10/2018

Titular → *¿Podría una aspirina prevenir la obesidad y el cáncer?*

Autor → Ángeles Gómez López

Argumentació del text → Neutre

Comentari general → La font d'informació de l'article, que tracta sobre la prevenció de malalties inflamatòries, considera que cal seguir una dieta que no promogui la inflamació, i recomana seguir a llarg termini una dieta basada en *aliments* reals, que no siguin ultraprocessats.

Notícia 32

Data → 05/10/2018

Titular → *¿Elegimos libremente nuestra dieta?*

Autor → Carlos Laorden Zubimendi

Secció → Suplement *Buena Vida*

Fonts → Helen Bond, portaveu de la *British Dietetic Association*

Gènere periodístic → Informatiu

Secció → Blog *3500 millones*

Fonts → Cap

Gènere periodístic → Informatiu

Secció → Suplement *Buena Vida*

Fonts → Ramón de Cangas

Gènere periodístic → Informatiu

Secció → Suplement *Planeta Futuro*

Fonts → Eurídice Martínez, investigadora de la Universidad de Sao Paulo

Argumentació del text → Neutre

Comentari general → L'article relaciona la publicitat, la manca de temps, la comoditat, el preu i l'entorn alimentari en què ens movem com a condicionant de les nostres decisions a l'hora de decidir què menjar. Només es mencionen els ultraprocessats a través de la font d'informació esmentada, que considera que els aliments ultraprocessats es poden trobar a tots els llocs i a totes hores.

Notícia 33

Data → 10/07/2018

Titular → *“Los niños no son un cubo de basura, hay que darles cosas más saludables”*

Autor → Diana Oliver

Gènere periodístic → Interpretatiu: entrevista

Secció → Suplement *Mamas&Papas*

Fonts → L'entrevistada Paloma Gil, doctora especialista en Endocrinologia i Nutrició

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → L'entrevista a una especialista en endocrinologia i nutrició, menciona els ultraprocessats de la següent manera: “El exceso de productos ultraprocesados puede causar en el futuro patologías como la diabetes, la hipertensión, el cáncer o enfermedades mentales como la depresión.”

Notícia 34

Data → 14/06/2018

Titular → *Niños con siete años con un trastorno alimenticio, ¿qué está pasando?*

Autor → Jesús Martínez

Secció → Suplement *Mamas&Papas*

Fonts → Fundació ADANER; Julio Basulto; Carlos Casabona; Natalia Moragues

Gènere periodístic → Informatiu

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → Es menciona els ultraprocessats com els causants de cada vegada hi ha més casos de trastorns alimentaris en nens petits.

Notícia 35

Data → 13/06/2018

Titular → *¿Por qué no engorda la fruta, si tiene azúcar?*

Autor → Julio Basulto Marset

Gènere periodístic → Informatiu

Secció → Ciència (nutrició)

Fonts → Fundació ADANER, Julio Basulto; Carlos Casabona; Natalia Moragues

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → L'autor explica que pels nutricionistes és frustrant explicar que aliments com la fruita no provoquen sobrepès, tot i tenir sucre. Es menciona als aliments ultraprocessats per esmentar que engreixen, perquè porten sucres afegits i no naturalment presents com la fruita.

Notícia 36

Data → 17/05/2018

Autor → Sarah Palanques Tost

Titular → *Helados, carne picada o galletas: una nueva razón por la que los expertos los tienen en el punto de mira*

Gènere periodístic → Informatiu

Secció → Suplement *Buena Vida*

Fonts → Cap

Argumentació del text → Neutre

Comentari general → L'article explica la història de l'entrada del sucre a la vida dels consumidors, i de com es va popularitzar el seu ús en els ultraprocessats, que més tard va regular la Comunitat Europea.

Notícia 37

Data → 11/05/2018

Gènere periodístic → Opinió

Titular → *Si no quieres recuperar el peso perdido y deseas fortalecer los músculos sigue esta dieta*

Secció → Suplement *ICON*

Fonts → Álvaro Sánchez, dietista-nutricionista

Autor → Sara Navas

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → L'article proposa un seguit de mesures per no recuperar el pes perdut durant una dieta, i una de les mesures recomana menjar ultraprocessats només de forma esporàdica.

Notícia 38

Data → 30/04/2018

Gènere periodístic → Informatiu

Titular → *Perder el corazón*

Secció → Suplement *El País Semanal*

Autor → Andoni Luis Aduriz

Fonts → Cap

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → L'article posa èmfasi en la jerarquia alimentària que proposa més aliments ultraprocessats i ingredients hipercalòrics.

Notícia 39

Data→ 16/03/2018

Gènere periodístic→ Interpretatiu

Titular→ Hospitales y máquinas de comida

Secció→ Blog *La Defensora del Lector*

Autor→ Lola Galán

Fonts→ Cap

Argumentació del text→ Neutre

Comentari general → L'article explica com la patronal del sector hospitalari protesta per un article d'"El Comidista" que denunciava els aliments insans que s'ofereixen a les dispensadores de menjar dels hospitals. Aquests aliments insans són, segons l'article denunciat, aliments ultraprocessats. L'article citat no conté crítica a aquest altre article ni als aliments ultraprocessats en concret.

Notícia 40

Data→ 15/03/2018

Gènere periodístic→ Informatiu

Titular→ *Menús escolares contra la obesidad*

Secció→ Suplement *Planeta Futuro*

Autor→ Carlos Laorden Zubimendi

Fonts→ Eric Regis, professor de Agricultura; Sunita Daniel, oficial FAO

Argumentació del text→ Neutre

Comentari general → L'article relacions l'ús d'aliments ultraprocessats als menús escolars amb el seu preu inferior.

Notícia 41

Data→ 11/03/2018

Gènere periodístic→ Informatiu

Titular→ *A esta receta contra el hambre le faltan fondos y atención a los rezagados y le sobran azúcar y huracanes*

Secció→ Suplement *Planeta Futuro*

Autor→ Carlos Laorden Zubimendi

Fonts→ Mario Montero, representant de la Indústria Alimentària a Xile

Argumentació del text→ Positiu

Comentari general → L'article menciona els ultraprocessats des de la cita de la font mencionada, que considera que no hi ha evidències científiques que sigui que els ultraprocessats són aliments perjudicials.

Notícia 42

Data→ 01/02/2018

Gènere periodístic→ Entrevista

Titular→ *¿Por qué España es el único país donde se desayunan postres?*

Secció→ Suplement *Buena Vida*

Autor→ Kristin Suleng

Fonts→ L'entrevistada Daniel Ursúa,
dietista-nutricionista

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → L'entrevista destaca els aliments ultraprocessats només un cop per recomanar desterrar-los dels esmorzars.

Notícia 43

Data→ 15/12/2017

Gènere periodístic→ Interpretatiu

Titular→ *¿Su hijo está irritable? Puede que le falte un buen desayuno*

Secció→ Suplement Buena Vida

Autor→ Kristin Suleng

Fonts→ Cap de rellevant

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → L'article destaca que entre el 20% i el 40% dels nens van a classe sense esmorzar, i menciona els resultats d'un estudi que afirma que hi ha una relació entre fer un esmorzar pobre en nutrients, amb excés de sucre i de productes processats, -com pastisseria industrial, cereals ensucrats o productes carnis ultraprocessats (salsitxes, embotits) - amb la falta de concentració, nerviosisme i irritabilitat.

Notícia 44

Data→ 24/10/2017

Gènere periodístic→ Interpretatiu

Titular→ *¿Por qué tu hijo devora la fruta y el mío no? No, no es por suerte*

Secció→ Suplement Mamas&Papas

Autor→ Adrián Cordellat

Fonts→ Natalia Moragues, dietista-nutricionista

Argumentació del text→ Neutre

Comentari general → L'article desmenteix que hi hagi nens "mal menjadors", i afirma que l'actitud dels pares és clau. Només mencionen els aliments ultraprocessats dient que són la via fàcil dels pares per quedar-se tranquils veient que els seus fills mengen.

Notícia 45

Data→ 22/10/2017

Gènere periodístic→ Interpretatiu: entrevista

Titular→ *“Hemos entregado nuestra alimentación a otros”*

Secció→ Suplement Planeta Futuro

Autor→ Carlos Laorden

Fonts→ José Graziano de Silva, FAO

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → El director general de la FAO, José Graziano da Silva, creu que els poders públics han d'intervenir per garantir una nutrició adequada dels seus ciutadans.

Notícia 46

Data → 14/05/2017

Secció → Ciència (Idees)

Titular → *¿Sabemos lo que comemos?*

Fonts → Antonia Tagle, assessora en alimentació saludable

Autor → Cristina Galindo

Gènere periodístic → Opinió

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → Parla sobre la creixent inquietud per la salut i la sostenibilitat, que ha disparat la preocupació pel que es menja. L'article cita els aliments ultraprocessats per dir que n'hi ha masses als supermercats, en contrast amb molt poques verdures i fruites, massa menjar ràpid i poca cuina casolana.

Notícia 47

Data → 04/04/2017

Gènere periodístic → Opinió

Titular → *Espanoles sin derechos frente al hambre*

Secció → Suplement *Planeta Futuro*

Autor → J.M Medina i J.L Vivero

Fonts → CDESC

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → Tot i els tractats internacionals de drets humans subscrits, Espanya no ha establert un reconeixement exprés i efectiu del dret a l'alimentació. Els autors de l'article consideren que l'Estat al·ludeix les seves obligacions com a garants del dret a l'alimentació i les seves responsabilitats com a subministradors d'aliments que haurien de ser saludables i nutritius i no ultraprocessats i rics en sucres, sal i greixos afegits.

Notícia 48

Data → 14/03/2017

Gènere periodístic → Opinió

Titular → *Cada día comemos más seguro, pero menos sano*

Secció → Ciència (nutrició)

Autor → Laura Saavedra

Fonts → Cap de rellevant

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → L'article considera que l'alimentació suposa una gran paradoxa: que hi ha més controls però que és menys saludable. L'autora considera que "el menjar de veritat no necessita segell de qualitat". Opina que la qualitat és un concepte abstracte, subjectiu i manipulable, i argumenta que "està de moda incloure en l'etiquetatge de productes alimentaris -normalment de productes ultraprocessats el consum, en realitat, hauria de evitar-se- el segell d'alguna associació científica o mèdica col·laboradora de la marca".

Notícia 49

Data → 20/02/2017

Titular → *Miguel Ángel Martínez González, el sabio de la dieta mediterránea*

Autor → Cristina Galindo

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → L'entrevistat argumenta que els ultraprocessats estan a la nostra disposició a tots els llocs i a qualsevol hora, a preu molt barat, i que porten molta grassa, sucre i sal, "contra la naturalesa del mateix producte".

Gènere periodístic → Interpretatiu: entrevista

Secció → Suplement El País Semanal

Fonts → L'entrevistat

Notícia 50

Data → 07/02/2017

Titular → *¿Esta justificada la alerta sobre tostar y el cáncer?*

Autor → Aitor Sánchez

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → Només es mencionen els ultraprocessats per considerar-los no-saludables.

Gènere periodístic → Informatiu

Secció → Ciència (nutrició)

Fonts → Food Standards Agency, l'agència de Normes Alimentàries del Regne Unit

Notícia 51

Data → 26/01/2017

Titular → *Estas son las ocho dietas que prometen mejores resultados*

Autor → Javier Peláez

Gènere periodístic → Opinió

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → Només es mencionen els ultraprocessats per raonar que només s'obtenen bons resultats al seguir una dieta quan aquests s'eliminen o es restringeixen.

Secció → Suplement Buena Vida

Fonts → María Manera Bassols, membre de la Sociedad Científica Española de Dietética y Nutrición (SEDYN)

Notícia 52

Data → 23/12/2016

Titular → *Lo importante es lo que comes entre Navidad y Navidad*

Autor → Laura Saavedra

Gènere periodístic → Opinió

Secció → Suplement Buena Vida

Fonts → Cap de rellevant

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → L'autora considera que no hem de preocupar-nos tant pels excessos de les festes de Nadal sinó per la nostra alimentació durant la resta de l'any, i menciona els ultraprocessats dient que "Si sueles basar tu alimentación en el consumo de productos ultraprocesados, pocas frutas y verduras, también es bastante probable que lo mantengas. Con esto trato de decirte que tus hábitos de alimentación serán (casi) los mismos durante las fiestas".

Notícia 53

Data → 15/11/2016

Gènere periodístic → Informatiu

Titular → *La diabetes en México: el peor de los mundos posibles*

Secció → Internacional

Autor → Abelardo Avila Curiel

Fonts → Cap de rellevant

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → Tracta l'accelerat increment de casos presenta les característiques d'una catàstrofe epidemiològica. Només es mencionen els ultraprocessats per culpar-los dels canvis de producció en els conreus que ara enlloc de ser de blat, fruites o verdura és d'ingredients per fabricar productes ultraprocessats.

Notícia 54

Data → 16/10/2016

Gènere periodístic → Informatiu

Titular → *Por mucho que lo diga el envase, los alimentos saludables no existen*

Secció → Suplement Buena Vida

Autor → Elena Horrillo

Fonts → Miguel A. Lurueña, doctor en Ciència i Tecnologia dels Aliments

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → L'autora fa una revisió dels termes nutricionals, que segons ella no són el que semblen. Els ultraprocessats són citats per la font mencionada, que vol remarcar la diferència entre el terme refinat i ultraprocessat, considerant que es confonen i s'utilitzen per donar una imatge més atractiva i sana al producte.

Notícia 55

Data → 13/12/2018

Gènere periodístic → Opinió: cartes a la directora

Titular → *Ataque a nuestra salud*

Secció → Opinió

Autor → Borja Goñi Berastegui

Fonts → Cap de rellevant

Argumentació del text → Neutre

Comentari general → Es tracta d'una carta a la directora d'El País, d'una lectora que considera que ara ja no es cuinen els aliments com abans, però que això és culpa de treballar masses hores i tenir poc temps per dedicar a cuidar l'alimentació. Argumenta això de la següent manera: "Creo que el ataque a nuestra salud no se puede achacar solo a nuestros hábitos alimentarios, sino también al tipo de vida que se nos está exigiendo que vivamos."

Notícia 56

Data → 22/09/2018

Gènere periodístic → Opinió: editorial

Titular → *Alimentos Engañosos*

Secció → Opinió

Autor → Redacció

Fonts → OMS

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → L'article tracta sobre la creixent quantitat de productes que diuen protegir la salut sense proves, i exigeix una regulació més exigent. Ho argumenta de la següent manera: "Añadir quinoa a un embutido, no lo hace más saludable y en cambio, puede llevar a la idea de que este producto ultraprocesado, que la OMS recomienda evitar, pasa a ser beneficioso."

Notícia 57

Data → 31/05/2018

Gènere periodístic → Informatiu

Titular → *Refrescos, "ganchitos" y chucherías: la comdia basura llega a los indígenas*

Secció → Suplement *Planeta Futuro*

Autor → Carlos Laorden Zubimendi

Fonts → Lorenzo Mariano, doctor en Antropologia de la Universitat d'Extremadura

Argumentació del text → Neutre

Comentari general → Un estudi analitza els canvis en la dieta de les comunitats cho'orti, a Guatemala, que es relaciona amb malalties com el sobrepès i l'obesitat. Segons l'article, aquest canvi de dieta va relacionat amb una pujada del 13% respecte a 1999 en la ingesta de snacks i altres lliminadures ultraprocesades a la regió. No se'n fa crítica però s'evidencia que els ultraprocesats són els causants d'aquestes malalties.

Notícia 58

Data → 17/11/2017

Autor → Lucía Martínez, Aitor Sánchez

Titular → *¿Por qué se sigue recomendando carne a los niños si no es una prioridad de salud pública?*

Gènere periodístic → Informatiu

Secció → Ciència (nutrició)

Fonts → Cap de rellevant

Argumentació del text → Neutre

Comentari general → Els autors debaten sobre la imprescindibilitat de la carn en l'alimentació i mencionen els ultraprocessats només per comentar que a Espanya es menja molta carn ultraprocessada.

Notícia 59

Data → 19/10/2017

Gènere periodístic → Opinió

Titular → *¿Sabe un niño de ciudad de dónde salen las patatas?*

Secció → Suplement *Planeta Futuro*

Fonts → Cap de rellevant

Autor → Carlos Laorden Zubimendi

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → L'article tracta sobre el debat generat a València sobre els efectes de l'alimentació urbana i de la distància entre els ciutadans i aquells qui produeixen el seu menjar. Es mencionen els ultraprocessats de la següent manera: "O ignorar todo el proceso y vivir entre comida empaquetada, ultraprocesada o rápida empuja hacia el sobrepeso o la obesidad".

Notícia 60

Data → 19/10/2017

Gènere periodístic → Informatiu

Titular → *Obesidad y desnutrición en niños, dos caras de la misma moneda*

Secció → Suplement *Mama&Papa*

Fonts → Cap de rellevant

Autor → Patricia Jara

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → Amèrica Llatina i el Carib lluiten per reduir la desnutrició crònica infantil mentre veuen com augmenta dramàticament el nombre de nens amb sobrepès. Aquest problema, segons l'article, és degut a l'escassetat d'aliments saludables en sectors econòmicament endarrerits, i a la disponibilitat i accés fàcil a aliments alts en greixos i sucres, com els ultraprocessats.

Notícia 61

Data → 25/07/2018

Gènere periodístic → Informatiu

Titular → *La seducción del azúcar*

Secció → Suplement *El País Semanal*

Fonts → Cap de rellevant

Autor → J.M. Mulet

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → L'article parla sobre com el sucre ens aporta energia ràpida, i que per això ha estat determinant en l'evolució de l'ésser humà, però que ara està present en la majoria dels aliments i això pot ser letal per la nostra salut. L'autor relaciona el sucre amb els aliments ultraprocessats, ambdós causants de malalties com la obesitat i la diabetis.

Notícia 62

Data→ 09/05/2018

Gènere periodístic→ Opinió

Titular→ *Nueve falsas creencias en torno a la alimentación de los niños*

Secció→ Suplement *Mama&Papa*

Autor→ Diana Oliver

Fonts→ Griselda Herrero, dietista-nutricionista; OMS

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → L'article proposa un seguit de recomenacions pels pares en l'àmbit de nutrició pels seus fills, i desmonta una sèrie de falses creencies. En la sisena falsa creencia, la font mencionada recomana evitar el consum d'ultraprocessats, segons estableix també la OMS.

e. El Punt Avui

PREMSA IMPRESA

Notícia 1

Data→ 6-06-2017

Gènere periodístic→ Informatiu

Titular→ *La difícil lluita contra els greixos*

Secció→ Societat. Nutrició

Autor→ Virtudes Pérez

Fonts→ Lluís Salvadó, secretari d'Hisenda; Abel Mariné, catedràtic de nutrició de la UB; OMS; Gemma Salvador, dietista i nutricionista de l'Agència de Salut Pública; Lluís Serra-Majem, doctor en nutrició i especialista en medicina preventiva i salut públic; doctora Imma Palma, directora grau en nutrició humana de la Blanquerna; L'Agència Espanyola de Consum i Seguretat Alimentària; L'Agència Catalana de Seguretat Alimentària.

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → Article informatiu sobre la idea de la Generalitat d'impulsar una taxa per els aliments processats i saturats. A més, parla de la problemàtica dels aliments trans i tot el que impliquen. La paraula ultraprocessats apareix directament en una cita d'un expert però durant l'article s'hi parla indirectament. L'article ve acompanyat d'uns esquemes sobre la classificació dels greixos. Dues cares.

Notícia 2

Data→ 27/09/2016

Gènere periodístic→ Informatiu

Titular→ *Els nens poden ser vegans*

Secció→ Societat. Alimentació

Autor→ Virtudes Pérez

Fonts→ Ramon Tormo, pediatra i expert en nutrició; Fundació Alícia; Àlex Vidal, dietista-nutricionista i professor de la UOC; Albert Mariné, catedràtic de nutrició de la UB; Montse Fernández, advocada i “pacient”;

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → Controvèrsia sobre l'alimentació vegana en els nens. L'article no parla dels ultraprocessats, només ho esmenta una cita d'un nutricionista per referir-se a què es critica sempre les dietes veganes i no tan les dietes basades en aquest tipus d'aliments. Dues cares.

Notícia 3

Data→ 18/12/2018

Gènere periodístic→ Informatiu

Titular→ *Nova guia de Salut amb consells per a una alimentació saludable*

Secció→ Societat

Fonts→ Agència de Salut Pública

Autor→ Agència Catalana de Notícies

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → En un paràgraf explica el més destacat de la guia de l'Agència de Salut Pública.

PREMSA ONLINE

Notícia 4

Data→ 12/10/2018

Gènere periodístic→ Opinió

Titular→ *Aliments ultraprocessats*

Secció→ Opinió

Autor→ Abel Mariné, professor emèrit de nutrició i bomatologia UB

Fonts→ Carmen Ferrer, professora del grau de farmàcia i nutrició humana de la Blanquerna/Ramon Llull; Universitat de Sao Paulo; British Medical Journal;

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → L'autor dona la seva opinió sobre el tema dels ultraprocessats tractat en una conferència realitzada a les Franqueses del Vallès.

f. El Segre

PREMSA IMPRESA

Notícia 1

Data→ 22/12/2018

Titular→ *Salut valora el seu paper en la dieta*

Autor→ Carlos Laorden

Gènere periodístic → informatiu

Secció → Campanya Consum

Fonts → Agència de Salut Pública

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → La notícia parla sobre l'oli d'oliva verge extra, l'augment del seu consum i els seus beneficis. Es fa menció als ultraprocessats citant la nova guia d'alimentació saludable de l'Agència de Salut Pública de Catalunya, que en recomana reduir el consum, juntament amb la sal, sucres, carn vermella, i aliments processats. Un paràgraf

Notícia 2

Data → 20/04/2017

Gènere periodístic → Interpretatiu: entrevista

Titular → *Els arbres no ens deixen veure el bosc*

Secció → Nutrició

Autor → S. Diego

Fonts → Cristina Monero, Dietista i Nutricionista HUAV

Argumentació del text → Neutre

Comentari general → Monero recomana que “cuantos menos alimentos ultraprocesados consumamos, menos riesgo tendremos de consumir alimentos poco saludables” responnent a la polèmica sobre l'oli de palma.

PREMSA ONLINE

Notícia 3

Data → 20/04/2017

Gènere periodístic → Interpretatiu: reportatge + entrevista

Titular → *Un oli en el punt de mira*

Secció → Més Notícies

Autor → S. Diego

Fonts → Cristina Moreno (entrevistada)

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → Reportatge sobre l'oli de palma i entrevista a Cristina Moreno, dietista i nutricionista del Servei d'Endocrinologia i Nutrició de l'hospital Arnau de Vilanova. L'entrevistada recomana consumir menys ultraprocessats.

g. Diari de Tarragona

PREMSA IMPRESA

Notícia 1

Data → 11/04/2018

Titular→ *A más esperanza de vida, más riesgo de cáncer*

Autor→ Javier Díaz Plaza

Gènere periodístic→ Interpretatiu: entrevista

Secció→ Salut

Fonts→ Núria Dueñas, metgessa

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → L'entrevista es centra en la prevenció de càncer, en concret de tumors gastrointestinals. La metgessa Dueñas aconsella no menjar ultraprocessats, i destaca la impossibilitat de evitar les substàncies tòxiques d'aquests aliments.

Notícia 2

Data→ 01/04/2018

Gènere periodístic→ Informatiu

Titular→ *Tan vital es lo que comemos como con quién y dónde lo hacemos*

Secció→ Salut-nutrició

Autor→ agència EFE

Fonts→ Victoria Lozada, dietista nutricionista

Argumentació del text→ Neutre

Comentari general → La font de la notícia considera que no hauria d'haver-hi "aliments prohibits", però que el consum d'aliments ultraprocessats s'hauria de limitar. Malgrat això, el titular de la notícia pot donar a entendre que els ultraprocessats no són tan nocius com realment són.

Notícia 3

Data→ 09/04/2017

Gènere periodístic→ Informatiu

Titular→ *¿Una dieta sin gluten es más sana?*

Secció→ Comunitats autònomes i províncies

Autor→ Silvia Fornós

Fonts→ Rosa Bar, dietista-nutricionista

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → La font de la notícia considera que "De nada nos servir el esfuerzo que hagamos si basamos nuestra alimentacin en productos procesados como panes, salsas, bolleras, galletas y otros alimentos ultraprocesados 'sin gluten'", recomana menjar més fruita i verdura.

Notícia 4

Data→ 03/02/2014

Gènere periodístic→ Informatiu

Titular→ *Piden mayor regulación económica contra el consumo de comida rápida*

Secció→ Salut

Autor→ Redacció

Fonts→ OMS, Organización para la Alimentación y la Agricultura de las Naciones Unidas

Argumentació del text → Neutre

Comentari general → La notícia explica a fons un estudi publicat per la OMS on, entre diverses mesures, es recomana als governs impedir la difusió de productes ultraprocessats i la potenciació dels aliments frescos. Detalla les mesures que es demana als estats, com la regulació de la publicitat dels productes ultraprocessats -sobretot en nens-, i un sistema d'etiquetatge més eficaç.

h. El Mundo

PREMSA IMPRESA

Notícia 1

Data → 2/05/2017

Autor → Cristina G. Lucio

Titular → *El aceite de palma es el último demonio pero no el único*

Gènere periodístic → Informatiu

Secció → Salut

Fonts → Agencia Española de Consumo, Seguridad Alimentaria y Nutrición (Aecosan); OMS; Aitor Sánchez, dietista-nutricionista; Agencia Europea de Seguridad Alimentaria (EFSA); *The New England Journal Of Medicine*; Miguel Ángel Lurueña, especialista en Tecnología dels aliments; Carlos Ríos; Martínez y Sánchez;

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → Article sobre l'oli de palma que l'anomena "el rei de los productos ultraprocesados". Relaciona aquesta idea amb la resta dels aliments ultraprocessats. També parlen del fet que deixar l'oli de palma és un pas, però que cal deixar no només un component sinó tots els productes ultraprocessats. Al voltant del text hi ha gràfics i dibuixos per exemplificar el que s'està explicant. Dues cares.

Notícia 2

Data → 7/04/2017

Gènere periodístic → Interpretatiu

Titular → *El verdadero elixir de la vida*

Secció → Societat

Autor → Cristina G. Lucio

Fonts → Rosa López Mongil, coordinadora del Grupo de Trabajo de Nutrición de la Sociedad Española de Geriátría y Gerontología (SEGG); Miguel Ángel Martínez, catedràtic de Medicina Preventiva i Salut Pública; OMS; Soledad Ballesteros, responsable Grupo de Estudios en Envejecimiento y Enfermedades Neurodegenerativas de la UNED; estudio de la revista *Current Aging Science*.

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → Parla de que hi ha d'haver un canvi en la nostra alimentació i el primer pas és reduir els aliments processats i ultraprocessats. Cal augmentar el nivell d'esport diari. Tot això acompanyat de la informació sobre l'alimentació de la gent gran. Una pàgina.

Notícia 3

Data → 10/11/2017

Autor → Cristina G. Lucio

Titular → *Los “vecinos” de tu intestino influyen en la salud*

Gènere periodístic → Informatiu

Secció → Salut

Fonts → revista *Science*; Ignacio Gil Bazo, codirector d'Oncologia Mèdica de la Clínica Universitat de Navarra; José María Ordovás, director del Laboratorio de Nutrición y Genética de la Universidad de Tübingen (EEUU); Francisco Guarner, director de l'Àrea Digestiva de l'Hospital Vall d'Hebron de Barcelona.

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → L'article comenta diferents estudis sobre les bactèries dels intestins. Explica que per aconseguir un perfil saludable de la microbiòtica dels intestins és necessària una bona dieta i que els ultraprocessats promouen el contrari. Una pàgina.

Notícia 4

Data → 4/02/2018

Gènere periodístic → Interpretatiu (entrevista indirecta)

Titular → *Grandes mentiras y falsas creencias*

Secció → Suplement ZEN (benestar)

Autor → Amaya García

Fonts → Deborah García, química; revista *The Lancet*; metge Andrew Wakefield

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → Entrevista indirecta a una química que parla sobre el seu llibre: *¿Que se le van las vitaminas! Mitos y secretos que solo la ciencia puede resolver*. Dins de l'anàlisi que fan sobre el llibre parlen de l'oli de palma i diu “el aceite de palma (...) se encuentra en los ultraprocesados que, lleven o no aceite de palma, van a ser poco saludables”. Una pàgina.

Notícia 5

Data → 14/02/2018

Autor → Cristina G. Lucio

Titular → *Por qué los bollos no serán más sanos*

Gènere periodístic → Informatiu

Secció → suplement *Papel*

Fonts → Ministeri de Sanitat; Agencia Española de Consumo, Seguridad Alimentaria y Nutrición (Aecosan); ministra de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad, Dolors Montserrat; Ildefonso Hernández, portavoz de la Sociedad Española de Salud Pública y Administración Sanitaria (Sespas); Luis Jiménez, químico; OMS; Encuesta Nacional de Consumo de Alimentos

y Bebidas (Enalia); Miguel Ángel Martínez González, catedrático de Medicina Preventiva y Salud Pública de la Universidad de Navarra; Aitor Sánchez, dietista-nutricionista; Manuel Anguita, presidente de la Sociedad Española de Cardiología (SEC); Marian Dal-Re, vocal asesor de la Aecosan; Federación de Industrias de la Alimentación y Bebidas (FIAB); Miguel Ángel Lurueña, especialista en Tecnología de los Alimentos.

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → L'article parla sobre la nova proposta del govern espanyol sobre que els aliments ultraprocessats tindran un perfil més saludable. No tothom està d'acord en què això afecti gaire a la salut. El que es pretén fer, no influirà gaire ja que el canvi no és gens significatiu. La notícia dona veu a totes les parts. Dues cares.

Notícia 6

Data → 3/04/2018

Gènere periodístic → Opinió

Titular → *¿Cenas? Sí, Gracias*

Secció → Suplemento YoDona y dentro de Fitness

Autor → Cristina Martín Frutos

Fonts → Luján Soler, decana del Colegio Profesional de Dietistas Nutricionistas de la Comunidad de Madrid (Codinma); María Hernández-Alcalá, especialista en Nutrición Clínica y Salud Pública y cofundadora de FuturLife21;

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → L'article comenta l'hàbit del sopar i el tipus d'alimentació que s'ha de seguir en aquest àpat. La paraula ultraprocessats només apareix en una cita per referir-se a tots aquells aliments que s'han de reduir. Al costat de l'article et dona idees de 4 menús d'exemple. 2 cares.

Notícia 7

Data → 23/05/2018

Gènere periodístic → opinió

Titular → *Come sano de una vez por todas*

Secció → En el suplement YoDona dentro de Belleza

Autor → Cristina Martín Frutos

Fonts → Robb Wolf, expert en nutrició; Mar Mira, doctora; Sofía Ruiz del Cueto, doctora; la chef y coach nutricional Aliwalú; Raquel González, de la marca cosmética Perricone MD; Pilar Vela, nutricionista de Royal Hideaway Sancti Petri

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → Parla del tipus d'alimentació que tenim i la necessitat de fer un canvi. Cita els aliments ultraprocessats per referir-se a un factor de l'alimentació inadequada que tenim. Ens dona claus per a millorar l'alimentació centrant-se en posar exemples de cursos, pàgines web i aplicacions que ens poden ajudar. Una pàgina.

PREMSA ONLINE

Notícia 8

Data → 20/12/2018

Titular → *Trucos para no engordar en Navidad sin tener que renunciar a las comilonas*

Autor → Marta Benayas

Fonts → l'entrevistat

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → Entrevista indirecta al Dr. Ferrán Tognetta, responsable de comunicació en la Direcció General de la Salut de DKV per parlar dels menjars de nadal i recomana evitar els ultraprocessats.

Gènere periodístic → interpretatiu: entrevista indirecta

Secció → Suplemento YoDona y dentro de Fitness

Notícia 9

Data → 2/11/2018

Titular → *¿Jamón cocido, de york o fiambre de jamón? Guía básica para no perderse en el supermercado*

Fonts → Col·legi de farmacèutics de Barcelona; xarcuteria Jamón y Punto (Mercat de Chamartín de Madrid); OMS

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → article que tracta de diferenciar entre el jamón cocido y el jamón york. També diferencien els tipus de processats.

Autor → A.G.

Gènere periodístic → Interpretatiu

Secció → Suplement ZEN (bienestar)

Notícia 10

Data → 25/10/2018

Titular → *Esto es lo que debe comer para librarse de la gripe*

Fonts → Axel Ceinos, nutricionista; Carla Sánchez Zurdo, nutricionista; Noelia Bonfanti, llicenciada en nutrició i membre de la junta directiva del Col·legi de Professionals de Dietistes-Nutricionistes de Madrid; doctora Odile Fernández.

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → article que recalca que una bona alimentació és essencial per evitar malalties com la grip, una de les fonts cita "seguir una dieta mediterrània centrada en aliments frescos i retirar productes ultraprocessats".

Autor → María P. Bonmatí

Gènere periodístic → informatiu

Secció → Suplement ZEN (estilo y gastro)

Notícia 11

Data→ 22/09/2018

Autor→ Diana Aller

Titular→ *Oferta televisiva para días de resaca*

Gènere periodístic→ opinió

Secció→ Blog *Aquí mando yo*

Fonts→ cap

Argumentació del text→ Neutre (recomana els ultraprocessats però no et diu si són bons o dolents)

Comentari general → article que parla sobre remeis per curar la ressaca. Dins d'aquests estan els aliments ultraprocessats

Notícia 12

Data→ 17/06/2018

Autor→ María P. Bonmatí

Titular→ *Con estas pautas, tu hijo comerá verdura*

Gènere periodístic→ Interpretatiu

Secció→ Suplement ZEN (família&co)

Fonts→ OMS; Paloma Gil, doctora,

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → Article que parla sobre què la taxa d'obesitat a espanya s'ha duplicat a causa, en part, dels ultraprocessats. Fa un repàs sobre les pautes que comenta Paloma Gil al seu llibre perquè els nens mengin verdura.

Notícia 13

Data→ 9/05/2018

Gènere periodístic→ informatiu

Titular→ *Recetas antioxidantes contra el envejecimiento*

Secció→ Suplemento YoDona y dentro de Fitness

Autor→ Edurne Urreta

Fonts→ Marta Rodríguez Lazo, dietista-nutricionista

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → article sobre pautes per evitar l'envelliment com, per exemple, evitar els ultraprocessats.

Notícia 14

Data→ 8/04/2018

Autor→ María P. Bonmatí

Titular→ *Volver atrás para avanzar: los preceptos de la dieta paleo*

Gènere periodístic→ Interpretatiu

Secció→ Suplement ZEN (estilo y gastro)

Fonts → Niklas Gustafson, expert en dietètica humana;

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → article que parla sobre la dieta Paleo segons el nutricionista Niklas Gustafson, que defensa que cal evitar els ultraprocessats.

Notícia 15

Data → 15/02/2018

Autor → Agència

Titular → *Un estudio relaciona el consumo de alimentación de ultraprocesados con el aumento del cáncer*

Gènere periodístic → Informatiu

Secció → Salut

Fonts → estudi de la British Medical Journal,

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → Article que relaciona l'augment del càncer amb el menjar ultraprocesat.

Notícia 16

Data → 20/08/2017

Gènere periodístic → Opinió

Titular → *Qué odiamos de la nueva cocina*

Secció → Suplemento YoDona y dentro de Lifestyle

Autor → Álvaro Hermida

Fonts → Irene Antón, editora; Ana Marcos, periodista gastronòmica; Patrícia Soley-Beltran, sociòloga i assagista; María Casal, actriu i empresària teatral; Silvia Grijalba, directora Institut Cervantes de El Cairo; Carmen Posadas, escriptora; Cristina Higuera, actriu; Isabel Coixet; directora cine; Pilar Jurado, soprano i compositora; Pilar Eyre, periodista y escriptora; Virtudes Ruiz, metge estètica; Ángeles González-Sinde, cineasta; Ana Garrido, fotògrafa; Leila Amat, fotògrafa; Reyes López, directora adjunta de la revista Gourmets; Laura Fernández, escriptora; Jenn Díaz, escriptora; Inés Ortega Klein, cuinera; Gema del Valle, empresària discogràfica; Ana Milán, actriu; Ruth Cotroneo, sumiller

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → Article que fa un repàs sobre el que pensen 21 dones sobre la nova cuina. Una d'aquestes diu que no entén com en comptes de gaudir del bon menjar, ens alimentem d'ultraprocessats.

Notícia 17

Data → 15/02/2017

Gènere periodístic → Opinió

Titular → *Así debería ser la merienda "healthy" de tu hijo*

Secció → Suplemento YoDona y dentro de maternidad

Autor → Galiana Legorburu

Fonts→ Melisa Gómez Allué, nutricionista clínica pediàtrica

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → article on l'autora dona consells sobre l'alimentació dels infants. La font citada parla sobre què els ultraprocessats tenen part de culpa de l'obesitat infantil.

Notícia 18

Data→ 31/10/2016

Gènere periodístic→ Intepretatiu

Titular→ *Tres desayunos perfectos para perder peso*

Secció→ Suplemento YoDona y dentro de lifestyle

Autor→ Galiana Legorburu

Fonts→ Victoria Lozada, dietista-nutricionista;

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → L'article fa unes recomanacions en veu de la nutricionista (font) sobre exemples d'esmorzars sans i eliminar així els ultraprocessats.

Notícia 19

Data→ 29/09/2016

Autor→ no autor

Titular→ *90.000 personas mueren cada año en España por enfermedades relacionadas con la alimentación*

Gènere periodístic→ informatiu

Secció→ Suplement ZEN (bienestar)

Fonts→ Informe *Dame Veneno*; informe *Institute for Health Metrics and Evaluation*; Organización Panamericana de la Salud; estudi de The Lancet;

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → Article que analitza un informe que defensa que el consum dels ultraprocessats provoquen l'augment d'algunes malalties.

Notícia 20

Data→ 23/06/2015

Autor→ Europa Press

Titular→ *La OMS destierra a la industria de alimentos azucadores de las políticas de salud pública*

Gènere periodístic→ informatiu

Secció→ Salut

Fonts→ Margaret Chan, directora general de la OMS;

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → Article que parla sobre una conferència de la OMS on la directora va dir que vol reduir l'obesitat infantil i això vol dir controlar la indústria dels ultraprocessats.

Notícia 21

Data→ 10/02/2014

Autor→ José Luis de la Serna

Titular→ *Tres “Cacharros” que pueden convertirme en obeso*

Gènere periodístic→ informatiu

Secció→ Salut

Fonts→ estudi revista Canadian Medical Journal

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → Article que comenta un estudi que parla sobre el fet de l'augment de malalties com l'obesitat o la diabetis a causa de tenir televisió, ordinador i vehicle a motor: sedentarisme. I que un dels objectius és reduir els ultraprocessats i així la probabilitat de malalties.

Notícia 22

Data→ 04/02/2014

Gènere periodístic→ informatiu

Titular→ *Menos azúcar porfavor*

Secció→ salut

Autor→ José Luis de la Serna

Fonts→ OMS; JAMA Internal Medicine

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → Notícia que parla sobre l'augment dels aliments ultraprocessats en l'alimentació.

i. 20 minutos

PREMSA IMPRESA

Notícia 1

Data→ 4/12/2018

Gènere periodístic→ Opinió: Columna

Titular→ *El desayuno de los ofendidos*

Secció→ Opinió

Autor→ Boticaria García, dra, en Farmacia y nutricionista

Fonts→ Organizació Mundial de la Salut

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general→ és una columna d'opinió on explica de forma molt clara el problema dels esmorzars i els nens. Què és millor no esmorzar o esmorzar malament? L'autora defineix

quins són els problemes ahora de donar els esmorzars als fills i afegeix contra-arguments per a dotar de més potencia el seu article. És molt clara: “el mensaje principal es que los ultraprocesados no son saludables. Una columna.

Notícia 2

Data→ 10/07/2018

Gènere periodístic→ Opinió: Columna

Titular→ *Morquilla vegana*

Secció→ Opinió

Autor→ César-Javier Palacios

Fonts→ cap

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general→ La columna parla sobre la tendència cap allò vegetarià però que se centra en consumir aliments ultraprocessats. La societat que intenta apostar pel menjar sà i acaba consumint ultraprocessats. Una columna.

Notícia 3

Data→ 10/10/2017

Autor→ César-Javier Palacios

Titular→ *¿Qué demonios estamos comiendo?*

Gènere periodístic→ Opinió

Secció→ Opiniones

Fonts→ usuaris de twitter

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general→ Fa un comentari sobre l'etiquetatge d'alguns dels productes i que quan posa 100% carn de pavo no significa que ho sigui. També parla de la publicitat d'aquests productes i com ens enganyen per consumir aliments ultraprocessats. Mitja pàgina.

PREMSA ONLINE

Notícia 4

Data→ 07/02/2018

Autor→ *La Gulateca*

Titular→ *El 20% de la comida que se consume en España es ultraprocesada*

Gènere periodístic→ Informatiu

Secció→ Gastronomía.

Fonts→ estudi Public Health Nutrition;

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → Article que analitza un estudi que diu que a España més del 20% del que es consumeix és ultraprocesat.

Notícia 5

Data→ 3/09/2018

Autor→ Iker Morán

Titular→ *“Mi primer veneno”: campaña contra las papailas, potitos y otros alimentos infantiles procesados*

Gènere periodístic→ informatiu

Secció→ Blog *La Gulateca*

Fonts→ ONG Justicia Alimentaria;

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → Notícia sobre els aliments ultraprocessats que se’ls hi donen als bebès. Comenta la campanya “mi primer veneno”. Parla de la publicitat i etiquetatge i es refereix als ultraprocessats com una de les causes de la obesitat infantil.

Notícia 6

Data→ 11/12/2018

Autor→ *La Gulateca*

Titular→ *Las diferencias entre mantequilla y margarina*

Gènere periodístic→ Informatiu

Secció→ Gastronomia

Fonts→ Beatriz Robles, nutricionista i experta en seguretat alimentaria;

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → article que parla de la diferencia que hi ha entre la mantega i la margarina. El problema és que la margarina és un producte ultraprocessat.

Notícia 7

Data→ 14/11/2018

Autor→ Iker Morán.

Titular→ *El aceite de oliva igual que el Ketchup y peor que la “Coca Cola Zero”: los errores del nuevo semáforo nutricional*

Gènere periodístic→ informatiu

Secció→ Blog *La Gulateca*

Fonts→ Maríán García, bloguera i doctora en farmàcia ; SinAzúcar.org;

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → article que analitza la nova incorporació del “semàfor nutricional”. Comenta que és estrany que les empreses que venen els ultraprocessats, col·laborin en la causa.

Notícia 8

Data→ 18/10/2018

Titular→ *Un mal desayuno empeora la salud cardiovascular de los niños*

Autor→ redacció

Secció→ Salut

Gènere periodístic→ informatiu

Fonts→ estudi de Investigadores de l'Institut d'innovació i sostenibilitat en la cadena agroalimentària (IS-FOOD) de la Universitat Pública de Navarra; Agencia SINC; Idoaia Labayen, professora del departament de ciències de la salut d'ela UPNA;

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → La qualitat de l'esmorzar està lligat amb la bona salut dels nens i que cal una disminució dels productes ultraprocessats presents en aquest àpat.

Notícia 9

Data→ 03/02/2014

Autor→ Europa Press

Titular→ *Expertos de la OMS piden a los políticos leyes para combatir el consumo de comida basura*

Gènere periodístic→ Informatiu

Secció→ Salut

Fonts→ estudi *Boletín de la OMS*; Roberto De Vogli, departament ciències de la salut pública de la Universitat de California-Davis; Organización para la Alimentación y la Agricultura de las Naciones Unidas (FAO); Franceso Branca, director del departament de nutrició per a la salut i el desenvolupament de la OMS;

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → notícia sobre el fet que els polítics podrien frenar l'epidèmia de sobrepès. Com? Incentivant econòmicament productors de productes frescos i posant traves als aliments ultraprocessats.

Notícia 10

Data→ 12/11/2018

Autor→ Iker Morán

Titular→ *Desayunar un donut con chocolate no es buena idea aunque lo diga un experto de la Universidad de Ohio*

Gènere periodístic→ Opinió

Secció→ blog *La Gulateca*

Fonts→ Gary L. Wenk, professor de psicologia i neurociència i virologia molecular, immunologia i genètica mèdica de la Universitat Estatal de Ohio;

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → L'autor fa un comentari sobre el fet de què cal qüestionar-nos els missatges que ens arriben relacionats amb la nutrició.

Notícia 11

Data → 12/11/2018

Autor → *La Gulateca*

Titular → *Cinco ideas para un buen desayuno “realfooding”*

Gènere periodístic → Informatiu

Secció → Gastronomia

Fonts → cap

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → Parla del nou concepte de “realfooding” que no és una altra cosa que menjar aliments reals i evitar els ultraprocessats.

Notícia 12

Data → 13/06/2015

Autor → Juan Revenga, Biòleg i dietista-nutricionista

Titular → *¿Mejorará la salud de los norteamericanos tres prohibir las grasas trans? Lo dudo*

Gènere periodístic → Interpretatiu

Secció → Blog *El nutricionista de la general*

Fonts → Administració sanitària estatunidenca (FDA);

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → L'autor comenta la notícia sobre què a Estats Units van prohibir la comercialització de les grasses trans.

Notícia 13

Data → 08/11/2018

Autor → Toygirl

Titular → *Los desayunos “realfooding” más ricos del mundo; ¿Cuál es tu preferido?*

Gènere periodístic → Interpretatiu

Secció → 20 minutos Listas: Estilo de vida

Fonts → cap

Argumentació del text → Negatiu

Comentari general → Article que fa un llista de diferents tipus d'esmorzar d'aliments reals que eviten els ultraprocessats

Notícia 14

Data → 28/06/2018

Titular→ *¿Qué comer en la piscina?*
Cortes de digestión y otros problemas a
evitar

Autor→ *La Gulateca*

Gènere periodístic→ Informatiu

Secció→ Gastronomia

Fonts→ Beatriz Robles, experta en seguretat alimentària i nutrició;

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → article sobre quin tipus d'alimentació hem de tenir abans de banyar-nos a la piscina i després. Recomana evitar els ultraprocessats.

Notícia 15

Data→ 07/07/2014

Gènere periodístic→ Interpretatiu

Titular→ *Guía básica para reducir la*
ingesta de sodio (sal) y alternativas

Secció→ Blog *El nutricionista de la*
general

Autor→ Juan Revenga

Fonts→ cap

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → L'autor comenta una guia, basada en unes informacions sobre el percentatge de sal que hauríem d'ingerir, sobre com reduir la sal.

Notícia 16

Data→ 19/12/2018

Titular→ *El aguacate y la quinoa, esas*
“pijadas que crean problemas”

Autor→ Agència EFE

Gènere periodístic→ Informatiu

Secció→ Salut

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → L'autor fa un repàs sobre la guia de la SENC que diu que cal potenciar els missatges d'una bona salut per a reduir els ultraprocessats.

Notícia 17

Data→ 25/07/2018

Titular→ *Los grandes beneficios de comer*
para el corazón y el estómago

Autor→ La Gulateca

Secció→ Gastronomia

Gènere periodístic→ Informatiu

Fonts→ Cap

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → Article que parla de les propietats del mango i diu que és un aliment molt bo per a la nostra dieta i així eliminar els ultraprocessats.

Notícia 18

Data→ 04/10/2018

Autor→ Juan Martínez

Titular→ *El futuro sano de las máquinas de “vending”: más fruta, menos chocolate*

Gènere periodístic→ Informatiu

Secció→ Salut

Fonts→ Luis Hidalgo, decano del Colegio de Dietistas y Nutricionistas de Murcia; Ignacio Zaragoza, professor facultat infermeria, fisioteràpia i podologia de la UCM, Carlos Méndez, fundador de Fru&Tube (empresa que ha provat que és possible posar fruita fresca dins màquines);

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → Article sobre la regulació de la venda automàtica de menjar en màquines expenedores: substituir els aliments ultraprocessats per altres de més sans.

Notícia 19

Data→ 04/05/2018

Autor→ Iker Morán

Titular→ *Teresa Carles: “Tendríamos que preguntarnos por qué de repente hay tantas alergias e intolerancias”*

Gènere periodístic→ Interpretatiu: entrevista

Secció→ Gastronomia

Fonts→ cap

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → Entrevista a la cuinera vegetariana Teresa Carles per repassar el seu últim llibre “Recetas y principios de la cocina vegetariana”. Comenta que les malalties relacionades amb l'alimentació tenen relació amb els productes ultraprocessats.

Notícia 20

Data→ 23/09/2018

Titular→ *De la milpa mexicana a los masáis de Kenia: dietas indígenas para no enfermar*

Autor→ Agencia EFE

Secció→ Gastronomia

Gènere periodístic→ Informatiu

Fonts→ Ileri Elisa Origel, antropòloga mexicana; May Gahallah, impulsora fundació nubia Konouz (Egipte); Margaret Tunda, treballadora social; Sean Sherman, membre de Sioux; Charles Toto, cuiner de la província d'Indonèsia de Papúa; Antonella Cordone, experta del Fons Internacional de Desenvolupament Agrícola (FIDA)

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → Article sobre l'alimentació de determinats pobles indígenes. La cultura de Mèxic s'ha vist substituïda pels ultraprocessats i s'han anat deixant de banda productes més tradicions.

Notícia 21

Data→ 17/10/2018

Autor→ Servimedia

Titular→ *El 80% de los alimentos y de las bebidas que se anuncian como saludables para los niños no lo son*

Gènere periodístic→ Informatiu

Secció→ Salut

Fonts→ organitzacions com Justicia Alimentaria, Ecologistas en Acción, Medicus Mundi, Amigos de la Tierra, Sociedad Española de Salud Pública (Sespas); Confederación Española de Asociaciones de Padres y Madres del Alumnado (Ceapa); Javier Guzmán de Justicia Alimentaria; Miguel Ángel Royo, especialista en salud pública i miembro Sespas; Leticia Cardenal, presidenta Ceapa;

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → Article sobre la publicitat dels aliments dirigits a nens i dels quals molts són ultraprocessats.

Notícia 22

Data→ 12/07/2018

Autor→ Iker Morán

Titular→ *Galletas, influencers y publicidad encubierta. Capítulo 532*

Gènere periodístic→ Interpretatiu

Secció→ blog *La Gulateca*

Fonts→ Aitor Sánchez, dietista-nutricionista

Argumentació del text→ Negatiu

Comentari general → article que analitza la publicitat d'ultraprocessats que alguns influencers han fet a instagram.

j. *Diari de Girona*

PREMSA ONLINE

Notícia 1

Data→ 21/09/2018

Secció→ Més notícies: Dominical

Titular→ *El “real food” conquereix la taula*

Fonts→ Susana Sánchez, nutricionista; Ramón de Cangas, nutricionista; Miquel Gironès, nutricionista

Autor→ Roman García

Gènere periodístic→ Informatiu

Argumentació del text→ negatiu

Comentari general → Parla de la moda que hi ha de parlar de menjar saludable a les xarxes socials i tot el que envolta el “real food”. Comenta que gràcies a les xarxes socials s’ha pogut reduir el consum d’ultraprocessats.

Notícia 2

Data→ 06/04/2017

Gènere periodístic→ Informatiu

Titular→ *Aliments emocionals per combatre la depressió*

Secció→ Economia

Autor→ Raquel Gironès

Fonts→ Olga Brunner, dietista

Argumentació del text→ negatiu

Comentari general → Article sobre la relació entre l’alimentació i la depressió. Dur una mala alimentació pot influir en agreujar les crisis d’angoixa. Menjar molts ultraprocessats pot incrementar el risc de depressió i desequilibris emocionals.

Notícia 3

Data→ 03/05/2016

Gènere periodístic→ Opinió

Titular→ *Si cada matí menjo bolleria industrial per esmorzar a primera hora, com puc canviar-ho?*

Secció→ Consultori Nutrició i Dietes personalitzades.

Autor→ redacció

Fonts→ cap

Argumentació del text→ negatiu

Comentari general → Des del consultori fan unes recomanacions per esmorzar més saludable i evitar els ultraprocessats.

Notícia 4

Data → 29/03/2016

Titular → *Quins aliments són depressius?*

Autor → Redacció

Gènere periodístic → Opinió

Argumentació del text → negatiu

Comentari general → Des del consultori parlen sobre com els ultraprocessats poden incrementar el risc de depressió i desequilibris emocionals.

Secció → Consultori Nutrició i Dietes personalitzades.

Fonts → Cap